

ОДБРАНА

www.odbrana.mod.gov.rs

Година XIV

329

Новембар 2019.

цена 100 динара

(1.20 евра)

Приказ способности „Слобода 2019”

Здружена вежба „Словенски штит 2019”

ВОЈСКА СРБИЈЕ
ЈОШ СНАЖНИЈА
И МОДЕРНИЈА

ISSN 1452-2160

9 771452 216004

БЕОГРАДСКИ
САЈАМ

64. Међународни београдски сајам књига

СПЕЦИЈАЛНО ПРИЗНАЊЕ

додељује се издавачу

МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА“

за књигу

**„ПОПИС ВОЈНИХ И ЦИВИЛНИХ ГУБИТАКА
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У ЉУДСТВУ
У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ“**

Београд, 24. 10. 2019.

Председник жирија
Dragan Simunović
Проф. др
Драган Симеуновић

**„Панцир С1” на вежби
„Словенски штит 2019”**

Фото: Даримир Банда

Насаловна страна
Приказ способности „Слобода 2019”
Фото: Димитрије Остојић

| 4 | У фокусу ЗА СИГУРНО НЕБО

Наши људи су пресрећни, обучавају се и ја очекујем да у наредних месец или два, они могу и на крстарећим ракетама и на малим беспилотним летелицама, које су веома опасне за противавионске системе, да покажу своје убитачно дејство на вежби у Србији

Магазин Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана” наставља традицију „Ратника”, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА”
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Драгана Марковић

Извршни уредник

Мира Шведић

Уредник

Душан Глишић

Новинари

Владимир Вјештић, Мартина Новак

Сарадници у броју

Биљана Миљић, др Зоран Миладиновић,
Никола Дражовић, мајор Милан Гујаница,
др Раденко Мутавчић, мр Снежана Ђокић

Дизајнер

Оливера Синадиновић

Фотографи

Горан Станковић (уредник), Даримир Банда,
Јово Мамула, Душка Стефановић

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Телефони

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3349-489;
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Графичка припрема 3240-019; 23-583
Маркетинг 3201-728; 23-728; 3349-536
Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810
Телефакс 3241-258

Адреса

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs, redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана”

Претплата

Анжелика Стојанов
pretplata@odbrana.mod.gov.rs
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995
За припаднике МО и Војске Србије преко РС
месечно 80 динара. За претплатнике преко
Банка Поштанска штедионица
месечно 90 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА” АД, Београд
ISSN 1452-2160, COBISS.SR-ID 125540364

Магазин излази месечно

У фокусу

8 | Приказ способности Војске Србије „Слобода 2019”
Снажна и модерна Војска

Стајна тачка

14 | Копнена војска Србије
Снага на Земљи

Систем

22 | Пуковник др Миливоје Пајовић,
начелник Центра за мировне операције
На путу за мир

26 | Дан војних падобранаца
Чисто небо и меко приземљење

29 | „Air Solution 2019”
Шести пут заједно

33 | Обука извиђача КоВ у посебним
условима
Кад је природа мајка

36 | Намибијка др Јакобина Капвеја,
бивши кадет Медицинског факултета
ВМА
Живи своје снове

38 | Делегација Управе за односе са
јавношћу у посети Министарству
одбране Уједињеног Краљевства
Размена искустава

40 | Прва искуства пилота хеликоптера
Х-145М
Змајеви са новим крилима

Специјални прилог

43 | Београдска операција

Глобално

54 | председавајући Војног комитета ЕУ
генерал Клаудијо Грацијано
Заједнички глас за мир

58 | Међународни сајам „Arms and security
2019” у Кијеву
Војна техника у центру пажње

62 | Армија Северне Македоније
Изазови евроатлантизма

66 | Поводом књиге Игора Николајевича
Панарина
Хибридно ратовање које
живимо

Култура

68 | 64. Међународни сајам књига
у Београду
Књигом против заборав

72 | „Радост Европе”
Игра у такту војног оркестра

Спорт

73 | 7. СИСМ светске војне игре
Три медаље за Србију

Правник вам одговара

77 | Радноправни статус
професионалних војних лица
– родитеља малолетне деце

Огласи

79 | Сервисне информације,
конкурси

„Одбрана” је члан Европског
удружења војних новинара

Пишу за „Одбрану”

Владе Радуловић
војно-политички
аналитичар

Др Александар
Животић, професор
Филозофског
факултета
у Београду

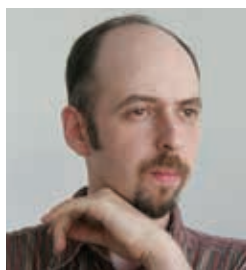

Др Миле Бјелајац
Институт за новију
историју Србије

Проф. др Елизабета
Ристановић
Војномедицинска
академија

Дође ми да их све загрлим

Дарко Николић

Госћ уводничар новембарској броја „Одбране” је Дарко Николић, новинар „Блица”. Његова објава на Фејсдуку о сусрећу на Сајму књига са „Појисом војних и цивилних јубиља Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива” привукла је изузетну пажњу.

Ово пред вама је најневероватнији утисак са Сајма књига. Најузвишенији, а најпотреснији. На штанду Медија центра „Одбрана” (заправо, то је издавачка кућа, а штанд је Министарства одбране и Војске Србије), има од свега по мало, али када сам одлазио, спазио сам да на полици стоји нешто браон, налик ДВД-у. Нисам баш успео да прочитам цео наслов, имао је пет редова, ситна су слова, а и удаљен сам био око четири, пет метара, па сам само видео у средини тог петоредног наслова „КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ” и, вратим се, питам љубазну госпођу о чему се ради и...

Ево, прошао је дан откако сам тамо био. Пролази и ноћ овог другог дана, а ја и даље гледам у садржај тог ДВД-а. Нема ту филмова, нема звука, нема модерних ефеката. Има „само” вишегодишњи рад бивших и садашњих радника и сарадника, врхунских стручњака – Војног архива. А рад је био прикупљање свих података које је наша војска сачувала о палима у Великом рату. Али, нису то само неки наши папири, па скенирани. Не! Наши су углавном уништени, или од непријатеља покрадени. То је читано са грчких докумената, из бугарских извештаја, са немачког, француског, руског... То је записивано, то је преписивано, то је разоткривано попут хијероглифа (замислите неки од чувених лекарских потписа, е па написан још брже, усред ратних дешавања – е, пробајте то да дешифрирујете). То шта су ти људи урадили и ставили у један огроман документ је фасцинантно...

Нашао сам 7.663 Николића. Седам ‘иљада. И шездесет три. Да стоје један поред другог сад, а да сваком приђем, загрлим га као род, пољубим .., ма само једном, да не дужимо на три пута, па да се одмакнем, требало би ми десет сати и 38 минута, само за то. Не да им запамтим имена, не би стигли ни да ми се представе, само да их загрлим. А таман да заплачем што их никада нисам срео, а дали су животе да бих ја сада могао ово да пишем... Онда наиђем на документ куцан црвеном бојом на старој писаћој машини. Лично га је куцао Арчибалд Рајс. У њему, на француском, поред осталог пише и о Цаци, ћерки попа Трајка Поповића, коју су Бугари убацили у кућу, па је живу запалили. А одмах ту у близини документ о 50, еј пе-

десет, логора у Немачкој са 39.245 српских заробљеника. Не у Другом светском рату, за те логоре још и знамо, већ у Првом! А онда фотографија, крај документа који се зове „Списак од 300 заробљеничких логора у Аустроугарској са 104.187 српских заробљеника”. Три стотине. Не заробљеника. Не чувара. Три стотине логора са Србима само у једној земљи.

И, ту сам већ склањао сузе и левом и десном шаком. Сетим се другара који су прошле године плакали у Салцбургу због Лиге шампиона, не знајући, ни они тада, као ни ја до сада, да постоји документ у коме пише: Грег у Салцбургу, 2.920 заробљених Срба. Ма људи, ништа не знамо колико би морало да се зна. Цео дан смо се, са правом и са тугом, сећали Шумарица, треба се сетити да нам је скоро исто толико младости остало у Бизерти. „И где је, уопште, та Бизерта?” И шта је са оних 43.506 пописаних гробова српских заробљеника по Аустрији? И шта ми, уопште, знамо о томе где смо све и после којих мука падали и ницали, умирали и васкрсавали? А могли бисмо да знамо.

Није скупо. Мислим, 180 динара. То вам дође 1,53 евра. Или 12 цигарета по просечној цени паклице у Србији. Толико кошта рад највећег тима најбољих стручњака да се напише оно што се плански није пописивало од Другог светског рата. Оно што је преостало када су окупатори и у Великом и у том Другом рату однели десетине вагона документације (и никада је нису вратили). Оно што је преостало од спаљених папира. Од сакриване у земљу, па временским приликама уништаване документације. Од бомбардоване архиве. Колико пута бомбардоване...

Толико кошта највећи подухват на овогодишњем Сајму књига. Не знам колико има страна, само о презименима која почињу на слово „Ј” је документ од 676 страница. Пише на једној од тих страница „Рада Јездић. Умро од последица гладовања (Inanition) у болници Сливен Чаирли у граду Сливен. Родом из села Грац, околина Приштине. Стар: 13 година”. И тако њих 35 на једној страни. И тако 676 страница. И то вам је једно слово. А имамо их 30.

Слова је остало толико после реформе, а колико је остало људи?

Гледам сад опет тај скромни, браон омот. Гледам себе и више се не питам „Шта радим ја то са собом?”, нити „Хоће ли нам икад бити боље”. Не, овако сузних очију се само сетим речи патријарха Павла: „Да би нам било боље – морамо ми да будемо бољи.”

„Словенски штит 2019”

ЗА СИГУРНО НЕБО

Заједничку тактичку вежбу „Словенски штит 2019” од осталих издваја то што су, осим ракетних система ПВО који су у саставу Војске Србије, коришћени и ракетни системи ПВО из састава Ваздушно-космичких снага Руске Федерације, и то артиљеријско-ракетни систем за ПВД „Панцир С1” и ракетни систем за ПВД „С 400”, са мешовитим послугама.

Пише Биљана МИЉИЋ

Заједничка тактичка вежба са бојевим гађањем ракетних јединица ПВО Војске Србије и Ваздушно-космичких снага Руске Федерације „Словенски штит 2019” изведена

је на територији Републике Србије, на Аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић” у Батајници и на полигону „Пасуљанске ливаде”, уз ангажовање и осталих јединица из састава Ратног ваздухопловства и протвваздухопловне одбране Војске Србије.

Циљ вежбе био је образовање и употреба заједничке групације ПВО Војске Србије и Ваздушно-космичких снага Руске Федерације у противваздухопловној одбрани територије и снага војске од извиђања и дејства непријатеља из ваздушног про-

Председник Србије Александар Вучић, министар одбране Александар Вулин, начелник Генералштаба генерал Милан Мојсиловић, заменик команданта Ваздушно-космичких снага Руске Федерације генерал-потпуковник Јуриј Николајевич Грехов, командант РВ и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић, са сарадницима на вежби „Словенски штит 2019”

стора, као и обучавање и увежбавање команди и јединица за припрему и извођење операције ПВО. Руководилац вежбе био је командант 250. ракетне бригаде за противваздухопловна дејства РВ и ПВО бригадни генерал Тиосав Јанковић.

Оно што ову вежбу издваја од осталих је да су, осим ракетних система ПВО који су у саставу Војске Србије, коришћени и ракетни системи ПВО из састава Ваздушно-космичких снага Руске Федерације, и то артиљеријско-ракетни систем за ПВД „Панцир С1” и ракетни систем за ПВД „С 400”, са мешовитим послугама.

ЈАЧИ НЕГО ШТО СМО БИЛИ

О значају вежбе сведочи и чињеница да је Дану високих званица „Словенског штита 2019” на батајничком

аеродрому присуствовао председник Републике Србије и врховни командант Војске Србије Александар Вучић, у пратњи министра одбране Александра Вулина и начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића.

Председник Вучић обишао је Команду вежбе, где је могао да види радарску слику ситуације у ваздушном простору, где му је рапорт предао руководилац вежбе генерал Јанковић. Затим је обишао и положио артиљеријско-ракетног система за ПВД „Панцир С1” и ракетног система за ПВД „С 400”, где су му послуге демонстрирале оперативни рад система у реалној ситуацији.

Председник Вучић је оценио да је то била јединствена прилика да видимо како функционишу системи „С 400” и „Панцир С”.

– Као што знате, један систем „Панцир С” смо наручили, купили и ускоро га очекујемо. Фантастичан систем, који гађа све летеће објекте, посебно дроне и крстареће ракете на даљини до 80 километара, све види и врло је тешко ометати његов радар, јер има много разноврсних шифри и много различитих приступа. Наши људи су пресећени, обучавају се и ја очекујем да у наредних месец или два, они могу и на крстарећим ракетама и на малим беспилотним летелицама, које су веома опасне за противавионске системе, да покажу своје убитачно дејство на вежби у Србији – истакао је председник Вучић.

Према његовим речима, драстично ојачавамо наше војне капацитете и иако смо мала земља, многоструко смо јачи него што смо то били.

Системи за ПВД „Панцир С1” и „С 400”

– „Панцир” који долази је велика ствар за нас. Када смо ушли у кабину „С 400” – плени утисак да одакле браните целу земљу. Невероватна моћ, невероватна снага, и ја честитам још једном нашим руским пријатељима што су успели да такве системе створе. Ми много учимо од њих, много тога смо већ научили. Срећан сам што смо данас могли да видимо и бригадног генерала Тиосава Јанковића, који је био на обуци у Русији, који много тога зна и који је много важан за успостављање ових система и њихово деловање на територији Републике Србије – поручио је председник Вучић на Дану високих званица вежбе „Словенски штит 2019”.

ГАЂАЊЕ ИЗ БОРБЕНИХ СРЕДСТАВА „ПАНЦИР С1”

У наставку вежбе, за потребе гађања, са Аеродрома „Пуковник-пилот

ВИСОКА ОЦЕНА СПРЕМНОСТИ НАШИХ ПОСЛУГА

Заменик команданта Ваздушно-космичких снага Руске Федерације генерал-потпуковник Јуриј Николајевич Грехов, вежбу и сарадњу са припадницима Војске Србије оценио је оценом „одлично” и додао да је реч о првој оваквој обуци са српским колегама, као и да је задовољан спремношћу наших послуга и заједничким радом током вежбе. Поводом заједничке вежбе, генерал Грехов уручио је председнику Вучићу и министру Вулину макету система „Панцир С1”. Вежби „Словенски штити 2019” присуствовали су и генерал-мајор Сергеј Викторович Бабаков, командант ПВО снага Руске Федерације, и пуковник Андреј Вјачеславович Дугин, представник ПВО центра војне академије „Жуков”.

Миленко Павловић” у Батајници, два борбена средства „Панцир С1”, са заједничким борбеним послугама Војске Србије и Оружаних снага Руске Федерације, пребазирана су на Интервидовски полигон „Пасуљанске ливаде”, где је извршено бојево гађање циљева на земљи.

Министар Вулин и начелник Генералштаба генерал Мојсиловић присуствовали су успешно изведеном гађању, а министар одбране је, том приликом, истакао да је захваљујући споразуму између председника Путина и Вучића, Војска Србије данас много снажнија и опремљенија.

– Захваљујући спровођењу војно-техничког споразума, али и огромном напору и министра Шојгуа, и сваког припадника наше војске који је био на обуци за употребу система „Панцир С1”, можемо да кажемо да смо сигурнији и безбеднији – истакао је министар Вулин додајући да је реч о оруж-

Дејство система „Панцир С1” на полигону „Пасуљанске ливаде”

Кабина ракетног система „нева”

Руски ракетни систем „С 400” на батајничком аеродрому

ју које гарантује дуготрајни мир и да „Панцир С1” сада постаје део наоружања Војске Србије.

Говорећи о значају вежбе „Словенски штит 2019”, руководилац генерал Јанковић истакао је да су припадници 250. ракетне бригаде за ПВД, са колегама из Ваздушно-космичких снага Руске Федерације заједно и успешно извели другу етапу ове вежбе.

– То је прва таква вежба јединица ПВО, и она је од изузетног значаја и за нашу војску и за колеге из Руске Федерације. На овој вежби, укључујући и прву етапу у Руској Федерацији, много тога смо научили о новој техници, тактици и употреби ракетних система, ракетних јединица за ПВД. Свима нама ће у наредном периоду та искуства бити драгоцене. Прилику да изврше своје бојево гађање, прво на овом систему, имали су наши млади официри и подофицири, који се обучавају за артиљеријско-ракетни систем за ПВД „Панцир С1”. На овај начин, 250. ракетна бригада значајно унапређује своју оперативну способност и надам се да ћемо у наредном периоду наставити са извршавањем овако важних и значајних задатака – истакао је генерал Јанковић. У саставу послуга које су на „Пасуљанским ливадама” извеле гађање, био је и капетан Милош Голубовић, припадник 250. ракетне бригаде, који је истакао да су током гађања по надземном циљу топовским наоружањем све мете успешно уништене.

– Овај задатак је изузетно битан, како за нас, тако и за наше колеге из Руске Федерације, зато што смо стекли изузетно искуство које ће нам бити драгоцене у задацима који нас очекују – истакао је капетан Голубовић.

Артиљеријско-ракетни систем за противваздухопловна дејства „Панцир С1” намењен је за противваздухопловну одбрану значајних објеката од извиђања и дејстава из ваздушног простора, као и заштиту ПВО јединица и средстава ратне технике. |

Фото: Даримир Банда

У ФОКУСУ

Приказ способности Војске Србије „Слобода 2019”

СНАЖНА И МОДЕРНА ВОЈСКА

Фото: Димитрије Остојић

ПОВОДОМ 75 ГОДИНА ОД ОСЛОБОЂЕЊА БЕОГРАДА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ, НА ВОЈНОМ АЕРОДРОМУ „ПУКОВНИК-ПИЛОТ МИЛЕНКО ПАВЛОВИЋ” У БАТАЈНИЦИ ПРИКАЗАНА СУ ДЕЈСТВА ЈЕДИНИЦА СПЕЦИЈАЛНЕ БРИГАДЕ, КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ И РВ И ПВО, ТЕ ДЕО САВРЕМЕНИХ БОРБЕНИХ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ДОМАЋЕ ПРОИЗВОДЊЕ, АЛИ И ИЗ ДОНАЦИЈА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ. ПРЕД ВИШЕ ОД 15.000 ХИЉАДА ГРАЂАНА ПРОДЕФИЛОВАЛО ЈЕ ОКО 2.400 ПРИПАДНИКА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ, 100 БОРБЕНИХ И НЕБОРБЕНИХ ВОЗИЛА И СИСТЕМА И ОКО 25 ВАЗДУХОПЛОВА. ПРЕДСЕДНИК ВУЧИЋ ПРИКАЗ ЈЕ ОЦЕНИО СА „ВРЛО ДОБРО”.

Пише Душан ГЛИШИЋ

Грмело је у Батајници 19. октобра, на приказу способности дела јединица Војске Србије. У присуству председника Србије и врховног команданта Александра Вучића, премијера Руске Федерације Дмитрија Медведева и многобројних високих званица, јединице Специјалне бригаде, Копнене војске и Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране приказале су неке од вештина у савлађивању терориста у насељеном месту, борбеном трагању и спасавању на делу противничке територије, ваздухопловној подршци јединицама КоВ и извршавању задатака ловачке авијације. Припаднике подешелона ветерана, који су на крају приказа, уздигнуте главе, заједно са припадницима других пешадијских подешелона продефиловали испред бине, све то могло је бар на тренутак да подсети на борбе вођене по београдским улицама од 16. до 20. октобра 1944. године. Нарочито када су припадници Специјалне бригаде извлачили терористе из запоседнутих зграда. Било је то баш као некада, када су се борци Народноослободилачке војске, раме уз раме са прекаљеним црвеноармејцима, борили за сваку београдску улицу, сваку зграду и кућу.

НИЈЕ БИЛО ГРЕШКЕ

Уочи одржавања веома сложене вежбе, заменик команданта РВ и ПВО и командант Приказа способности Војске Србије „Слобода 2019” бригадни генерал Жељко Билић био је прилично сигуран да у реализацији бројних задатака, у којима ће своје вештине показати најспремнији припадници Специјалне бригаде, јединица Копнене Војске и РВ и ПВО, неће бити ниједне грешке. Како у првом, динамичком делу, тако и у другом, када се свечаним дефилеом представљају сви учесници приказа. Јер све оно што прикажу на вежби, припадници ангажованих јединица увежбавају свакодневно током обуке, тако да је то за-

ПРЕДСЕДНИК ВУЧИЋ: УМЕЋЕМО ДА ОДБРАНИМО ЗЕМЉУ

Оцењујући приказ способности Војске Србије оценом „врло добро”, председник Србије Александар Вучић је на крају свечаности поручио да ће Србија умети сама да сачува своје небо, земљу и људе.

Честитајући припадницима Војске, грађанима и гостима Дан ослобођења Београда, председник Вучић је рекао: – Хоћу да вам честитам Дан ослобођења Београда од фашиста. Да увек штитимо слободу, традицију и посебно, вама, драги ветерани, који сте и данас у строју и који сте пре 20 година бранили Србију – велико хвала за све што сте учинили за отаџбину – рекао је Вучић, додајући да Војска Србије сваког дана има све више и све модерније оруђе и оружје и да ће Србија наставити да штити слободарску традицију. – Умећемо сами да сачувамо своје небо, своју земљу и своје људе – поручио је председник Србије.

право био приказ реалног нивоа обучености јединица Војске Србије. Како у извођењу различитих противтерористичких дејстава, тако и у извршавању задатака авијације, попут подршке копненим јединицама, заштите снага или борбеног трагања и спасавања. На крају, тако је и било.

Борећи се против терористичких група које су заузеле одређене инфраструктурне објекте, припадници Специјалне бригаде борили су се и с временом. Баш као на тренинзима, било им је важно да задатак изврше што пре, не дајући противнику ни најмању шансу за бекство или повлачење под борбом. Борећи се са секундама, специјални тимови користили су оклопно-извиђачка возила БРДМ-2МС, полицијска борбена возила ВПБ М-86, беспосадне самоходне платформе *мали милош, лазар 3* ... Том приликом посетиоци су могли да виде и десант противтерористичког тима из хеликоптера Ми-8.

Ваздушну борбу авионима МиГ-29, у акцији трагања и спасавања и ва-

ПРЕМИЈЕР РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ НА ПРИКАЗУ „СЛОБОДА 2019”

Приказу способности Војске Србије присуствовали су председник Србије и врховни командант Војске Србије Александар Вучић и премијер Руске Федерације Дмитриј Медведев, који је био у посети нашој земљи. На заједничкој конференцији за новинаре председника Вучића и премијера Медведева поручено је да су „односи Србије и Русије можда на највишем нивоу у последњих неколико деценија”, да је ова посета „доказ да се неће дозволити преиначење историје”, као и да нема пуно земаља као што је Србија, за које Руси могу да кажу да су им пријатељи. Приказу су такође присуствовали српски члан Председништва БиХ Милорад Додик, премијерка Ана Брнабић са министрима у Влади Србије, председница парламента Маја Гојковић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, представници официрског кора, посланици у Скупштини Србије, представници Скупштине града Београда и други многобројни гости.

треног дејства снага ловачко-бомбардерске авијације и борбених хеликоптера извели су најмлађи пилоти који су преобуку и напредну обуку реализовали прошле и ове године у Руској Федерацији. Приказано је дејство авиона *сујеріалед* Г-4, вишенаменских хеликоптера Ми-17 и Х-145М, којим је евакуисан „повређени” пилот из непријатељске позадине, хеликоптера *іама* и авиона *орао*. У овом сегменту вежбе учествовали су припадници Специјалне бригаде и РВ и ПВО, који су усклађеним и пре-

цизним дејствима задивили посматраче.

ПОДЕШЕЛОН ВЕТЕРАНА

Многобројни грађани окупљени на батајничком аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић” нису штедели дланове када су, на крају манифестације, пред њима продефиловали пешадијски и моторизовани ешелон у којима су марширали учесници приказа, а изнад њих и ваздухопловни, са летелицама РВ и ПВО. У

У КОРАК СА СВЕТОМ

Током Приказа способности Војске Србије „Слобода 2019” на батајничком аеродрому представљено је више од 100 савремених борбених возила, средстава и система које користе јединице Војске Србије. Међу њима су били модернизовани тенк Т-72 руске производње, оклопно-извиђачка возила БРДМ-2МС, оклопна борбена возила *лазар 3*, самоходне топ-хаубице *НОРА* и *александар*, полицијска борбена возила *ВПБ М-86*, вишенаменска моторна возила *хамер*, *милош* и *застава*, беспосадна земаљска платформа *мали милош*, беспилотна летелица *врабац* и дрoнови, док су, од нових и модернизованих система ракетне артиљерије, приказани артиљеријско возило, модернизовани *огањ* дигитални, самоходно вишецевно лансирано оруђе *шумадија*, самоходни вишецевни ракетни систем *тамнава*, намењен за ватрену подршку јединица Копнене војске, систем ПАСАРС, радарски систем *жирафа* и модификовани преносни ракетни систем ПВО *игла*.

У подешелону ловачко-бомбардерске и ловачке авијације РВ и ПВО гледаоци су могли да виде налете школских борбених авиона *супергалеб Г-4*, јуришника типа *орао* и ловаца МиГ-29, намењених за ловачко-пресретачка дејства у задацима контроле и заштите ваздушног простора. Приказани су и хеликоптери Ми-35 из Руске Федерације, затим Х-145М, Ми-8 и М-17, као и *газела* и *гама*.

свечаном дефилеу, с 13 подешелона, најбројнији је био пешадијски ешелон под командом пуковника Слађана Стаменковића, у коме су, носећи пуковске и заставе јединица Народноослободилачке Војске Југославије и Црвене армије које су учествовале у ослобађању Београда, корачали кадети Војне академије, затим подешелон војних ветерана, па подешелони припадника бригада Копнене војске, Специјалне бригаде, војне полиције, као и војника на добровољном служењу војног рока.

Велику пажњу привукао је подешелон ветерана, који су чинили некадашњи борци за ослобођење Београда, учесници ратова деведесетих, противтерористичке операције на Косову и Метохији 1998. године и припадници јединица ангажованих у одбрани од НАТО агресије 1999. године. Командант тог подешелона био је бригадни генерал у пензији Стојан Коњиковац, учесник битке на Паштрику. Осмеси на лицима више од 15.000 посетилаца и буран аплауз пратили су и подешелон најмлађих војника на

добровољном служењу војног рока, оних који су униформу обукли почетком септембра.

Подешелон за подешелоним, ешелон за ешелоним, трајао је дефиле учесника приказа, у коме је свој допринос дало више од 2.400 припадника Војске Србије, уз 100 борбених и неборбених возила и система и око 25 ваздухоплова. На једном месту, поводом 75 година од ослобођења српске престонице од фашизма, постројен је и представљен део онога чиме Војска Србије данас располаже. |

Копнена војска Србије

СНАГА НА ЗЕМЉИ

НАЈМАСОВНИЈИ ВИД ВОЈСКЕ, КОПНЕНА ВОЈСКА И РОД ПЕШАДИЈА, СЛАВЕ 16. НОВЕМБАР КАО СВОЈ ДАН. ТАДА ЈЕ ПОЧЕЛА ЧУВЕНА КОЛУБАРСКА БИТКА, У КОЈОЈ ЈЕ СРПСКА ВОЈСКА ИЗВОЈЕВАЛА ВЕЛИЧАНСТВЕНУ ПОБЕДУ У ВЕЛИКОМ РАТУ.

Пише Мира ШВЕДИЋ

Док се за РВ и ПВО сваке војске може рећи да је сила на небу, Копнена војска је њена снага на земљи. Ту снагу јој, између осталог, даје савремено наоружање. Све армије света улажу значајна финансијска средства у КоВ, јер је то најмасовнији вид сваке војске. Снагу КоВ-а ипак чине људи.

– Наша Копнена војска се опрема савременим средствима наоружања и војне опреме. У наредном периоду очекујемо наставак опремања новом војном техником. Али борбена средства, ма колико развијена и моћна била, немају снагу сама по себи. Њихова снага је у рукама оних који њима управљају. У људима. Поносан сам на све војнике, подофицире, официре и цивилна лица Копнене војске, јер су они благо Србије – добри људи, професионалци у свом послу и достојни наследници славних предака. Поносан сам и на команданте бригада и самосталних батаљона, јер су стручни официри и одговорне старешине. Потчињени им верују и спремни су да заједно са њима безрезервно извршавају све постављене задатке. То је снага Копнене војске – истакао је командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић.

Празник вида је и прилика за подсећање на значајне догађаје у протеклој години. О томе говоре одговорне старешине у Команди Копнене војске.

ПРИКАЗИ СПОСОБНОСТИ

Копнена војска је у претходном периоду била носилац великог броја задатака и активности. Степен њене обучености у извршавању тактичких и ватрених задатака провераван је на вежбаљима и полигонима, некад и на највишем нивоу. У то су се уверили и грађани Србије који су пратили ТВ пренос приказа способности Војске Србије (јединица Копнене војске у сарадњи са РВ и ПВО и Министарством унутрашњих послова Републике Србије) под називом „Одбрана слободе”, који је ове године одржан 10. маја у Нишу у част Дана победе над фашизмом. По наређењу начелника Генералштаба, носилац те активности била је Копнена војска. Циљ приказа био је да се државном врху, грађанима, представницима средстава >

Инжињеријске јединице Копнене војске су у протеклих годину дана помагале становништву у више од 20 градова и села у Србији

јавног информисања и гостима, кроз свечани дефиле јединица и падобрански десант, прикаже део способности Војске и Полиције.

– За Команду Копнене војске тај задатак био је својеврстан изазов, имајући у виду кратко време за припрему и учешће стројева пешадијског, моторизованог и ваздухопловног ешелона. Тај задатак смо реализовали у потпуности, квалитетно и у складу са датим смерницама, захваљујући стручном и квалитетном планирању, професионалном односу и пожртвованости свих учесника. Показали смо да је stroj војника и полицајаца јединствен. Послали смо јасну поруку свима који желе да угрозе нашу слободу да смо одлучни и спремни да бранимо и одбранимо Србију – истакао је заменик команданта Копнене војске бригадни генерал Владета Балтић.

На приказу је учествовало више од 5.000 војника и полицајаца, више од

ТРАДИЦИЈЕ

Када је реч о неговању традиција ослободилачких ратова Србије и сарадњи са удружењима у грађанству, припадници Копнене војске учествовали су у више од 150 обележавања годишњица историјских догађаја из ослободилачких ратова Србије и у 47 са удружењима која негују традиције ослободилачких ратова Србије. Чувар традиције је и спомен-соба у Команди Копнене војске, у којој се налази више од 13.000 фотографија, 1.350 текстова, 39 историјских докумената, 129 предмета, 250 карата, шема и скица, 290 застава, грбова и амблема, 47 униформи и 362 примерака наоружања и опреме. Спомен-собу је од отварања 26. фебруара 2018. до сада обишло 6.413 посетилаца и она је постала историјска и културна знаменитост Ниша.

300 борбених и неборбених средстава и система, око 40 ваздухоплова и значајан број средстава из развоја одбрамбене индустрије Републике Србије. Јавности су представљени и хеликоптери Ми-35 и модернизовани тенк Т-72 из Руске Федерације. После параде у медијима су се данима ређали наслови: „Одбрана слободе” – војни спектакл и на земљи и на небу; „Одбрана слободе”: Пешадија, тенкови и ваздухоплови приказали способност војске и полиције; Уз „Марш на Дрину” приказано најмодерније наоружање Војске и МУП-а; „Кад војска закорача”...

Према речима генерала Балтића, значајан задатак Копнене војске био је и припрема, организација и извођење приказа способности Војске Србије под називом „Слобода 2019”, који је одржан 19. октобра поводом обележавања 75. годишњице ослобођења Београда у Другом светском рату. Било је

Оклопно-извиђачки аутомобил БРДМ-2МС

ангажовано око 1.100 припадника и 60 средстава ратне технике из Копнене војске. Способност за садејство са специјалним јединицама у извођењу противтерористичких дејстава приказали су припадници пешадијских, извиђачких, оклопно-извиђачких јединица и јединица војне полиције. И све је било медијски добро испраћено: „Батајница се тресе, војска у покрету”; „Слобода 2019” – приказ 100 борбених возила и 25 летелица...

НАЈЗНАЧАЈНИ ДРЖАВНИ ЗАДАТАК

Прикази су атрактивни за јавност јер на сликовит начин дочаравају снагу КоВ-а, али су само један од задатака Копнене војске. Најзначајни њихов задатак Војске Србије јесте обезбеђење административне линије са Аутономном Покрајином Косово и Метохија и контрола Копнене зоне безбед-

ности (КЗБ), који свакодневно успешно извршавају. Копнена војска обезбеђује административну линију са нашом јужном покрајином у укупној дужини од 384 km и контролише територију Копнене зоне безбедности на површини од 1.920 km², непрекидно и у свим временским условима, а то од њених припадника захтева велико напрезање и пожртвовност. Тежишни задатак је спречавање илегалних прелазака административне линије и стварање појединачних и групних екстремистичких активности и организованог криминала у Копненој зони безбедности.

– Постојећи ризици и могуће претње по безбедност ангажованог људства намећу потребу детаљног планирања, квалитетних припрема и крајње професионалне реализације задатака. Вишегодишњим ангажовањем и коришћењем стечених искустава константно се унапређује спо-

собност за извршавање овог задатка, као и спремност за одлучно реаговање у изненадним ситуацијама, што су наши припадници у више наврата и показали. Тамо где је највећи ризик, посвећује се и највећа пажња заштити и безбедности људи. Сходно томе, наши састави у Копненој зони безбедности опремљени су најсавременијим наоружањем, техничким средствима и опремом – наглашава начелник штаба Команде Копнене војске бригадни генерал Жељко Трамошљика.

Он наводи да је на реализацији задатака у КЗБ остварена професионална и коректна сарадња са снагама КФОР-а распоређеним на територији КиМ, што је посебно значајно у случајевима када се усложњава безбедносна ситуација. Ситуација се стално прати, размењују информације са припадницима КФОР –а и правремено предузимају мере на очувању безбедности грађана Републике Срби- ➤

је који живе у Копненој зони безбедности. Генерал Трамошљика истиче да је од доласка КФОР-а реализовано више од 6.900 заједничких активности – током протекле године више од 350, што је око 30 месечно. То потврђује високо професионалан ниво сарадње.

Начелник штаба Команде Копнене војске наглашава и успешну сарадњу са припадницима МУП-а Републике Србије, Координационим телом Владе Републике Србије, органима локалне самоуправе и локалним становништвом.

– Старешине и војници Копнене војске гарант су безбедности и помажу у невољи свим нашим грађанима, без обзира на националну или верску припадност. Награда за њихов труд и пожртвованост су дечији осмеси, осећај сигурности и задовољство локалног становништва њиховим присуством – каже генерал Трамошљика.

ОБУКА

Циљ сваког војника, подофицира и официра је да буде обучен и спреман да се бори и победи у оружаном сукобу, самим тим и да одбрани своју државу од оружаног угрожавања споља. До успеха се долази након напорне обуке у реалним условима, која је пуна изазова. Да би се то постигло, јединице морају да буду обучене за извођење додељених мисија и задатака. Зато је обука један од тежишних задатака у Копненој војсци, а њен резултат врхунски обучено, самопоуздано и мотивисано људство и јединице спремне да изврше сваку мисију и задатак. То се најбоље види на вежбама.

Помоћник команданта за операције пуковник Дејан Петковић каже да је за годину дана изведено 150 вежби – 143 у земљи и седам у иностранству – од нивоа чете-батерије до нивоа бригаде, што је утицало на унапређење стања оперативних и функционалних способности јединица Копнене војске.

Од националних вежби пуковник Петковић истиче Тактичку вежбу са бојевим гађањем „Бегеј 2019”, која

КОПНЕНА ВОЈСКА

Копнена војска је најбројнији део Војске Србије, чија су организација, састав, оружје и опрема прилагођени извођењу операција на копну и унутрашњим водним путевима. Копнену војску чине: команда, шест јединица ранга бригаде, шест самосталних јединица ранга батаљона (у формирању су тенковски батаљон Т-72М и оклопно-извиђачки батаљон БРДМ-2М), Технички ремонтни завод Чачак, Центар за обуку јединица за мултинационалне операције и Војни оркестар. Команда и јединице Копнене војске размештене су у 15 гарнизона и пет гарнизонских места, од Бачке Тополе на северу, до Бујановца на југу.

ПОДОФИЦИРСКИ КОР

Значајну улогу у реализацији свих задатака Копнене војске има подофицирски кор, који је у КоВ организован кроз дужности првих и главних подофицира. Њихови тежишни задаци усмерени су на подизање нивоа индивидуалне обучености, усавршавање и развој подофицира и професионалних војника, одржавање и унапређење прописаних стандарда реда и дисциплине и изградњу и очување кодекса професије. Заставник прве класе Стевић Ненад, главни подофицир Копнене војске, истиче да је између два празника око 1.700 подофицира и професионалних војника завршило различита усавршавања, а ове године је на каријерна усавршавања упућено више од 200 подофицира. Лидерски курс је завршило 124, а основни курс за подофицире 60 професионалних војника. Захваљујући чињеници да је брига о људима у јединицама Копнене војске веома изражена, ове године је значајан број подофицира и професионалних војника премештен у складу са њиховим жељама, чиме им је омогућено спајање са породицама и олакшано функционисање у приватном животу и на послу.

је изведена у организацији Копнене војске, уз подршку и садејство јединице РВ и ПВО и Специјалне бригаде. На вежби је учествовало више од 900 припадника Војске, а коришћено је 220 средстава наоружања и војне опреме.

Изведено је и седам мултинационалних вежби – четири у Србији, а три у иностранству – на којима је учествовало око 1.200 припадника Команде и јединица Копнене војске. Од вежби у Републици Србији истичу се две које су одржане у бази „Југ”. То су „Платинасти вук 19”, на којој је било ангажовано 512 припадника КоВ и 261 припадник страних оружаних снага из 11 партнерских земаља, као и вежба „Обазриви вук 19”, на којој је учествовало 194 припадника КоВ и 33 припадника Оружаних снага Сједињених Америчких Држава.

Међу вежбама које су изведене у иностранству значајно место заузима учешће 200 припадника Копнене војске на тактичкој вежби са бојевим гађањем у Западном војном округу Руске Федерације.

– Учесћем на мултинационалним вежбама у Републици Србији и иностранству остварују се позитивни ефекти, пре свега у континуитету обучавања људства за учешће у мултинационалним операцијама и примени процедура приликом ангажовања у њима, као и повећању интероперабилности декларисаних јединица за учешће у операцијама. Свакако су корисна и знања из области осталих процедура страних армија, али и могућности унапређења практичне употребе страних језика, посебно војне терминологије. Корисна су и искуства у области планирања, организовања и извођења мултинационалних вежби, стечена извођењем таквих вежби у Републици Србији – истиче пуковник Петковић.

ИСКОРАК У ОПРЕМАЊУ

Јединице Копнене војске опремљене су значајним новим средствима. Из фабрика домаће одбрамбене индустрије у пешадијске јединице стигло је

шест оклопних борбених возила точкаша лазар 3. Унапређене су и ватрене и маневарске способности у роду артиљерија пријемом шест самоходних топ-хаубица 155 mm НОРА Б-52 М-15. Процес опремања настављен је пријемом средстава НВО из донација, која су првенствено повећала маневарске и ватрене способности рода оклопних јединица. Извршен је пријем десет оклопно-извиђачких аутомобила БРДМ-2МС, а како је рекао начелник Одељења за планирање и развој у Команди КоВ пуковник Владан Милосављевић, очекују још 20 тих оклопно-извиђачких аутомобила и 30 модернизованих тенкова Т-72

Командант Копнене војске
генерал-потпуковник Милосав Симоновић
са својим најближим сарадницима

**СТАРЕШИНЕ И ВОЈНИЦИ
КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ ГАРАНТ СУ
БЕЗБЕДНОСТИ И ПОМАЖУ
У НЕВОЉИ СВИМ НАШИМ
ГРАЂАНИМА, БЕЗ ОБЗИРА
НА НАЦИОНАЛНУ ИЛИ
ВЕРСКУ ПРИПАДНОСТ.
НАГРАДА ЗА ЊИХОВ ТРУД И
ПОЖРТВОВАНОСТ СУ ДЕЧИЈИ
ОСМЕСИ, ОСЕЋАЈ СИГУРНОСТИ
И ЗАДОВОЉСТВО ЛОКАЛНОГ
СТАНОВНИШТВА ЊИХОВИМ
ПРИСУСТВОМ.**

у оквиру Војнотехничке помоћи Руске Федерације Републици Србији. Такође, унапређене су способности у роду инжињерија за извођење инжињерских дејстава пријемом 40 различитих инжињерских машина које су донирале Народна Република Кина и САД. Реч је о новим дозерима, утоваривачима, моторним грејдерима, киперима (10 тона), копачима, транспортним камионима (40 тона) и друго.

– Копнена војска мора правилно и правовремено да одговори свим изазовима, ризицима и прегњама савременог ратовања и процес њеног опремања мора бити плански и непрекидан, усклађен са потребама и могућностима земље. У обезбеђењу потребних покретних средстава пуно очекујемо од домаће одбрамбене индустрије, јер је то пут који води ка дуггодишњој стабилности у набавци резервних делова, али и уштеди новчаних средстава – истиче пуковник Милосављевић и додаје да ће се у наредном периоду наставити са опремањем пешадијских јединица савременим стрељачким наоружањем, балистичком заштитном опремом, савременим оптоелектронским средствима за извиђање и средствима телекомуникација.

ЛОГИСТИЧКА ПОДРШКА

Бројне и сложене задатке немогуће је реализовати без непрекидне, добро организоване и ефикасне логистичке подршке. Према речима помоћника команданта Копнене војске за подршку пуковника Саше Петровића, у јединицама Копнене војске у протеклих годину дана тежиште је било на побољшању услова смештаја, живота и рада у Копненој зони безбедности, као и у свим гарнизонима и гарнизоним местима. Сопственим снагама и средствима уредили су део објеката и круга у касарни „Клупци” у гарнизону Лозница и на тај начин су, до почетка изградње нових објеката, створени неопходни услови за формирање и смештај 111. пешадијског батаљона 1. бригаде Копнене војске.

Начелник Одељења за логистичку подршку пуковник Ђорђе Затезало изрази је језиком бројки ангажовање логистике у Копненој војсци у протеклој и овој години. За потребе превозења ангажовано је 1.176 аутобуса, железницом је превезено 116 борбених возила, док је војним моторним возилима остварено 10.908.106 км, са 110.429 мото-часова. Превезено је 398.070 људи и 101.044 тона терета. За све то утрошено је више од 2.100.000 литара горива.

Логистичари у Копненој војсци опремили су јединице са 3.957 комплекта униформи и 6.304 пара војничких чизама. Припремљено је 570.000 оброка хране, 46.000 диверзантских полуоброка и 90.000 оброка за исхрану службених паса.

ТРЕЋА МИСИЈА ВОЈСКЕ

Копнена војска са својим капацитетима и бројношћу има примарну улогу и када је реч о трећој мисији Војске Србије. У протеклих годину дана јединице Копнене војске су у више наврата биле ангажоване на отклањању последица елементарних непогода и пружању помоћи угроженом становништву.

– У јануару ове године припадници Друге бригаде КоВ отклањали су последице снежног невремена у месној заједници Кушићи у општини Ивањица, уклонили снег са путних комуникација у дужини од 160,5 km и обезбедили њихову проходност. У фебруару смо помогли у водоснабдевању становника пијаћом водом на територији града Ужица и том приликом дотурено је око 196 тона воде за пиће. Током јуна и јула ове године пружали смо помоћ становништву угроженом од поплава у Моравичком, Расинском и Рашком управном округу – у шест села општине Лучани и пет села на територији града Краљево. У два села у општини Трстеник ангажовали смо припаднике 246. батаљона АБХО из Крушевца на биолошкој деконтаминацији – дезинфекцији терена и објеката и дотуру пијаће воде – истиче мајор Владимир Фи-

ВАТРЕНА ОСПОСОБЉЕНОСТ

Ватрена оспособљеност је примарни сегмент укупне оспособљености старешина и војника Копнене војске. Током 2019. године изведено је 335 гађања из наоружања родова и 1.538 из пешадијског наоружања и у томе је ангажовано 27.430 извршилаца.

ДРУГА МИСИЈА ВОЈСКЕ

У другој мисији Војске Србије ангажован је значајан број припадника Копнене војске. У претходном периоду у осам мисија учествовало је 316 лица (у Либану, Централноафричкој Републици – ЦАР, Кипру, Конгу, Сомалији и Малију). Тренутно је у шест мисија ангажовано 137 припадника (у Либану, ЦАР и на Кипру). Највећи број припадника Копнене војске ангажује се у Мултинационалној операцији Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL).

ВЕРСКА СЛУЖБА

– Верска служба у Копненој војсци омогућава њеним припадницима да остварују слободу вероисповести, јачају духовну стабилност, моралну изграђеност и негују војничке врлине и патриотизам. Ове године смо у јединицама и установама КоВ реализовали осам поклоничких путовања. Успешно сарађујемо са представницима верске службе Националне гарде Охаја и Оружаних снага Руске Федерације – истиче начелник Групе за верске послове, капетан Ђорђе Динић.

РЕЗЕРВНИ САСТАВ

– Од великог значаја је и извођење обуке са припадницима резервног састава, јер се на тај начин унапређује оспособљеност ратних јединица и континуираним обучавањем стварају услови за планско нарастање Копнене војске у случају потребе. Током године било је ангажовано око 1.800 резервиста – истиче пуковник Петковић.

липовић, начелник Групе за цивилно-војну сарадњу.

Све те акције доприносе јачању поверења становништва у Војску и учвршћењу сарадње са представницима локалних самоуправа, те владиним и невладиним организацијама. Посебно је значајна акција „Војни лекар на селу”, која се тежишно спроводи у Копненој зони безбедности и теже доступним селима у вишенационалним срединама. У протеклих годину дана реализовано је 11 таквих акција и обављено више од 500 лекарских прегледа. За јавност су биле занимљиве и четири акције „Отворени дан”, током којих је јединице Копнене војске у гарнизонима Нови Сад, Рашка, Ниш и Враће посетило око 4.500 грађана. Мајор Филиповић истиче да су ради афирмације војничког позива обишли 30 основних и средњих школа и организовали низ других активности у више градова и општина.

ИНЖИЊЕРИЈА

Инжињеријске јединице Копнене војске су у протеклој години биле ангажоване у извођењу радова за потребе Војске и на пружању помоћи и услуга структурама ван система одбране. Помогле су становништву у више од двадесет градова и села у Србији у отклањању последица невремена, оправци путева, премошћавању водених токова, изнајмљивању покретних средстава и пружању подршке у реализацији различитих манифестација. Иза њих је више од 140.000 кубних метара ископаног и превезеног материјала, 50 km поправљених и изграђених путева и више од 50.000 пређених километара. Тренутно се једна инжињеријска радна група ангажује у селима Попе и Дојиновиће у општини Нови Пазар на уређењу пута и гробног места старијег водника Зорана Филиповића, погинулог борца на Кошарима.

– Посебну пажњу посвећујемо достизању пројектованих способности вода за разминирање и уништавање неексплодираних убојних средстава из састава 310. инжињеријског бата-

ПОСЕБНУ ПАЖЊУ ПОСВЕЋУЈЕМО СВАКОМ ПОЈЕДИНЦУ, А КАДА ИХ ПРЕДВОДЕ НАЈИСКУСНИЈЕ И НАЈБОЉЕ СТАРЕШИНЕ, КАО КОЛЕКТИВ СУ СПРЕМНИ ДА ДАЈУ СВОЈ МАКСИМУМ У ИЗВРШАВАЊУ МИСИЈА И ДОДЕЉЕНИХ ЗАДАТАКА

љона 3. бригаде КоВ. Та јединица ангажована је ове године на разминирању и уклањању последица насталих током НАТО агресије 1999. године на девет локација у објектима Војске Србије. Током ангажовања прегледана је површина од око 16 хектара и пронађено 67 касетних бомби различитих типова. Вод тренутно реализује задатак претраге и разминирања Аеродрома „Дубиње“ код Сјенице – истиче референт у Одељењу за оперативне послове мајор Милан Аџемовић.

КАДАР И ПОПУНА

Официри, подофицири и војници Копнене војске имају изражен осећај припадности својим колективима и жељу за радом, али има и појединаца који се одлучују на одлазак из Војске, углавном због већих материјалних примања.

– Државни и војни врх предузимају напоре да се поправи положај припадника Војске, посебно професионалних војника. Пре свега мислим на

повећање примања, али и на друга решења из области материјалног, социјалног и здравственог збрињавања, решавања статуса професионалних војника и побољшања услова рада. Од претходног Дана Копнене војске новчана примања повећана су за 10%, а у наредном периоду очекује се увећање још за 9 одсто. Заиста је видљив напредак у односу на претходни период, што у великој мери помаже у одржавању потребног нивоа попуне – истиче заступник начелника Одељења за људске ресурсе у Команди КоВ потпуковник Слађан Христов.

СПОРТ

Спортисти Копнене војске, поред редовних задатака, учествују на бројним међународним и националним спортским манифестацијама, на којима постижу одличне резултате. У периоду између два празника 168 припадника Копнене војске учествовало је на девет спортских манифестација и такмичења у Србији.

У Копненој војсци свакодневно се води рачуна о стању попуне и мерама којима би се обезбедио њен континуитет и побољшао положај запослених. Према речима потпуковника Христова, у овој години вршен је пријем професионалних војника по сталном јавном конкурсу за пријем професионалну војну службу, непосредним пријемом војника у резерви из евиденције регионалних центара Министарства одбране и непосредним пријемом након одслужења војног рока. Попуна ће се наставити и наредне године.

– Посебну пажњу посвећујемо сваком појединцу, а када их предводе најiskusније и најбоље старешине, као колектив су спремни да дају свој максимум у извршавању мисија и додељених задатака – истиче потпуковник Христов.

Припадници Копнене војске познати су по пожртвовању и хуманости. У протеклом периоду организовали су 52 хуманитарне акције, у којима је прикупљено око 4,6 милиона динара. Хуманост је потврђена и приликом пружања помоћи у спасавању људских живота и имовине.

За исказани труд и залагање припадницима Копнене војске председник Републике Србије, министар одбране и начелник ГШ ВС доделили су 88 одликовања, 984 војне спомен-медаље, 2.976 војних споменица, 297 новчаних награда „боравак у објектима МО и ВС намењеним за одмор и рекреацију” и 132 наградна одсуства, а министар одбране и начелник ГШ ВС ванредно су унапредили 33 припадника Копнене војске.

Професионалност, пожртвовање и хуманост показали су у реализацији свих задатака које је државно и војно руководство поставило пред њих, а врлине попут храбрости, непоколебљивости, одлучности, честитости наследили су од славних предака. Уосталом, свака војска своје место у историји добија захваљујући својим војницима и старешинама, а заслуге ових данашњих већ се исписују у књигу сећања.!

Фото: фото-репортери Медија центра „Одбрана”

Пуковник др Миливоје Пајовић, начелник Центра за мировне операције

НА ПУТУ ЗА МИР

Следећи трагове стопа са песка Синаја утиснуте први пут 17. новембра 1956. године, али и идеје миротворства, човекољубља, солидарности и војничког професионализма, подвлачење црте за нас увек је било и подизање лествице квалитета. Француски нобеловац Андре Жид једном је написао да је лакше водити људе у борбу и распиривати њихове страсти, него их и обуздавати и усмеравати ка стрпљивом труду на путу мира. И то је тачно. Па ипак, када учествујемо у изградњи мира, стварамо и нову вредност међународног препознавања и уважавања Војске Србије као оружане силе једне земље која има способности и потенцијал да своје војне снаге употреби далеко изван својих граница. А то није мала ствар. Чврстог сам уверења да се ходањем истим овим стазама стичу и нови савезници и пријатељи.

Пише Драгана МАРКОВИЋ

На путу за мир постоји битна станица Војске Србије – Центар за мировне операције, јединица непосредно потчињена Здруженој оперативној команди Генералштаба Војске Србије намењена за обуку, избор, опремање, припрему и упућивање појединаца и јединица из Министарства одбране и Војске Србије у мултинационалне операције ван граница Републике Србије. Дан Центра обележава се 17. новембра у спомен на дан када је 1956. године упућена претходница Одред ЈНА у састав Снага за хитно реаговање УН на Синају. Све то заједно, као и значајни резултати постигнути последњих година, повод су за разго-

вор са начелником Центра за мировне операције пуковником др Миливојем Пајовићем.

Чини се да је природна потреба човека да повремено, обично око битних датума или годишњица подвлачи црту и сумира пређени пут. Дан Центра за мировне операције биће обележен 17. новембра. Како бисте тим поводом за „Одбрану” сумирали рад Центра?

– Сагледавање пређеног пута не треба да буде досадно статистичко преплитање цифара, нити пуко сабирање извесних, сувопарних, квантитативних јединица. Годишње сумирање стога и треба да почиње преиспитивањем смисла и ваљаности идеје неког друштвеног занимања. У случају Центра за мировне операције ствари су прилично јасне. Следећи трагове стопа са песка Синаја утиснуте први пут 17. новембра 1956. године, али и идеје миротворства, човекољубља, солидарности и војничког професионализма, подвлачење црте за нас увек је било и подизање лествице квалитета. Због тога је више него јасно какав је траг оставио Центар за мировне операције ако се зна да је од 2009. до 2019. године број војника упућених у мировне операције увећан тринаест пута. Истовремено број чланова колектива Центра за мировне операције није подигнут ни за један број. Зато истичем имена мојих најближих сарадника, на којима искључиво лежи надалеко видљив успех Центра за мировне операције: Мате Мартинић, Игор Филиповић, Горан Боромиса, Дамњан Марковић, Бојан Бердон, Емил Кирков, Горан Топаловић, Зоран Радуловић, Ненад Тодоровић, Зоран Николић, Ђорђе Митровић, Александар Драмићанин, Никола Мрђа, Гордана Живковић, Жарко Ковачић, Марко Ракић... и најмање још толико колегиница и колега који су Центар за мировне операције поставили на место изнад других сличних центара у Европи и свету.

Учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету је друга мисија Вој-

ске Србије. Шта је суштина рада наших мировњака на терену?

– Француски нобеловац Андре Жид једном је написао да је лакше водити људе у борбу и распиривати њихове страсти, него их и обуздавати и усмеравати ка стрпљивом труду на путу мира. И то је тачно. Мир је тешко повратити и одржавати, а још је теже наметати га. Па ипак, када учествујемо у изградњи мира, ма како то уштогљено звучало „у региону и у свету”, стварамо и нову вредност међународног препознавања и уважавања Војске Србије као оружане силе једне земље која има способности и потенцијал да своје војне снаге употреби далеко

Ризично и тешко је тамо где су људи огњевити и нагли, а инсекти и гмизавци отровни и невидљиви.

У Либану се у предвечерје чују артиљеријске канонаде из Сирије.

У зору, следеће дана, са децом у наручју слива се измучени народ тачно кроз зону операције UNIFIL. Посаде наших оклојних транспортера мимоилазе се са паравојскама, ракетним рампама, шпијунским групама и експлозивним циповима.

изван својих граница. А то није мала ствар. Поред тога, чини се излишним набрајање свих других користи које се стичу употребом војске у међународним мисијама. Од политичких и економских добити, преко непроцењивог новог и јединственог искуства и утврђеног и провереног самопоуздања наших војника. Чврсто сам уверења да се ходањем истим овим стазама стичу и нови савезници и пријатељи.

Имајући у виду целокупно ангажовање припадника Војске Србије у мировним операцијама, где је у овом тренутку најризичније бити и деловати?

– Ризично и тешко је тамо где су људи огњевити и нагли, а инсекти и гмизавци отровни и невидљиви. У Либану се у предвечерје чују артиљеријске канонаде из Сирије. У зору, следеће

дана, са децом у наручју слива се измучени народ тачно кроз зону операције UNIFIL. Посаде наших оклојних транспортера мимоилазе се са паравојскама, ракетним рампама, шпијунским групама и експлозивним циповима. У Африци, од Индијског океана, преко тропског срца, до западних граница континента зна се за опасности које вребају од маларије, од напада на кампове и влажне афричке климе, али се зна и за српску војну медицину.

Унутар наших мировних снага велики део чине капацитети војног здравства. Како је искуство те сарадње?

– Подвиг је имати болницу са свим гранама медицине у срцу Африке. Према ономе што ја знам, ниједна европска земља нема санитарске снаге већег нивоа у мисијама у Африци, осим Србије која има болницу у Бангију, главном граду Централноафричке Републике. И српска амбуланта у Сомалији, и трочлани тим у Малију, и наши доктори који предводе санитарске службе у две мисије Европске уније, чувени су и по струци и по посвећености и храбрости. Честитамо им на томе и сабирамо их у састав Центра за мировне операције.

Центар за мировне операције Војске Србије, уколико се не вaram, разликује се од свих других у региону?

– Осим што, поред центра у Бразилу, једино српски Центар за мировне операције поседује три сертификата Уједињених нација за извођење курсева неопходних за учешће у мировним операцијама, у њему се обављају и послови које други, слични и већи центри немају чак ни у својим теоријским лекцијама. За разлику од других, који се баве искључиво курсевима и припремама за мировне операције, Центар за мировне операције Војске Србије спроводи целокупан поступак селекције кандидата за мировне операције и организује њихово обучавање, курсирање и припрему за ангажовање. Поред тога, опрема појединце, тимове и контингенте, >

организује логистичку подршку и сва плаћања, сва путовања и стратегијски транспорт људи и опреме и даноноћно бди над нашим снагама изван граница домовине.

Као додатак тој теми стоји и посебно искуство које сте понели из марта 2017. године, када сте постављени на дужност команданта Сектора „Запад” у мировној мисији ЕУ у Централноафричкој Републици. Довољно је само замислити подручје од 250.000 квадратних километара на коме је требало одржати „крчки мир”. Како бисте описали то време, као и разлику између искуства вођења сопственог контингента и читавог сектора?

– Када сам у пролеће 2017. године постављен у Сектор „Запад” у мисији Уједињених нација MINUSCA у Централноафричкој Републици, сачекао ме је постројен штаб сектора са колегама из 26 држава. Био сам заменик команданта сектора пакистанском генералу, који данас командује корпусом на кашмирском делу границе са Индијом, а по његовом дезангажовању, пола године и командант сектора на територији већој од четири површине Србије. Непосредно по завршетку мисије створио се утисак који траје и данас и који је садржан у осећању немоћи да се доживљено опише речима. Не толико због неверице у пажњу и радозналост саговорника, колико због сумње да је вербализација невероватног искуства могућа. Прешао сам нешто више од 9.000 километара обилазећи потчињене батаљоне – пешадијске батаљоне из Камеруна, Танзаније и Конго-Бразавила, механизовани батаљон из Бангладеша, инжињеријску чету из Перуа, чету везе из Нигера... Непосредно сам командовао акцијама уз употребу силе четири пута и то у операцијама *Stop Ji Gasa*, *Liberer Niem*, *Damacongo* и *Mbaranga*, у тешким условима, лако и рутински, са јасним уверењем да је сваки официр наше војске спреман за много веће изазове него што су захтеви у вођењу једног интернационалног војног штаба. Командова-

ти је лако. Важно је само бити доследан, правичан и чврст, брзо донети и пренети одлуку, повући прави потез у право време, знати језике, понашати се војнички.

Центар за мировне операције ове године обележиће 14 година постојања. Традиција нашег учешћа у мировним операцијама УН много је дужа.

– У нашу јединицу најмање два пута годишње позивамо ветеране мировних мисија. Окупили смо учеснике мисије UNEF на Синају и неких других мисија Уједињених нација које су касније наступиле. Портрети војника из одреда ЈНА на Синају постављени су у свечане рамове Центра за мировне операције, а о искуствима из прошлости и садашњим утисцима разговарамо са њима сваког 29. маја, на Дан мировних снага УН, и с јесени, 17. новембра, на дан Центра за мировне операције. Тако је традиција нашег присуства у међународним војним мисијама увелико загазила у седму деценију.

Где смо данас у односу на друге земље нашег капацитета у Европи када говоримо о учешћу у мировним мисијама?

– Србија заузима шесто место на листи европских држава и педесет и другу позицију на списку држава света по доприносу снагама Уједињених нација. Уколико се томе дода и чињеница да Србија, као држава тек у статусу кандидата за чланство у Европској унији, има више снага у мисијама ЕУ за управљање кризама и од неких пуноправних чланица, онда се још јасније разазнаје значај одлуке о нашем међународном војном ангажовању али и важност посла који обавља Центар за мировне операције.

Колики и какав значај за Војску Србије, али и за Републику Србију има наше учешће у мировним операцијама Европске уније? Каква је перспектива нашег учешћа у мировним операцијама? Шта је то што нас на том плану очекује у неком наредном периоду?

– Српска застава вије се на девет јарбола. Почев од Либана, Голана и Кипра, преко Сомалије, Конга и Централноафричке Републике до Малија. У пет мисија на српској униформи носимо и грб Уједињених нација, а у четири европске мисије и заставицу Европске уније. Показали смо разумевање за проблеме нестабилног мира у многим деловима света, па наше Министарство одбране и Генералштаб рационално разматрају бројне свакодневне понуде Уједињених нација и Европске уније за повећање ангажовања. Мера нашег интереса јесте пре свега граница прихватљивог ризика за снаге које се упућују у нестабилна подручја. Намера да се на основу периодичних процена односа користи и ризика доноси одлука о наставку ангажовања јесте сасвим логична. Неке мисије следом догађаја и протоком времена ће се затварати, неке друге оснивати на другим деловима све нестабилнијег глобуса. Наш задатак јесте да учешћем у другој мисији првенствено јачамо и усавршавамо нашу спремност за прву мисију Војске. Управо су војници наших бригада из Копнене војске најбројнији учесници мировних операција. И то ће се наставити.

„Ништа тако снажно не утиче на човека као живот у мултикултурном подручју. Кад разговарате са Египћанином из исламске републике, са муслиманом из Бангладеша, са Мађарем, Финцем, неким ко верује у вуду магију и мисли да треба да се лечи зебрином машћу и изметом, а не да иде код хирурга, постајете неко ко скенира живот на читавој планети” – рекли сте у једном разговору за новине. Рад у мисијама одређују и две, рекла бих, паралелне мултикултуралности. Једна је свакако сусрет са културом народа коме мировна мисија долази у помоћ, а друга је рад у мисији, где су контингенти мировњака из различитих земаља и култура. Какво је Ваше искуство у „ткању на свим тим разбојима”?

– На ободу града Буара, на западу Централноафричке Републике, живе

сам у шатору првих седам месеци. Нас четворица под једним платном. Официр из жандармерије Конга, један Тунижанин и један Етиопљанин. Арапин је рано устајао, страствени пушач. Клањао је у углу шатора и спремао одличну миришљаву кафу. Конгоанац је ћутао, јео углавном касаву и говедину и много спавао. Етиопљанин је покушавао да објасни сличност православне коптске цркве са осталим православљем, све док се нисмо неповратно „сударили” око учења Диоскора Александријског и Халкидонског сабора. Сви смо опет, при великим врућинама, заједно седели до касно у ноћ, посматрајући Јужни крст и друге звездане појасеве. Причали смо о кућама, о воћу, о деци и животу у свету, о ратовима и слободама. И о болестима, и о томе како се за све нађе лека. У том је прошла година, остало је познанство, пријатељство и снажан утисак о једнообразности људи, које год вере били.

Део тог искуства преточили сте у „Афричке свеске и друге људске белешке” издање Медија центра „Одбрана”, које је Борис Лазић у „Књижевном магазину” означио књигом која је обележила 2017. годину. Колико је било тешко живети и описати Африку у двострукој улози – учесника и посматрача?

– Нелсон Мандела једном је рекао: *Док сам корачао ка кайији која ме је водила мојој слободи, схватио сам да ако за собом не оставим ојорчености и мржњу, и даље ћу бити у зајвору.* То је била и једна од тема у „Афричким свескама”. Друге су се тицале војничких дана у афричкој мисији, обичног приватног живота људи и мириса и звукова Африке. Африка је близу, одмах ту преко Медитерана. У Африци све живи у сталном ритму кретања, цветања, рађања и умирања. Једна афричка пословица каже: *Свакој јуџра у Африци буди се џазела. Зна да мора да џирчи држе од најдржеј лава или ће је убити.* *Свакој јуџра у Африци буди се лав. Зна да мора да џирчи држе од најсјорије џазеле, или ће умрејти од џлади.* *Није важно да ли си џазела или лав. Кад сунце изађе – џочни да џирчиш.* У на-

ставку, у књизи која се полако указује, настојим да нашу Африку, која је већ прешла Средоземно море, укључим у разговор са нашом Европом.

Кажете и да „не постоји војник који није у души помало лирик”. Основна идеја војске за Вас је одбрана културног и националног идентитета, па тек онда територије. Када већ говоримо о идентитету, како видите идентитет српског народа? Шта га то одређује? Шта је то што треба сачувати и бранити?

– Одбрана матичне територије никада се не доводи у питање. Са друге стране, српски културни и национални идентитет далеко премашује географске границе наше државе и није га тешко препознати у улози магистралног идентитета народа изван постојећих граница Републике Србије. Снажи се културом и науком, традицијом и толеранцијом, стабилним институцијама матице, неговањем савезника и чувањем слободарске културе сећања. У Војсци, идентитет почиња на развијеном војном и борбеном моралу, образовању и обуци и историјском сећању на велика дела предака.

Управо се завршио још један Сајам књига у Београду. Више од 20 година члан сте Удружења књижевника Србије. Како бисте данас неким новим генерацијама објаснили зашто треба читати књиге?

– Волим Сајам књига и атмосферу масовног куповања и читања, уз све новотарије које са собом носи и појава псеудолитературе. Треба бити опрезан како каже Марк Твен – *Човек који не чисти добре књиге нема никакве вредности у односу на онога који уочишће не зна да чисти.* Српска књижевност није велика у поређењу са другим нацијама, али је таман за један просечан људски век по обиму квалитетне литературе. Андрића треба читати више пута, Историју српског народа, такође. Затим Црњанског, Пекића, Киша, али и све велике светске писце. Јер, како Бродски рече – *Већи грех од њаљења књига јесте не читати их.*

А шта је то због чега се данас вреди борити?

– Исто за шта и кенијски човечуљак пре шест милиона година – за усправно кретање које је омогућило савременим људима да се заувек уздигну.!

Дан војних падобранаца

ЧИСТО НЕБО И МЕКО ПРИЗЕМЉЕЊЕ

Припадници 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде, падобранци у другим јединицама Специјалне бригаде из Панчева и ветерани херојске 63. падобранске бригаде чине данас строј војних падобранаца, који је недавно на нишком војном аеродрому обележио 75 година од формирања првих падобранских јединица у Србији.

Пише Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Жубилеј, каквим се ретко која земља у свету може похвалити, падобранци су обележили онако како само они знају – падобранским скоковима. Атрактивни демо скокови и падобранско спуштање застава Републике Србије, Војске Србије, Специјалне бригаде, 63. падобранског батаљона и града Ниша пред неколико хиљада гостију из Србије, Словеније, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Северне Македоније и Грчке потврдили су да Србија с правом слави вишедеценијску традицију војног падобранства, те да ће верност отаџбини, другу, пушци, војничкој и ратничкој части и у будуће бити мото успешног извршавања свих задатака који буду постављени пред војне падобранце.

СИМБОЛ ОТПОРА

Традиција српског војног падобранства почела је да се гради у Другом светском рату, када је група од око стотину добровољаца и излечених рањеника почела да стиче знања и вештине падобранства у савезничком центру за обуку падобранаца близу Барија. Почетак је био тежак, успех неизвесан, али је падобранску обуку, ипак, успешно завршио 191 падобранац, тако да је Наредбом Врховног штаба Народноослободилачке војске, од 14. октобра 1944, формиран Први падобрански батаљон. Падобранска јединица се током три четвртине века трајања и рада мењала и трансформисала. Она је, упркос многим проблемима, изазовима и тешкоћама, била и остала симбол отпора, професионализма и војничке части, што се потврдило и у ратним збивањима на простору некадашње Југославије деведесетих година 20. века и у рату 1999. године. Место и углед који су генерације падобранаца дуго стварале и градиле, улажући свој рад и животе, данас брижљиво негују припадници 63. падобранског батаљона са нишког аеродрома. Старешине и војници тог састава чувају баштину херојске 63. падобранске бригаде и ратне 72. специ-

ЧИТАВУ ЛЕПЕЗУ УСПЕШНО РЕАЛИЗОВАНИХ ЗАДАТАКА НАВОДИМО НЕ РАДИ ВРЕДНОВАЊА НАШЕГ РАДА ВЕЋ, ПРЕ СВЕГА, ЗБОГ ПОТВРДЕ НАШЕГ НЕСПОРНОГ УТИЦАЈА НА ОДВРАЋАЊЕ ОНИХ КОЈИ НАСРЋУ НА НАШЕ ВИТАЛНЕ ДРЖАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ, ПОГОВОРО НА НАШ НАРОД И ПРАВОСЛАВНЕ СВЕТИЊЕ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

јалне бригаде, носе и преносе њихову аутентичну традицију.

Командант Специјалне бригаде Војске Србије бригадни генерал Мирослав Талијан са поносом, али и јасним захтевима и плановима, говори о јединици којом командује и људима посебног кова и врхунских способности.

Не либи се генерал Талијан да каже да је Специјална бригада недостижна у читавом региону, знајући да искуства из борби и ратова, као и оно стечено на свакодневной интензивној и

ПОДВИЗИ ГОРАНА ТОДОРОВИЋА

Посебан подвиг на Дану војних падобранаца представљао је и тандем скок Нејца Јурича и Горана Тодоровића, некадашњег припадника 63. падобранске бригаде. Горан Тодоровић је у инвалидским колицима од 2003. године, када му је на 984. скоку отказао главни падобран. Он је 2018. године оборио светски рекорд, када је у истом дану извео пет падобранских тандем скокова са висине веће од шест хиљада метара. Ове године је у једном дану извео пет падобранских скокова са пет различитих аеродрома. До сада је извео 1.050 падобранских скокова, а на свечаности војних падобранаца извео је свој 36. падобрански скок након несреће. Државни секретар Министарства одбране Александар Живковић је међу првима честитао Горану Тодоровићу још један успешан падобрански скок.

добро осмишљеној обуци чини Специјалну бригаду и њене јединице респектабилном снагом за хитно реаговање тамо где год је нашем народу и отаџбини потребно.

– Између прошлгодишњег и овог годишњег обележавања Дана војних падобранаца своју оспособљеност и оперативну способност припадници 63. падобранског батаљона осведочили су и унапредили на бројним успешно реализованим задацима, приказима и вежбама у Србији и иностранству – подвлачи бригадни генерал Талијан.

Нишки падобранци уистину су се исказали и показали шта знају и умеју на вежди „Век победника”, на приказу способности „Одбрана слобода”, на вежбама „Словенско братство”, „Соко”, „Платинасти вук”, „Бегеј”, „Сорекс”, „Удар” и „Нептун”. Приказ способности Војске Србије „Слобода 2019”, пред највишим државним и војним руководством Србије и Руске Федерације, потврдио је још једном врхунску борбену готовост падобранаца и колико и како поштују оне који су стварали слободу.

– Читаву лепезу успешно реализованих задатака наводимо не ради вредновања нашег рада већ, пре свега, због потврде нашег неспорног утицаја на одвраћање оних који насрћу на наше виталне државне и друштвене вредности, поготово на наш народ и православне светиње на Косову и Метохији. Све то овом строју падобранског батаљона и другим јединицама бригаде даје потврду врхунских способности са којима можемо обавити и најсложеније задатке који нам по намени припадају у остваривању мисија наше војске – истиче генерал Талијан.

Природа задатака које обављају припадници 63. падобранског батаљона тражи високо развијен колективни дух и апсолутну веру у себе и у врхунске могућности тимова и јединица.

– Даље учење, усавршавање и све напорније тренирање предуслов су да у савременим условима очувамо животе и успешно извршимо задатке, а уверен сам да овом строју падобранаца и бригади не мањка мотивисано

сти за још већи, сложенији и напорнији рад – потврђује генерал Талијан.

ЦЕНТАР ЗА ОБУКУ

Познато је да је 63. падобрански батаљон Специјалне бригаде једина јединица овакве врсте у Војсци Србије, посебно организована, опремљена и обучена за извођење додељених задатака и спремна да одговори свим савременим изазовима, ризицима и претњама. Командант 63. падобранског батаљона потпуковник Бобан Георгијев подсећа да су падобранци успешно извршили бројне задатке попут падобранских скокова, садржаја падобранске обуке, тактичких увежбавања и вежби, различитих гађања и заједничких вежби, не само са јединицама Војске Србије него и са припадницима специјалних јединица страних оружаних снага из Руске Федерације, Белорусије и Грчке. Значајне садржаје реализовали су и у са-

ДАЉЕ УЧЕЊЕ, УСАВРШАВАЊЕ И СВЕ НАПОРНИЈЕ ТРЕНИРАЊЕ ПРЕДУСЛОВ СУ ДА У САВРЕМЕНИМ УСЛОВИМА ОЧУВАМО ЖИВОТЕ И УСПЕШНО ИЗВРШИМО ЗАДАТКЕ, А УВЕРЕН САМ ДА ОВОМ СТРОЈУ ПАДОБРАНАЦА И БРИГАДИ НЕ МАЊКА МОТИВИСАНОСТИ...

радњи са специјалним јединицама МУП-а Републике Србије и уз подршку јединица РВ и ПВО.

– У извршавању високоризичних задатака и испуњавању постављених циљева, поред врхунских резултата, водимо бригу и о трошењу додељених средстава и нарочито о животу и здрављу сваког појединца. Због тога смо учинили и значајан корак на подизању стандарда јединице, отпочели радове на објектима за обуку и смештај падобранаца. Завршетком планираних радова обезбедила би се потпуна аутономија јединице у извршењу

садржаја падобранске обуке и створио јединствени центар за обуку падобранаца од националног значаја. Савремено наоружање и војна опрема, којом је јединица опремљена, као и подизање стандарда, додатно је утицало на интересовање младих за рад у падобранској јединици – наводи потпуковник Георгијев.

Занимљиво је да 63. падобрански батаљон има читав низ заједничких активности са припадницима Удружења ветерана 63. падобранске бригаде, којима одржава традицију јединице и тесну везу и бригу о породицама погинулих другова и сабораца. Ветерани су учествовали и на приказу способности „Одбрана слободе”, тако да се с правом може рећи да представљају неодвојиви део падобранске јединице. Они су не само донели падобранском саставу ореол народног хероја већ и данас дају велики допринос да падобрански батаљон буде идеалан спој младости и искуства.!

„Air Solution 2019”

ШЕСТИ ПУТ ЗАЈЕДНО

Ове године први пут је извршен прелет наше ловачке авијације у Републику Румунију, заједнички задаци изведени су са мешовитим посадама, а специфичност вежбе било је учешће борбених авиона F-16 Оружаних снага Румуније, што је дало нови печат увежбавању

Пише **Мартина НОВАК**

Припадници Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије и Румунског ратног ваздухопловства учествовали су почетком октобра на Међународној ваздухопловној вежби „Air Solution 2019”, која се од 2009. одржава сваке друге године. Вежбовне активности одвијале су се истовремено у вазду-

шном простору Србије и Румуније, на аеродромима „Пуковник-пилот Миленко Павловић” у Батајници и „Генерал Еманоил Јонеску” у близини града Кампија Турзи, где се налази 71. авио-база ваздухопловних снага Румуније, као и на полигонима двеју земаља.

Тема заједничке српско-румунске вежбе овога пута била је „Контрола и заштита ваздушног простора и изво-

ђење ваздухопловних операција као одговор на кризу у пограничном подручју”. Конципиране и организоване са циљем подизања способности РВ и ПВО за извршење задатака контроле и заштите ваздушног простора Републике Србије, као и оспособљавање ваздухопловства Војске Србије и Оружаних снага Румуније за планирање, организовање и извођење за- ➤

једничких војних вежби, тродневне активности обухватиле су ангажовање ловачке, ловачко-бомбардерске и транспортне авијације, као и хеликоптерских јединица које су учествовале на задацима трагања и спасавања. Са наше стране коришћене су по две летелице МиГ-29 и Ми-17, док су Румуни подигли пет авиона МиГ-21 LanseR С и В, два авиона F-16 MLU и два хеликоптера IAR-330.

Према речима команданта 204. ваздухопловне бригаде пуковника Брана Крњајића, током овогодишње вежбе први пут је извршен прелет наше ловачке авијације у Републику Румунију, заједнички задаци изведени су са мешовитим посадама, а специфичност вежбе било је учешће борбених авиона F-16 оружаних снага Румуније, што је, како је истакао, дало нови печат овогодишњем увежбавању.

– Овогодишњом вежбом закључили смо једну вежбовну целину, пошто су све врсте авиона РВ и ПВО извршиле задатке изнад румунске територије. Пре неколико година имали смо прелет авиона *суйер њалеб* Г-4, прошле године су то били авиони *орао*, а ове авиони МиГ-29 – истакао је пуковник Крњајић.

Говорећи о вежби, руководилац тима румунског ратног ваздухопловства у Србији пуковник Влад Космин

изразио је захвалност због сарадње са припадницима српског ратног ваздухопловства и истакао да је више од 20 ваздухоплова учествовало у овогодишњој вежби. Према његовим речима то су транспортни авион *сјар-џан* С-27Ј, хеликоптер Ми-17, хеликоптери *џума*, као и авиони МиГ-21, МиГ-29 и F-16.

У Румунији је боравило око 20 припадника 204. ваздухопловне бригаде РВ и ПВО. Од авијацијских јединица у вежби је учествовала 101. ловачкоавијацијска ескадрила са делом техничког састава из 24. ваздухопловнотехничког батаљона, а домаћин им је била 711. ескадрила Ваздухопловних снага Румуније. Од хеликоптерских јединица учествовала је 890. мешовита хеликоптерска ескадрила, којој је домаћин била 713. хеликоптерска ескадрила.

Како је истакао потпуковник Дејан Беда, који је у Румунији био руководилац тима српског ратног ваздухопловства вежба је реализована кроз три фазе.

– Прва фаза обухватила је пребазирање авијације из једне земље у другу. У Републику Румунију прелетела су два авиона МиГ-29, а у Републику Србију два авиона МиГ 21 LanseR С. Авиони су до границе суседне државе били испраћени ави-

онима који су симулирали дежурне ловце, а с друге стране прихватили су их дежурни ловци суседа. Играјући оперативни центри међусобно су размењивали потребне податке за извршење ових задатака. У другој фази вежбе извршени су заједнички летови. Српске и румунске посаде летеле су заједно у формацији, тако да је формирана група од два авиона МиГ-29 и два авиона МиГ-21 LanseR С. Поса-

Потпуковник Дејан Беда,
капетан Синиша Анакиев и
потпуковник Бојан Јеленковић

де су увежбавале летење у више формација које су имале за циљ изградњу међусобног поверења и практичне примењивости у наредним заједничким задацима. На авионима су летеле мешовите посаде. У другом лету заједничку формацију пресрела је пара авиона F-16MLU. По завршетку задатка цела група од седам авиона дошла је „на разлаз” изнад аеродрома „Генерал Еманоил Јонеску”. На аеро-

дрому „Темишвар” извршен је прелет нашег транспортног хеликоптера Ми-17, који се прикључио румунском хеликоптеру у обављању задатка трагања и спасавања у околини Темишвара, тражећи једног припадника Оружаних снага Републике Румуније. Трећа фаза спроведена је по истом сценарију као и прва, снаге су враћене на базирајуће аеродроме, уз међусобну координацију два играју-

ћа оперативна центра – навео је потпуковник Беда.

Према његовим речима, постављени циљеви и задаци успешно су остварени, чиме је подигнут ниво интероперабилности РВ и ПВО Војске Србије и Оружаних снага Румуније. Тиме су истовремено створени сви услови за наставак сарадње два суседна војна ваздухопловства. |

Фото: Игор Салингер

Обука извиђача КоВ у
посебним условима

КАД ЈЕ ПРИРОДА МАЈКА

Исхрана прикупљањем
намирница у природи,
прелазак водених препрека
формацијским и приручним
средствима, али и
заробљавање противничког
војника, само су неке од
способности које редовно
увежбавају припадници
извиђачких јединица Војске
Србије

Пише Владимир ВЈЕШТИЋ

Далеко иза линије фронта, дубоко у „непријатељској територији”, извиђачи Војске Србије, спремају се за поподневни обед.

– Ако желите, било би нам драго да пробате наше специјалитете. Змија белоушка се охладила, али жаба је управо извађена из пећи. Ево, још се пуши..

Код наших људи, гостопримство је светиња, чак и кад сте у посети војницима у природи, па се та „част” опрезно одбија.

– Хвала, ипак бих... нешто од биљака, ево, ову печурку или дивљу јабуку. А јесте ли ви пробали све ово – питам младог извиђача, који с колегама из Копнене војске, у ширем региону Ковиља, пролази обуку у посебним условима.

– Јесам, и на храну се не жалим, све је здраво и природно. Органска производња. Ево, и мед смо нашли. Дивља кошница, ту изнад језера.

Исхрана прикупљањем намирница у природи, прелазак водених препрека формацијским и приручним пловилима, али и заробљавање противничког војника, само су неке од способности које редовно увежбавају припадници извиђачких јединица Војске Србије. Управо те вештине приказане су недавно и министру одбране Александру Вулину, који је у пратњи команданта Копнене војске генерал-потпуковника Милосава Симовића обишао извиђаче, међу којима је највише оних који су први пут на таквој обуци, коју у нашој војсци иначе пролазе извиђачке и специјалне јединице.

– Тај сегмент обуке назван је обука у посебним условима лети, у ситуацији када је отежано или онемогућено нормално снабдевање приликом извршења задатака – објашњава потпуковник Ненад Булатовић. Исхрана у природи је њен саставни део, током кога се извиђачи оспособљавају да користе биљни и животињски потенци-

јал природе као основни извор хране. Пре тог изазова неопходно је изградити објекат за боравак, а за тај посао потребно је од четири до шест сати.

Кућица је завршена и све је спремно за приказ. Ту је приручни филтер за пречишћавање воде, од ситног песка и газе. Воће и биље за чајеве суше се испред објекта, ложиште се дими, део хране припремљен је за кување и печење, а риба за сушење. Ако се у природи борави дуже, за нешто више од сат времена, од блата и камења, извиђач „сазида” праву пећ.

За исхрану се користи баш све јестиво што се нађе у природи – различите врсте биља, печурака, жабе, а млади војник управо „обрађује” још једну змију, белоушку, тек ухваћену поред језера.

СИТИ ПРЕКО ВОДЕ

Први задатак успешно реализован. Јели смо. Идемо даље. Пред нама је водена препрека, чије се савлађивање обавља десантним и извиђачким чамцима. Али прави изазов настаје када их нема. Тада се користе приручна средства. Све што плута и може да обезбеди основну управљивост.

Инструктори су искусни, а млади војници жељни изазова.

– Карактеристика приручних средстава је мала носивост. То су пловила израђена од, на пример, једног бурета и дрвеног рама, који су увезани канапом и жицом и могу издржати тежину једног војника – каже потпуковник Булатовић.

Војник, који нам практично демонстрира ту „направу”, коју је конструисао за двадесетак минута, уместо весла користи лопату, коју је пронашао у близини.

Слично је с два или четири бурета, с тим да је носивост већа, а уместо весла, користе се приручна – направљена од дасака. Сплавове су направили и од дрвеног рама, постављеног преко две тракторске гуме, за исто толико војника, који се маскирају вегетацијом из околине језера. Сваки извиђач на обуци оспособљава се да изгради оваква приручна пловила.

Следи увежбавање и синхронизација веслања на тим оригиналним пловилима. Ова врста обуке одвија се под повишеним ризиком, па је током приказа на води постављен и чамац са лекарско-спасилачком екипом, која (срећом) обично нема посла.

ИЗАЗОВ ЗВАНИ „ЖИВИ ЈЕЗИК“

Опуштања нема. На територији смо под контролом побуњеника, који „држе“ део наше територије „север“. Осматрачка група, из састава наше извиђачке чете, лоцирала је стазе којима се најчешће крећу побуњеничке патроле мањег састава. Задатак је – припремити извиђачку заседу на подесном месту и извршити обавештајни задатак.

Очекујемо дејство извиђачке групе у заседи. Наши су готово невидљиви, стопљени с околином. Следи хватање „живог језика“, непријатељског војника, од кога ћемо прикупити потребне обавештајне податке или делове њихове опреме, наоружање и друга техничка средства. Све се одвија муњевито. Извиђачи искачу и неутрализују једног непријатеља и хитро чамцем извлаче заробљеног војника, који се преко водене препреке транспортује до територије под контролом наших снага.

Потпоручник Игор Ђорђевић из Четврте бригаде, из извиђачке чете, каже да је обука веома занимљива.

– Најтеже је било прикупити биљке и животиње, јер у ово време нема нешто много змија и жаба, али смо успели да их набавимо у довољним количинама. Морали смо доста простора да покријемо, како бисмо нашли све оно што нам треба, али смо успели да се прехранимо – каже потпоручник Ђорђевић.

– Војници су изузетно мотивисани за реализацију обуке и видно је њихово велико залагање на савлађивању свих постављених задатака. Извиђачи се најбоље сналазе у простору, а ту се најбоље и осећају, то је приметно све време током обуке – закључује потпуковник Ненад Булатовић. |

Фото: Јово Мамула

ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉУ ИЗВИЂАЧКУ ЈЕДИНИЦУ КоВ

Доделом прелазног пехара и диплома најуспешнијим појединцима и екипама у рејону Ковиља завршено је Четврто такмичење извиђачких јединица Копнене војске. Прво и друго место припало је извиђачким одељењима Треће бригаде, док је „бронзу“ освојила једна од екипа Друге бригаде.

У дводневном спортском надметању осам екипа, које је организовала Команда Копнене војске са Првом бригадом, проверавана је обученост, издржљивост, прецизност, спретност и сналажљивост припадника извиђачких јединица.

Код Ковиља и на стрелишту „Аеродром“ код Сомбора најбољи извиђачи такмичили су се у условима слабе видљивости, непрекидне кише и јаких пљускова, што у комбинацији са захтевним задацима изискује врхунску психофизичку спремност.

Намибијка др Јакобина Капвеја,
бивши кадет Медицинског факултета ВМА

ЖИВИ СВОЈЕ СНОВЕ

Војни пилот у Намибији Јакобина Капвеја стекла је ове године диплому лекара на Медицинском факултету ВМА, а својом срдечношћу и веселом појавом освојила је наклоност колега с факултета. Свима из 5. класе остаће у сећању.

Текст и фото Мира ШВЕДИЋ

Положила је дипломски испит на Медицинском факултету ВМА и то „са одликом” и чинило јој се да је цео свет њен, јер је уродило плодом шест година преданог рада. Рад је одбранила на српском и на питања чланова комисије одговарала је такође течно на нашем језику. У те часове успеха слили су се сви дани и ноћи проведени над књигом, настава и пракса на ВМА, и исто толико времена одвојености од породице, деце, земље. Издржала је до краја и добила оно што је желела – диплому лекара. Делила је осмехе и пољупце свим колегама који су дошли да је слушају и блистала од среће. Име јој је Јакобина Капвеја, али је сви зову Џеки, и у нашу земљу је стигла из далеке Намибије. Сећаће је се и сви кадети 5. класе Медицинског факултета ВМА, не само зато што је као странкиња стекла диплому тог факултета већ јер је посебна – дружељубива, срдачна, мила, колегијална.

Има 31 годину и мало је старија од својих колега, али је од њих, сем већег животног искуства, разликује и то што је мајка двоје деце – Ребеке од 11 година и деветогодишње Грејс. Пре него што је дошла да студира медици-

ну у Србији, завршила је авијацијску школу у Намибији и била активни пилот и припадник војске Намибије (од 2008. године). Пилотирала је авионом „цесна 172”. Прича да је волела авијацију и узбуђења, али су њене амбиције надилазиле летење. Одличан пројект у авијацијској школи отворио јој је врата за даље напредовање. Могла је да бира да ли ће да заврши кадетску обуку за официре, која код њих траје годину и по дана, или да студира нешто друго. Изабрала је најтеже – студије медицине, како би испунила своје давнашње снове и запутила се у земљу удаљену од њене 24 сата лета авионом.

– У авијацију сам дошла из знатижеље јер сам волела изазове, али је медицина била моја љубав од детињства. Сећам се да сам као мала волела да се играм доктора, да глумим болничарку у болници. Мој деда по оцу ми је увек говорио да сам ја његов доктор – прича Јакобина.

Али за студије медицине није било пара. Није могла да рачуна на подршку родитеља, јер су погинули у саобраћајној несрећи 2005. године, а после је засновала породицу и добила двоје деце о којима је морала да брине. Ипак, неке коцкице су јој се у животу сретно спојиле и рад у војсци отворио јој је нова врата.

У Београд је стигла 20. децембра 2012. из малог града Хроутфонтејн, који је на северу централног дела Намибије, са двоје колега, да би 25. децембра полагали пријемни испит. После тога су се вратили у Намибију да чекају резултате испита. Када су обавештени да су положили, дошли су у Србију 7. фебруара 2013. и почели да уче српски језик у Центру страних језика на Војној академији. Након шест месеци учења, а пре свега захваљујући, како каже, дивним професоркама, успела је да савлада основе нашег језика и да га током школовања усавршава.

Данас веома лепо и течно говори српски, а зна да пише и чита на ћирилици. Каже да је и медицину учила на српском, а не на енглеском, који је службени језик у њеној земљи. Али не и матерњи. У Намибији половина

становништва говори ошивамбо језик. Било јој је лакше да српске речи директно преводи на матерњи језик, него посредно на енглески.

Џеки је пуна утисака с факултета, јер су радили у мањим групама и професори су им увек били доступни.

– Ако имаш снаге и жеље да учиш, можеш доста да научиш у овој установи. И може да се стекне добра пракса. Средом смо углавном били у Центру хитне помоћи и то нам је била велика школа. Медицина је тешка и изазовна и некад се учи нешто и за чим немате афинитета. Мене нису привлачиле реуматологија и хирургија, али се и то прође.

Јакобина истиче колико јој је значило што је током школовања имала добре цимерке, посебно после друге године када се двоје њених земљака вратило у Намибију, јер нису положили све испите. До четврте године, док је била у интернату Војне академије, делила је собу са Катарином Божичковић из Ниша и Јованом Филиповић из Врања. С поносом истиче да је она већ упознала Београд кад су те кадеткиње стигле, јер је дошла девет месеци раније, па је и она могла нешто њима да помогне. А њој је дружење са Каћом и Јованом помогло да још боље савлада наш језик, јер је морала додатно да се помучи да би разумела њихов темпераментни и брз говор.

**АКО ИМАШ СНАГЕ И
ЖЕЉЕ ДА УЧИШ, МОЖЕШ
ДОСТА ДА НАУЧИШ
У ОВОЈ УСТАНОВИ. И
МОЖЕ ДА СЕ СТЕКНЕ
ДОБРА ПРАКСА**

Са својим цимеркама делила је лепе студентске дане, али и проблеме и сате носталгије. Било јој је тешко јер је далеко од куће.

– Устанеш једног дана и желиш да будеш код куће. Желиш да загрлиш своју децу, свог човека, а њих нема поред тебе. Најтеже ми је било кад би се неко од деце разболело, а ја нисам била уз њих. Знам да су уз оца и да он брине о њима, али није то исто. Ту непремостиву даљину нису могли да избришу ни моји одласци кући за распуст, а ишла сам два пута годишње – у јулу и децембру. Мислим да ми је после њих повратак у Београд био још тежи. Растанак је посебно тешко падао мојој млађој ћерки Грејс, која тад није хтела да се одвоји од мене. А имала је само две године кад сам дошла на студије. И увек сам била испраћена од куће са њеним сузама – прича Јакобина, прикривајући у себи матерински бол, али истиче да је од свега био јачи њен циљ да заврши медицину.

По доласку у Србију сачекао је Београд, отворен, гостопримљив и, како каже, изузетан град, где су јој људи на улици радо прилазили у жељи да са њом разговарају. Још више кад би чули да говори српски. Сасвим је другачији од оног што је читала о нашој земљи пре доласка.

Ова млада Намибијка напустила је Београд 27. септембра, после доделе диплома и свечане промоције младих потпоручника. Спаковала је кофер са својим стварима, а у срцу задржала море дивних успомена који ће је за српску престоницу везивати за цео живот. У намибијској војсци очекује је да обави лекарски стаж, који код њих траје две године. После тога могла би да се одлучи за неку од специјализација. А да ли ће избор пасти на Београд и Медицински факултет ВМА?

– Београд поново, што да не. Волела бих да се бавим ургентном медицином, јер бих тај посао могла да радим у нашој војној болници. То ме привлачи јер је професија са адреналином – додаје Џеки с шармантним осмехом жене која је испунила своје снове.!

Делегација Управе за односе са јавношћу у посети
Министарству одбране Уједињеног Краљевства

РАЗМЕНА ИСКУСТАВА

Делегација Управе за односе са јавношћу Министарства одбране, коју је предводио начелник Управе за односе са јавношћу пуковник доц. др Михаило Зоговић, боравила је у Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске, а посета је била прилика за сусрет и размену искустава са експертима из области односа са јавношћу Министарства одбране и оружаних снага те земље.

Пише Милан ГУЈАНИЦА

Делегацију је у Директорату за комуникације Министарства одбране Уједињеног Краљевства дочекао начелник сектора за Стратегијско комуникационо планирање бригадни генерал Питер Монтеит. Током експертских разговора гостима из Србије домаћини су представили нормативно уређење области односа са јавношћу, као и начин функционисања односа са јавношћу у британском министарству и оружаним снагама.

Експерти у домену односа са јавношћу из Велике Британије потрудили су се да практично представе како један од лидера у овој области планира и изводи медијске операције. Реч је, наиме, о једној од земаља у којима се велики значај придаје планирању медијских операција, а војне операције планирају се и по ефектима за које се процени да постижу у медијском смислу. Зато су у рад тог веома моћног система укључени многобројни експерти из различитих научних области, не само војни, који раде са јединственим циљем – стицања и јачања подршке јавности за оружане снаге или њене операције.

У наставку посете британски експерти указали су делегацији Упра-

ве за односе са јавношћу значај комуницирања на друштвеним мрежама, имајући у виду потенцијал који тај модерни вид комуникација пружа у погледу брзине протока информација и броја корисника до којих стижу информације пласиране на овај начин. Наша делегација могла је да сазна и да је разматрање савременог медијског „пејзажа”, у коме се број објава на различитим друштвеним платформама креће од 300 до 500.000 дневно, довело до отварања многобројних значајних профила на друштвеним мрежама, којима Министарство и оружане снаге комуницирају са јавношћу.

Домаћини Здруженог центра за информативне активности демонстрирали су делегацији Управе за односе са јавношћу курсеве из области односа са јавношћу и информационих операција, које организују и изводе са полазницима са свих страна света. Центар изводи тренинге за људе који комуницирају са медијима или се баве информационом операцијом на оперативном нивоу, тренинге за оне чији је задатак да дају изјаве за медије, као и тренинге за тимове који у свом саставу имају новинаре, сниматеље и фотографе који на тере-

ну морају да произведу медијски пакет вести.

У Центру који се налази у бази Краљевског ратног ваздухопловства у Халтону, на око сат времена вожње од Лондона, наша делегација могла је да се увери да је све подређено квалитетној обуци из области односа са јавношћу и комуницирања. Она се пажљиво планира и изводи, а домаћини су посебно поносни на чиње-

ПОСЕТА ЧУВЕНОЈ 77. БРИГАДИ

У завршном делу посете Великој Британији делегацији Управе за односе са јавношћу представљена је и 77. бригада, јединица у оружаним снагама те земље којом домаћини потврђују статус лидера у области медијских операција. Бригада чији су задаци пажљиво планирање и извођење информативних, медијских и психолошких операција, јединица је која је незаобилазна тема стручњака из области односа са јавношћу скоро свих армија света. Значај ове јединице огледа се у томе што располаже завидном базом експерата из многих области који се по потреби могу укључити у планирање и извођење одређене операције.

ницу да њихове тренинге завршавају људи са најразличитијих крајева света, при чему истичу да су у стању да прилагоде сваки од ових тренинга крајњем кориснику и његовим потребама.

На крају посете начелник Управе за односе са јавношћу Министарства одбране пуковник доц. др Михаило Зоговић истакао је да ће се оваква сарадња са Министарством одбране Уједињеног Краљевства наставити и у будућности.

– Настојаћемо да у наредном периоду развијамо сарадњу с циљем јачања наших способности, пре свега у домену медијских и информативних операција – нагласио је пуковник Зоговић.

Свесни чињенице да савремено доба, које људе измешта из улоге сведока или пратиоца дешавања у улогу учесника комуникације, захтева непрестано учење и прилагођавање свих оних који желе да пренесу своју поруку, посета Министарству одбране и оружаним снагама Велике Британије и Северне Ирске, који већ дуго година слове за лидера у области односа са јавношћу и комуницирања, била је прилика за стицање драгоцених знања и размену искуства. |

Прва искуства пилота хеликоптера Х-145М

ЗМАЈЕВИ СА НОВИМ КРИЛИМА

Хеликоптер је безбедан, савремен, лако управљив, поуздан и тих – описао је са пет речи нову летелицу у РВ и ПВО мајор Александар Аксентијевић, командир хеликоптерског одељења 119. мешовито-хеликоптерске ескадриле, популарних „змајева”, у чијем саставу ће бити хеликоптери Х-145М

Пише Мира ШВЕДИЋ

Фото: потпуковник-пилот Дејан Беда

Свака новина у наоружању и војној опреми Војске Србије подижује пажњу, јер отвара врата технолошког напретка у опремању. Када је реч о лаком вишенаменском хеликоптеру Х-145М за РВ и ПВО Војске Србије пуно је тога новог и памти се сваки детаљ. Прва фотографија српског Х-145М објављена је 7. септембра 2018. године из фабрике „Ербасових“ хеликоптера у граду Донавурту, недалеко од Минхена, где се израђује. Примопредаја првог војног Х-145М извршена је 22. новембра 2018. на свечаној церемонији у Донавурту, када је државном и војном руководством приказан први примерак са војним евиденцијским бројем 14501 (фабрички број 20231), који је намењен за борбено трагање и спасавање. У периоду од краја новембра 2018. до почетка априла ове године објављене су и фотографије свих пет српских војних хеликоптера Х-145М, који се у „Ербасовој“ фабрици израђују од децембра 2016. године, након што је Србија потписала уговор о набавци девет хеликоптера тог типа.

Први хеликоптер Х-145М за РВ и ПВО слетео је 12. јуна 2019. око 14 часова на војни аеродром у Батајници. И коначно, Србија је званично добила свој први хеликоптер Airbus H145M на тек отвореном сајму НВО „Партнер 2019“ 25. јуна.

У историји РВ и ПВО остаће забележени и први пилоти који су имали част да се прошле године у Немачкој упознају са том летелицом. То су потпуковник Ивица Живадиновић и капетани Драган Станковић и Борис Јовановић.

Јединица која ће користити војне Х-145М јесте 119. мешовита хеликоптерска ескадрила „Змајеви“ из 98. ваздухопловне бригаде на аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић“ у Нишу. Њени пилоти и припадници ваздухопловнотехничке службе су у неколико група кренули на преобуку још у септембру прошле године. Од тада до данас прешли су дуг пут.

– Летелица Х-145М је ваздухоплов последње генерације хеликоптера и опремљена је најсавременијим средствима управљања и одржавања, па смо и пре одласка на преобуку знали да нас чека мукотрпан рад и учење нових система. И инструктори, који су нас обучавали, наглашавали су да током трајања преобуке нећемо имати проблема са управљањем летелицом, већ да ћемо највећи напор и учење морати да базирамо на експлоатацији опреме и система – каже мајор Александар Аксентијевић, командир хеликоптерског одељења 119. мешовито-хеликоптерске ескадриле.

Преобука за хеликоптер Х-145М била је интензивна, а почела је знатно пре одласка у Немачку. Морали су да заврше курс енглеског језика, енглеске фразеологије, као и курс правила ИФР летења, који су одржани на Војној академији и Ваздухопловној академији „Петар Драпшин“ у Београду. Такође, пре почетка преобуке део пилота који су завршили обуку за инструментално летење присуствовали су предавањима из области „Правила ИФР летења“ у Штутгарту, у трајању од месец дана.

Услов за почетак летачке обуке била је двонедељна техничка учионица, коју су наши пилоти успешно савладали.

– Прво летачко искуство на овом хеликоптеру наши пилоти имали су почетком децембра. Сећам се и датума. Био је то 3. децембар прошле године. Потпуковник Ивица Живадиновић и капетани Драган Станковић и Борис Јовановић први су пилоти Војске Србије који су имали част да се одвоје од земље у новој летелици. Након те групе, остали пилоти пролазили су разделе летачке обуке у СР Немачкој, и то у различитим периодима, закључно са септембром 2019. године, када се последња група пилота вратила са обуке за пробне пилоте – каже мајор Аксентијевић.

Део српских пилота завршило је преобуку по делима основног летења, летења са дизалицом и теретом, ИФР, обуку за наставника летења и обуку за пробног пилота, док је део завршио преобуку по делима основног летења, летења са дизалицом и теретом и увода у инструментално летење.

Командир „Змајева“ мајор Аксентијевић говори и о првим утисцима.

– Сви пилоти одабрани за преобуку били су јако нестрпљиви када ће први пут сести у нови хеликоптер. Колико год да смо искусни у летењу на хеликоптерима, први лет на Х-145М био је посебно искуство. И сви смо са неком позитивном тремом доживели тај први лет. Такође, били смо срећни што смо добили ново средство на којем ћемо летети. С друге стране, иако је механика лета хеликоптера иста за сваки хеликоптер, опет је на неки начин све то за нас било потпуно другачије. Наш први лет био је непоновљиво искуство, а нов хеликоптер могу описати као безбедан, савремен, лако управљив, поуздан и тих. |

Специјални прилог

Година XIV
205
Новембар 2019.

75 година од ослобођења Београда у Другом светском рату

 **БЕОГРАДСКА
ОПЕРАЦИЈА**

★ БЕОГРАДСКА ОПЕРАЦИЈА

Историчар Олга Манојловић Пинтар наводи у својим радовима да су прва спомен-обележја ослобођењу земље 1944. и 1945. године била подизана не припадницима НОР-а, већ управо палим црвеноармејцима. Та обележја подизана су још током трајања борби. Први јавни помен обележио је 28. октобра 1944. тек покренути београдски дневник „Политика”, када је пренета вест о сахрани и подизању споменика црвеноармејцима који су погинули у ослобађању града.

Пише Миле БЈЕЛАЈАЦ

Еахрани на тадашњем Позоришном тргу (данас Трг републике) присуствовали су совјетски и партизански команданти дивизија и корпуса. „Тиме је”, пише Мањојловићева, „започео и период популарисања нових политичких веза, а кроз наглашавање братских осећања словенске узајамности.” Сам споменик, као и остали по Србији, био је скромних димензија и готово непостојеће декорације. Посејивали су само основне симболе: доминантну звезду петокраку, често са српом и чекићем, али и увек присутним крстом. Комеморативне свечаности одржаване приликом њиховог откривања готово су по правилу укључивале и освештања и опела која су обављали свештеници Српске православне цркве. За разлику од монументалних споменика црвеноармејцима у Бечу, Берлину или Кенигсбергу, споменици у Србији били су више намењени развоју срдачних односа два народа јер су били средишта око којих ће се одржавати свечаности. Тек ће подизањем монументалног споменика на Батини бити учињен омаж Црвеној армији као пандан Споменику захвалности Француској који је Краљевина подигла 1934. године.

Нове околности после 1948. године у време партијско-државног сукоба Југославије и СССР-а утицале су да се насилно и привремено угаси сећање на жртве и напор совјетских војника у ослобађању Београда.

Годину дана после Стаљинове смрти, као најава побољшања или спремности да се односи обнове, искоришћено је формирање Гробља ослободилаца Београда, где су пренете све кости црвеноармејца и палих партизана и где су подигнути монументални споменици на десету годишњицу ослобођења града (1954). Гробље је отворио Јосип Броз Тито.

Селективно сећање подложно идеолошким обратима ускратило је

и властитој популацији једну културу трајног поштовања универзалних вредности. Једна од таквих је и поштовање полагања живота за нечију слободу, братства по оружју у ослободилачким ратовима.

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОПЕРАЦИЈЕ БРАТСТВО ПО ОРУЖЈУ

Југословенско ратиште 1944. године постаје театар на коме се активно ангажују ваздухопловне и копнене снаге савезника. Мера овог ангажовања била је условљена њиховом војном и политичком стратегијом, те држањем најјачег унутрашњег војног чиниоца – партизанског НОП.

Војнопоморско ангажовање западних савезника на Јадрану и њихова бомбардерска дејства на простору Србије у јесен 1944. била су несразмерно мања у односу на ангажовање совјетских армија у ослобађању јужне и источне Србије, главног града Београда и северног дела земље. Операције совјетских армија (2. и 3. украјинског фронта) у Барањи и Мађарској директно су помагале завршну операцију Југословенске армије у пролеће 1945. године.

Из тог времена у традицију српско-руског борбеног савезништва уписаће се имена маршала Родиона Јаковљевича Малиновског, команданта 2. украјинског фронта, маршала Фјодора Ивановича Толбухина, команданта 3. украјинског фронта, генерала Сергеја Семјоновича Бирјузова, команданта 37. армије, која је ослоба-

ђала источну Србију и Београд, генерала Владимира Ивановича Жданова, команданта 4. гардијског механизованог корпуса, генерала Владимира Александровича Судеца, команданта 17. ваздушне армије, ваздухопловног генерала Андреја Никифоровича Витрука и других истакнутих руских команданата дивизија, бригада, пукова, начелника штабова, лекара и хиљада обичних војника.

ТЕНКОВИ И КАЋУШЕ ГЕНЕРАЛА ЖДАНОВА

Крајем лета 1944. године јединице 3. и 2. украјинског фронта Црвене армије избиле су на румунско-југословенску и бугарско-југословенску границу. Четири корпуса НОВ водила су операције у западној Србији и Шумадији, те на југу и истоку Србије у настојању да поред ослобођења земље ликвидирају противнички покрет генерала Михаиловића. У исто време немачке снаге из Грчке повлаче се преко Србије и Босне на запад. Немачка команда имала је план да утврди фронт на Морави, западној Србији и Дунаву са Београдом као важним чвориштем и најјачим ослоном мостобрана.

Наде југословенских комуниста да неће проћи дуго од ступања СССР-а у рат до спуштања првих совјетских падобранаца у Србију показале су се незрелима. Требало је да прођу три тешке ратне године да се сусретну не падобранци и групе герилаца, већ две прекаљене армије на тлу Србије и крену у заједничке операције за коначно ослобођење.

После договора Тита и Стаљина у септембру 1944, где је Јосип Броз био информисан о плану руских операција, усаглашена су садејства НОВ и поменутих совјетских формација. У Крајови је био организован центар за снабдевање Титових снага.

Јединице 2. украјинског фронта, бугарске 2. армије и 13. корпуса НОВ ослободиле су Ниш. Немцима је пресечен правац повлачења из Грчке моравском долином. Према Београду, са југоистока надирало је 4. гардиј-

ски механизовани корпус из 3. украјинског фронта праћен 14. корпусом НОВ. Руски корпус са 17.000 војника и 160 тенкова и 366 артиљеријских оруђа, под командом генерал-потпуковника Владимира Ивановича Жданова, биће ударна песница у ослобађању Београда. На југу, преко Варварина стиже 225. стрељачка дивизија у Крушевцац.

ОСЛОБАЂАЊЕ БЕОГРАДА

Први армијски корпус НОВ генерала Пека Дапчевића и 36. гардијска тенковска бригада из четвртог механизованог корпуса ослобађају Тополу и Младеновац. Јединице Дапчевићевог корпуса сусрећу се са 68. пешадијским корпусом у околини Крагујевца, а једна бригада 5. крајишке дивизије сусреће се са црвеноармејцима у околини Смедерева. Борбе на прилазима Београду завршене су 14. октобра, а посебно одсудно било је заузимање Авале. Отпочео је јуриш на град са четири колоне, на сваком правцу по једна партизанска дивизија уз подршку руских оклопних, механизованих и артиљеријских бригада. Руку под руку Пеко Дапчевић и генерал Жданов. И када је готово свака тачка била ослобођена, у позадини се догодио немачки продор из Смедерева. Немци су у покушају пробоја на запад пресекли комуникацију Младеновац – Београд и поново кренули ка Авали да овладају овом топографски важном тачком.

Владимир Дедијер, који је циркулисао између штаба Дапчевића и дивизијских штабова, бележи у дневнику те заједничке борбе и међусобно испомагање савезника:

„Срео сам у штабу генерала Жданова Ђорђа Лобачова (сликар – оп. М. Б.). Покушао да ме загрли, али сам га зауставио ... Лобачов је стајао, јадан скрушен, са шеширом у рукама. Пеко (Дапчевић – оп. М. Б.) изађе па крену смо одмах даље. Јурили смо ка Кумодражу где је био штаб Двадесет прве дивизије. Ситуација озбиљна. Ако Немци пресеку комуникацију Младеновац – Београд Црвена армија и

наше дивизије биће доведене у тежак положај. Огромне количине муниције, бензина, хране треба сваки дан слаати на фронт. Пеко ми рече:

– Још јуче сам рекао Жданову да се пре генералног напада на Београд мора ова група ликвидирати. Немци у граду се држе, јер очекују ову групу из Гроцке... У овој групацији се не налазе само Прва алпинска и 117. дивизија. Ту се налазе два пука Бранденбург и елементи још једне дивизије...

У штабу 21. дивизије никог нисмо нашли, сви су били на положају. Наоколо је куљало. Борба се водила око Авале и источно... Кад смо дошли пред Авалу у Бели Поток, ситуација је била критична. Меци су зујали око нас. У штабу Једанаесте крајишке дивизије диктирана је телефоном депеша *Нејријашељ је издио до јод врх Авале. Исјод Сјоменика води се борба ручним иранашама.* Један Рус испред штаба паде рањен. С нама је један Козак капетан који се борио у Лењинграду.

У Белом Потоку се налазио читав руски понтонирски пук. Нови гвоздени понтони за прелаз преко Саве, а сад да дозволимо да га Немци заробе. Не би нас спрали од срамоте ни Сава ни Дунав. Немачки напад на Авалу је одбијен. То је била једна мала група. Руски тенкови су надирали друмом ка Рипњу и Раљи... Пеко се нађе са шефом оперативног одељења генерала Жданова, једним младим потпуковником. Он је енергично објашњавао ситуацију.

Кад смо стигли на два километра иза раскршћа под Авалом идући ка Раљи, напад на Немце био је у пуном јеку. Неколико хиљада Немаца успело је да пређе крагујевачки друм и пружу

гу Београд – Раља покушавајући да се пробије ка Сави. Црвеноармејци су брзо постављали топове. *Каћуше* зашвираше у правцу Рипња. Стајао сам поред једног нашег митраљесца који је тукао по Немцима. Доле крај друма ишли су на јуриш Руси у својим белим униформама, а поред њих наши Козарчани. Дошао је празник и на наше улице. Деца Козаре испод Авале с црвеноармејцима јуришају на Немце. А како нам је Павелић бацао летке 1942. објављујући да је Козара поражена: *Црвена армија је далеко на две и по хиљаде километара и никад се с њом неће сретати.*

Кроз долину према западу Немци су бежали. Руска артиљерија је зашипала. Један руски мајор гледа кроз дурбин и дотрча до једног аутоматског противавионског топа који су Козарчани заробили дан раније од Немаца.

– Давај огањ!

И наш ти Козарчанин распали. Одјурише светлећи меци усред немачке колоне. Битка се све више разгоревала. Један руски мајор приђе Пеку. Отпоче разговор. Пеко се рукује са сваким официром, дели им цигарете.”

Новинарски, Дедијер је оставио упечатљиво сведочење о овом ратном савезништву и другарству које су преживели учесници понели у себи.

После Београдске операције ослобођен је Крагујевац 22. октобра, а борбе са немачким заштитним корпусом водиће 68. стрељачки корпус Црвене армије у садејству са партизанским дивизијама све до коначног немачког повлачења које је ишло долином Ибра и Западне Мораве. Овај корпус ће се у децембру пребацити у Бачку, одакле је покушао неуспели десант на Вуковар и заузеће Осијека. Дунавска речна флотила и јединице корпуса претрпеле су велике губитке.

Совјетске снаге су до тада већ биле ослободиле Банат, а потом су на правцу Мађарске кренуле кроз Бачку. Совјетска 57. армија и 51. дивизија НОВ форсирале су Дунав код Батине и ослободиле Барању, где ће се развити 3. армија НОВ за предстојеће завршне операције.!

 БЕОГРАДСКА
ОПЕРАЦИЈА

НА ДРАВСКОМ ФРОНТУ СА МАРШАЛОМ ТОЛБУХИНОМ

У припреми завршних операција ЈА за ослобођење земље остварена је директна координација са штабом 3. украјинског фронта у јужној Мађарској којим је командовао маршал Толбухин. Прво је са совјетским маршалом имао сусрет Јосип Броз Тито, а потом су у априлу 1945. детаље разрадили Толбухин и генерал Коста Нађ, командант југословенске 3. армије. Њихов сусрет одржан је у Сигетвару.

Генерал Коста Нађ рекао је да га је маршал Толбухин 5. априла увече замолио да дође код њега у његов штаб и они су се среди 6. априла:

„Код Толбухина сам затекао групу совјетских генерала и команданта 1. бугарске армије генерала Владимира Стојчева. Информирао сам их о предстојећој офанзиви у најкраћим цртама, уверен да их детаљи не занимају. Преварио сам се. Толбухин је хтео детаље и целину нашег плана...

... Био је добре воље. Задржао ме на ручку. Тада сам му, на своју иницијативу предложио да нам даде пук ракетних бацача БМ-13 тј. пук *каћуша*. Од срца се смеје:

– Од куда сада пук каћуша! Осим тога, товариш Костја, зар вам већ нисам поклатио дивизион *каћуша*?

– Не бих рекао поклатио. На располагању су ми, али нажалост, само за рекламу. Наиме немамо ракете.

Генерал-пуковник Шчебуњин, симпатични брконо, начелник позадине 3. украјинског фронта, мало ошамућен вотком коју је пио више по дужности, јер је маршал дизао здравице, ... према нама увек пријатељски расположен, предложио је Толбухину да нам се додели довољно ракете за бацаче МБ-3, а и муниција и неопходни бензин. Толбухин га замахом руке прекида:

– Коста ће сам рећи шта му треба, и добит ће!

Заиста, добили смо све што је обећао.”

Фотографије су део албума који се чува у Централном музеју Оружаних снага Министарства одбране Руске Федерације и који је био у власништву В. И. Жданова.

ГЕНЕРАЛ ЖДАНОВ

Владимир Иванович Жданов, совјетски војсковођа, учесник је Великог отаџбинског рата, гардијски генерал-пуковник тенковске армије, Херој Совјетског Савеза, Народни херој Југославије. Рођен је 1902. године у Кијеву. У Црвеној армији био је од 1920. године. Завршио је Кијевску пешадијску школу 1926. године, 1932. године – курсеве усавршавања командног састава, 1940 – Војну академију М. В. Фрунзе (у одсуству), 1942. године – убрзани курс Војне академије Генералштаба.

Од маја 1942. године Владимир Жданов је на фронтима Великог отаџбинског рата био начелник штаба 13. тенковског корпуса (од 9. јануара 1943. године – 4. гардијског механизованог корпуса). Током Београдске операције, у октобру 1944. године, тенкисти 4. гардијског механизованог

корпуса под командом В. Жданова ратовали су заједно са борцима Народноослободилачке војске Југославије.

Звање Хероја Совјетског Савеза гардијском генерал-мајору тенковске армије Владимиру Ивановичу Жданову додељено је 13. септембра 1944, уз Орден Лењина и медаљу „Златне звезде” 20. октобра 1944. године. За заслуге у борби против заједничких непријатеља, допринос у ослобођењу Београда и других регија Југославије, Владимиру Ивановичу Жданову додељено је и звање Народног хероја Југославије.

Као генерал-пуковник тенковске армије В. И. Жданов био је 1950. године именован за начелника Војне академије оклопно-тенковске армије. Трагично је погинуо у авионској несрећи надомак Београда 19. октобра 1964. године. Сахрањен је у Москви на Новодевичјем гробљу.!

Мајор
А. М. Гусељников

Гардијски мајор
В. Федјукин

Капетан
друге класе
Г. Н. Охрименко

Генерал-пуковник
В. И. Жданов

В. Д. Мозговој

Генерал-мајор
С. А. Козак

Потпуковник
Н. И. Јашћенко

Генерал-пуковник
авијације
В. А. Судец

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКЕ ОПЕРАЦИЈЕ

ЈУРИШНИЦИ ГЕНЕРАЛА ВИТРУКА НИКИФОРОВИЧА

У 17. ваздушној армији генерала Судеца, која је давала ваздухопловну подршку 3. украјинском фронту, дејствовала је група генерала Витрука Андреја Никифоровича. Витрук је командовао 10. гардијском јуришном и 236. ловачком дивизијом. Авијација ове армије стациониране на аеродромима у Румунији и Бугарској имала је задатак да својим борбеним дејством дезорганизује железнички саобраћај од Солуна ка Београду и да уништава трупе на маршу. Тако је совјетска авијација преузела оне задатке које је до септембра обављало ваздухопловство западних савезника у сарадњи са партизанским јединицама. Током београдске операције 17. ваздухопловна армија непосредно је садејствовала у подршци копненим снагама и у борбама са немачким ваздухопловством.

После завршетка београдске операције „група Витрук” стављена је са опремом и људством под команду Врховног штаба НОВ. Уз совјетске, постепено су се формирале и југословенске ваздухопловне јединице. По завршеној обуци југословенски пилоти преузимали су ескадрилу, по ескадрилу ловаца или јуришника Ил-2. Овај процес ску-

пљања пилота за обуку, организовање команди и штабова започео је у новембру 1944. године. Тако је 10. гардијска јуришна дивизија постала 42. ваздухопловна дивизија НОВ. Совјетска 236. ловачка дивизија постаће 11. ваздухопловна дивизија НОВ. Укупно је било шест ваздухопловних пукова. Процес преузимања свих надлежности од „групе Витрук” требало је да буде довршен до 20. априла 1945. године. Совјетске ознаке префарбане су тек 2. маја.

Ваздухопловне дивизије су током зиме и у пролећној офанзиви за ослобођење Југославије дале непроцењив допринос. Био је то заједнички напор југословенских и совјетских ваздухопловаца свих струка.

Генерал Божо Лазаревић, први командант 42. ваздухопловне дивизије, сећа се да би успеси били још већи да су јединице биле ближе базиране фронту. Совјети су због лакшег снабдевања инсистирали да аеродроми буду у Бачкој, Мађарској и Срему, а Југословени су предлагали Славонски Брод, Бањалуку па јединице 2. армије у свом продору нису имале ону тактичку подршку коју су имале јединице 3. армије.

Генерал Зденко Улепич, после рата дугогодишњи командант ратног ваздухопловства, оставио је своја сећања на генерала Витрука (1902–1946):

„Као начелник штаба групе дивизија био сам у свакодневном контакту са генералом Витруком и могао сам добро да га упознам и као човека и као војника. Андреј Никифорович, иначе доста крупан човек, био је веома скроман, доста повучен и не много говорљив. Својом појавом, начином опхођења са људима, чврстином и упорношћу у спровођењу својих одлука, као и многим другим особинама, стекао је у својим јединицама, а врло брзо и код нас, велики углед и поштовање. Имао је велико летачко и командно искуство у рату и од њега је сваки од нас могао много да научи ... У Пригревици смо извршили примопредају дивизија. Витрук се врло тешко растао од својих илова којима је прошао славан пут ослобођења своје земље и обрачуна са фашистичким освајачима, да би са истим жаром, храброшћу и пожртвовањем ратовао и код нас. Многе похвалне наредбе наших команданта армија и Врховног штаба сведоче о заслугама овог великог ратника коме је додељено и наше највеће признање – Орден народног хероја.”

Владимир Александрович Судец, који је командовао 17. ваздушној армијом, каснији маршал Совјетског савеза, такође је одликован Орденом народног хероја. |

Округли сто о заједничким операцијама НОВЈ
и Црвене армије крајем Другог светског рата

НА ПУТУ КА ВЕЛИКОЈ ПОБЕДИ

Пише Душан ГЛИШИЋ

У склопу обележавања 75 година од ослобођења Београда од фашизма, 21. октобра, баш на Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату, у Дому Војске одржан је округли сто „Срби и Руси у Другом светском рату – на путу ка великој победи”. Организатор стручног скупа на коме су учествовали реномирани војни историчари из Научноистраживачког института војне историје Генералштаба Оружаних снага Руске Федерације, Војне академије, Архива Југославије, Института за новију историју Србије и Филозофског факултета био је Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране.

Отварајући скуп на коме се највише говорило о сложеним међународним односима непосредно пред избијање највећег сукоба у дотадашњој историји човечанства и сарадњи совјетске и југословенске народноослободилачке војске на овим просторима, ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник доц. др Горан Радовановић истакао је да су борци НОВЈ и Црвене армије у Београдској

операцији извојевали кључну победу у једној од најзначајнијих завршних битка у овом делу Балкана, чији је циљ, поред ослобађања српске и југословенске престонице, био и спречавање извлачења немачке Групе армија Е пред победоносним налетима Црвене армије на југ Европе. Резултат је било готово потпуно ослобођење Србије од окупатора.

– Одушевљење народа исказано приликом наступања Црвене армије кроз Београд сведочило је о нераскидивом пријатељству два народа које и данас траје. О томе говори и све богатија војна и цивилно-војна сарадња наше две земље и војске, која се одвија и кроз заједничке вежбе и непрекидну сарадњу наших војних установа и јединица – рекао је поред осталог генерал Радовановић.

Учеснике округлог стола поздравили су директорка Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране проф. др Јованка Шарановић и др Иван Басик из Научноистраживачког института војне историје Генералштаба Оружаних снага Руске Федерације, који су ис-

такли заједничку приврженост истини и недвосмисленим историјским чињеницама, везаним за догађаје из Другог светског рата и помоћ Црвене армије у ослобађању Београда.

Округли сто садржао је четири панела на којима су учесници укрстили ставове и изнели мишљења о основним правцима политичке и војнотехничке помоћи СССР-а Народноослободилачкој борби у Југославији, обавештајној сарадњи Краљевине Југославије и савезника од 1939. до 1941. године, сукобу перцепција и интереса у совјетско-југословенским преговорима вођеним непосредно пред рат, војном и стратегијском значају Београдске офанзивне операције од краја септембра до ослобођења Београда, октобра 1944, заједничком наступању јединица Народноослободилачке војске и Црвене армије у Београдској операцији, заједничким завршним операцијама НОВЈ, Црвене армије и Бугарске народне армије у Србији, војно-политичкој подршци СССР-а националним интересима нове Југославије на међународној сцени...

Учесници округлог стола били су јединствени у оцени да је један од ефикасних начина одбацивања ревизионистичких покушаја релативизовања историје свакако и организовање оваквих стручних скупова, на којима се доследно аргументују и презентују објективне историјске чињенице, отпорне на субјективну перцепцију ратних догађања. |

ПУКОВНИК ИВАН МАТОВИЋ

26. септембар 1933 – 9. октобар 2019.

За живот испуњен многим положајима, одговорним и изазовним, у истим таквим временима, сажета професионална биографија пуковника Ивана Матовића бележи да је цео радни век посветио војном новинарству и издавању војне литературе, на дужностима од сарадника до главног и одговорног уредника „Народне армије”, „Војске”, уредника у Библиотеци Војноиздавачког завода „Савремена војна мисао” – едиција „Наши писци” и главног и одговорног уредника стручних часописа „Савремени стратегијски проблеми” и „Борац”.

Иво Матовић је у редакцији „Народне армије” најпре био постављен на дужност слободног репортера, где је скренуо пажњу на себе текстовима писаним за рубрику „Људи наше Армије”. У Војноиздавачки завод (ВИЗ) прекомандован је 1971. године на дужност уредника у Редакцији „Савремена војна мисао” – едиција „Наши писци”. Из ВИЗ-а прелази у Генералштаб, у Центар за стратешка истраживања са задатком да покрене и уређује часопис „Савремени стратегијски проблеми”. Уређивао га је четири го-

дине и успео је да око Редакције окупи стручњаке из војне науке, дипломатије, друштвених и техничких наука.

Матовић је потом годинама успешно водио и издавачку делатност у Војном и новинском центру ВИНЦ, а повратак на новинарство означило је постављење за главног и одговорног уредника „Народне армије” 1989. године, у време распада СФРЈ и на почетку ратова. Сходно војно-политичкој ситуацији, а за потребе Војске Србије и Црне Горе, основан је нови магазин, „Војска”. Убрзо потом Матовић је прекомандован за директора Војноиздавачког и новинског вентра – ВИНЦ, велике новинско-издавачке и штампарске куће са око 1.000 запослених, где су по младости, стручности и полету предњачили новинари „Војске”.

У пензију је отишао за Дан ЈНА 1993. године са пуним старосним и радним стажом. Као публициста написао је и објавио седам књига, од којих је његово капитално дело о животном путу револуционара и војсковође, ратног начелника Генералштаба НОВЈ Арса Јовановића. Објавио је пет обимних и документованих фељтона о на-

шим људима у Шпанском национално-ослободилачком рату 1936–1939.

Добитник је девет високих одликовања, међу којима су Орден рада са златним венцем и Орден за војне заслуге на огрлицу, као и четири медаље од страних државника, познатих бораца за мир у свету: цара Хаила Саласија, Насера, Нехруа и Путина. Предлаган је за генералски положај на политичким дужностима у Скопљу и Сарајеву, али га није прихватио због породичних обавеза везаних за Београд и љубави за новинарство, публицистику и издаваштво.

У аутобиографији бележи:

„Са маршалом Титом сам, у својству представника војне штампе, прошпартао четири континента (Европа, Азија, Африка и северна и средња Америка), био 6 месеци у мисији мира УН на Синају, у Гази уређивао лист УНЕФ-а, био у краћим службеним посетама Адис Абеби, Каиру, Либану и Јерусалиму. Оданде сам понео трајне и дивне утиске, свестан да је мир недељив, а моћ људске солидарности бескрајна.”

О војном новинарству у ратовима почетком деведесетих пише:

„У листу смо, са две трећине Редакције, били на терену, на бојиштима дословно широм целе земље, покривајући места где је гинула војска за одбрану отаџбине. Гледали смо истини у очи и о томе у комплету листа оставили сведочење, које нико ко пише о грађанском рату на добром делу простора СФРЈ у расулу, у суровим превирањима у времену од 1990. до 1993. године, неће моћи да заобиђе и занемари, где ће наћи и примере наших заблуда, недоследности, грешака, какав је био и тај проклети и контраверзни рат.”

За све новинаре који су своје прве кораке у војном новинарству те 1989. године начинили под будним оком пуковника Матовића, војно новинарство једнако је једном имену – имену првог главног и одговорног уредника.

Пуковник Иво Матовић сахрањен је на Новом бежанијском гробљу под симболом петокраке и уз звуке мелодије „Партизан сам тим се дичим...”!

Председавајући Војног комитета ЕУ
генерал Клаудијо Грацијано

ЗАЈЕДНИЧКИ ГЛАС ЗА МИР

Пожељно стање безбедности ЕУ видим као стање у ком Европска унија испуњава своју стратегију, способна је да пружи безбедност сопственим грађанима, као и да пројектује безбедност изван својих граница, где решава корене и разлоге проблема који угрожавају националну и међународну стабилност. И при свему томе видим га као стање у ком ЕУ сарађује у највећој мери са свим актерима међународне заједнице, са заједничким гласом за мир, безбедност и просперитет. Можда звучи као реторика, али то заиста јесте наш циљ, да одговорно играмо нашу улогу са потпуно интегрисаним приступом глобалној стабилности.

Пише Снежана ЂОКИЋ

Са генералом Клаудијом Грацијаном, председавајућим Војног комитета ЕУ, срели смо се приликом његове недавне посете Републици Србији. Врхунски војник, изузетно богате каријере, био је постављен на највише дужности у Оружаним снагама Италије, био је начелник Генералштаба, командант снага у мисији УН у Либану, учествовао у многим мисијама и операцијама широм света под заставом УН. За његова залагања додељена су му бројна одликовања високог нивоа. Сусрет зато започињемо питањем о томе на који начин су га та искуства формирала и као официра и као човека?

– Као што сте поменули, имао сам веома дугу каријеру. То кажем са поносом али и са мало туге јер бих волео да имам прилику да још једном проживим све оне узбудљиве кораке и догађаје који су ме довели до овде. Са ентузијазмом сам извршавао све дужности за које сам био надлежан, почевши од времена када сам био поручник у планинским јединицама, преко положаја начелника КоВ, начелника Генералштаба, до позиције на којој сам сада, председавајућег Војног комитета Европске уније (ВКЕУ).

На свакој од тих дужности научио сам бројне лекције, некада су биле тешке, оне о падању и устајању, о жртвовању и достигнућима, о обавезама и на крају – наградама. Све те лекције научиле су ме да треба увек да знамо одакле смо кренули, пре него што започнемо нову мисију.

Колико је за официра важно искуство на терену?

– Када је та тема у питању, дозволите да подсетим на један од раних слогана Ратног колеџа Оружаних снага САД: „Не треба промовисати рат, већ сачувати мир”. Нико не жели ратове и конфликте. Искуство са терена дефинишем као примену нечега за шта смо били обучавани. И ако смо као војници позвани да будемо ангажовани, морамо бити спремни да се боримо за наше вредности, часно и са поштовањем. А оно што научимо на терену, на оперативном пољу, јесу лекције од изузетне важности које никада нећемо заборавити и које нас прате током читавог живота и каријере.

Они који имају то искуство веома добро знају о чему говорим.

Са УН сам био у Мозамбику као командант батаљона, у Авганистану са НАТО као командант бригаде и три године у Либану, опет под заставом УН као командант снага. Научио сам да у савременим операцијама сваки појединачан војник носи поруку, често у веома сложеном оперативном контексту сачињеном од војника и цивила. Приликом, рецимо, уласка у неко село током мисије, увек сам имао на уму да смо ту због поштовања људских права, у одбрану најслабијих од насиља.

Након највишег положаја у Оружаним снагама Италије, сада сте председавајући Војног комитета ЕУ. Можете ли да повучете паралелу између те две дужности?

– То су заиста два различита искуства. Као начелник Генералштаба био сам ангажован на дужности која се бави националном политиком, у спреси са међународним обавезама и лично био одговоран за планирање и извођење свих војних операција. На тренутној дужности сагледавам међународне обавезе са европског, свеобухватног гледишта.

Конкретно, Комитет којим председавам успостављен је на основу одлуке Европског савета из јануара 2001. године и од тада је активно ангажован на развоју европске безбедности и одбране, непрекидно пружају конкретних препорука и савета политичким органима о питањима од војног интереса. Наш комитет такође се стара да глас пружалаца и крајњих корисника војних „услуга” може да се чује у институцијама ЕУ и да буде правилно уграђен у процес доношења одлука у свим фазама и нивоима развоја Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ (CSDP).

У својству председавајућег, одговоран сам за вођење састанака Војног комитета ЕУ, на којима се начелници генералштабова свих 28 држава чланица ЕУ лично састају сваких шест месеци или преко својих војних представника једном недељно. Такође сам и њихов гласговорник, као и војни саветник Високог представника, госпође Могерини.

Војни комитет ЕУ је у потпуности био укључен у израду главног документа – Глобалне стратегије, од фазе концепта до текуће имплементације. Његови ставови и савете такође се захтевају и за актуелне иницијативе.

На прошлогодишњој конференцији Европске одбрамбене агенције истакли сте да је постизање и одржавање безбедности тежак и скуп посао, где стање безбедности може бити у тренутку угрожено. Из Вашег угла, као веома искусног војника, шта је неопходно за јачање европске безбедности?

– Глобална стратегија поставља веома јасан циљ: Европска унија тежи да поступа као *ировајдер* глобалне безбедности.

Искрено говорећи, безбедност није јефтина, посебно данас када се суочавамо са незапамћеним низом претњи, од конвенционалних до сајбер, хибридних, оних које долазе из различитих праваца, попут оних са југа, графич-

ки представљених троуглом „миграције–тероризам–нестабилност”. Те нове претње нису замениле старе, већ су дошле поврх њих, а карактеришу их дуготрајност, разноликост и распрострањеност, што их чини још тежим за супротстављање. Не говорим само о новцу: потребна је посвећеност и ангажовање како бисте се суочили са тим претњама на кредибилан и делотворан начин.

Шта нам је потребно да ојачамо стање безбедности?

– Могу вам рећи да је Европска унија заузела јасан став. Са Глобалном стратегијом, и свим иницијативама које из ње проистичу, ово је сада нарочито важан тренутак у историји ове институције: имамо алате, имамо механизам и имамо ресурсе.

Ангажовани смо у три мисије обуке и три извршне мисије са јачим мандатом, које су се показале веома делотворним и задобиле међународни консензус и подршку.

Стално тражимо нове могућности да унапредимо њихову делотворност, сарађујући са осталим актерима на стратешком и тактичком нивоу.

Спроводимо неколико иницијатива, као што су на пример PESCO – стална структурирана сарадња, што је оквир за стварање још интегрисаније сарадње између држава чланица, путем развоја и стицања одбрамбених способности, као и прагматичних револуционарних оперативних пројеката, а и тако што чинимо све што је у нашој моћи да та искуства и пројекти буду лако доступни на добробит војних мисија и операција ЕУ.

Имамо и CARD иницијативу (Координирани годишњи преглед одбране), што је користан алат, а састоји се од израде прегледа трошкова за одбрану и планирања способности од држава чланица. Имамо и Европски фонд за одбрану (EDF) и Европски програм развоја одбрамбене индустрије (EDIDP), који допуњују претходно поменуте алате, пружајући средства и финансијску подршку за реализацију пројеката и циљева, посебно у области истраживања и набавки, чиме партнерима сарадња постаје још атрактивнија. Не могу да не нагласим потенцијал који све то заједно представља, као и коперниковску промену перспективе коју омогућује европској одбрани. Алати, дакле постоје. Сада је време да се ствари покрену и остваре. Заправо, свет гледа у Европску унију и резултати морају доћи.

Како изгледа то пожељно стање безбедности ЕУ?

– Видим га као стање у ком Европска унија испуњава своју стратегију, способна да пружи безбедност сопственим грађанима, као и да пројектује безбедност изван својих граница, где решава корене и разлоге проблема који угрожавају националну и међународну стабилност. И при свему томе, видим га као стање у ком ЕУ сарађује у највећој мери са свим актерима међународне заједнице, са јединственим гласом за мир, безбедност и просперитет. Можда звучи као реторика, али то заиста јесте наш циљ – да одговорно играмо нашу улогу са потпуно интегрисаним приступом глобалној стабилности.

Глобална стратегија ЕУ пружа визију јаче Европе и потврђује да њен развој захтева чврсту снагу, а тиме и њен војни инструментаријум. У ком правцу ће се развити тај инструментаријум?

– Глобална стратегија ЕУ била је права прекретница за Европску унију. Као што сам рекао, јасно је поставила циљеве и дефинисала оквир за развој алата неопходних за њихово достизање. Европска унија суочена је са захтевом међународне заједнице да испуни оперативни простор, што је мисија коју је ЕУ одговорно преузела. У том контексту, не сме се заборавити да концепт Стратешке аутономије није дефинисан као слобода у односу на некога, већ слобода да се делује. Стратешка аутономија некад се описује као жеља за одвајањем од других организација, конкретно НАТО-а, а заправо циљ је баш супротан: постати још поузданији партнер у глобалном приступу нашим заједничким циљевима у погледу безбедности и одбране.

Европска унија жели да постигне статус где, по потреби, може да буде способна да делује одговорно, користећи сопствене ресурсе, пошто је донела одлуку засновану на сопственом процесу одлучивања.

Велики је изазов разговарати о визији европске одбране, односно, покушавати предвидети будућност. Ипак, са Ваше позиције, сигурно можете предвидети неколико могућих сценарија?

– Волео бих да имам кристалну куглу али је немам. У прошлости, нисмо били у могућности да предвидимо таласе који су долазили, попут такозваног Арапског пролећа које је прерасло у Арапску зиму за многе земље. Зато нећу покушавати да предвидим било какав потенцијални будући сценарио. Постоји кинеска изрека која гласи: „Немој се молити за лагодан живот, већ се моли за снагу да се суочиш са тешким животом”. Живот који је пред нама може бити лагодан или тежак. Морамо се спремити за сваку ситуацију. Европска унија преузела је веома важну обавезу: да буде глобални актер на пољу безбедности. Пред нама је посао који треба да обавимо, нема времена за губљење.

Савремене претње безбедности су вишедимензионалне, непредвидиве и транснационалне. Како треба развити одговарајуће одбрамбене снаге у смислу организације, обуке, али и у смислу финансијске и политичке подршке?

– То је веома занимљиво питање које ме доводи до питања модерног, савременог ратовања. Комплексније, иновативније и прилагодљивије претње озбиљан су изазов за традиционални војни приступ ратовању. Потреба да се наш војни инструмент ревидира у светлу пролиферације недржавних актера и ради бољег решавања њиховог растућег утицаја на безбедност и стабилност, довела је до прилагођавања тактика, уз усвајање нове стратегије.

Мислим да је добра вест то што имамо праве алате да се суочимо са овом врстом комплексности.

У погледу организације, применили смо модуларни приступ и на наше командовање и контролу и на анга-

жоване структуре: цео систем може бити динамично конструисан да се уклопи у конкретне потребе одређених мисија или операција. То нам даје флексибилност да најбоље искористимо расположиве ресурсе. Када је реч о обуци особља, схватили смо да модерно ратовање захтева коришћење широког спектра алата ради припреме и одговарајућег суочавања са новим изазовима. Симулатори, међународна сарадња, иновативно размишљање и обимна употреба нових технологија значајни су за одговор на захтеве савременог ратовања.

Заправо, када говоримо о модерном, хибридном ратовању, упркос недостатку општеприхваћене дефиниције, сагласни смо да се може сматрати спојем типичних војних метода и нерегуларног ратовања у комбинацији са дезинформисањем и пропагандом, економским и сајбер елементима и вештачком интелигенцијом.

Конкретно, што се последњег тиче, од недавно водимо опсежне дебате. У војном домену, на пољу активности као што су обавештајни рад, осматрање, операције извиђања и пре свега познавање ситуације, вештачка интелигенција може бити оно што знатно мења правила игре. Заправо, ми смо сведоци појаве новог процеса: стварања оружја од вештачке интелигенције. Између осталих предности, систем који је заснован на вештачкој интелигенцији не трпи утицај емоција као што су страх или инстинкт, у стању је да ради непрекидно у свим условима, унапређујући готовост и делотворност наших војних алата.

Сада имамо обавезу да научимо како да експлоатишемо технологије које су већ на располагању или оне чија истраживања су у току, али са високом свешћу о одговорности, будући да њихова употреба собом носи низ етичких питања.

И на крају, али дефинитивно не најмање важно, јесте питање финансијске подршке. Мислим да нашим грађанима треба сасвим јасно ставити до знања да ове професије и ове способности стоје њима на услузи због потврђених потреба за миром и безбедности, што је, уверен сам, највећи приоритет свих нас.

Недавно сте на панел дискусији о односима и сарадњи између ЕУ и НАТО-а истакли да је један од резултата спровођења Глобалне стратегије ЕУ јачање трансатлантске безбедносне сарадње. Шта то значи у пракси?

– Као што сам претходно поменуо, стратешка аутономија је делотворан алат Глобалне стратегије. Треба подсетити да су 22 од 28 држава чланица ЕУ савезнице НАТО-а, као и да већина земаља ЕУ и НАТО-а усваја концепт „јединственог сета снага”. Неко може такође подсетити на концепт „одвојених али неодвојивих снага” Еуро стуба у НАТО-у. Недавне заједничке декларације ЕУ и НАТО-а дале су нову енергију овој важној сарадњи, са заједничким сетом предлога у седам конкретних сектора (хибридно ратовање, сајбер ратовање, оперативна сарадња, одбрамбене способности, индустрија и истраживања, вежбе, изградња капацитета) за 74 конкретна поступка, од којих 20 у домену хибридног ратовања.

ВОЈСКА СРБИЈЕ СЕ БРЗО РАЗВИЈА И ВЕЋ ПРУЖА ОДЛИЧАН И СПЕЦИФИЧАН ДОПРИНОС НАШИМ МИСИЈАМА И ОПЕРАЦИЈАМА. НАРАВНО, ГЛЕДАЈУЋИ У БУДУЋНОСТ, МИ УВЕК ПОЗДРАВЉАМО СВАКИ ДОДАТНИ ДОПРИНОС БЕОГРАДА, ПОСЕБНО У ОНИМ МИСИЈАМА И ОПЕРАЦИЈАМА КОЈЕ ТРЕНУТНО ИМАЈУ ПРОБЛЕМ СА НЕДОСТАТКОМ ОСОБЉА, КАО ШТО ЈЕ ТО СЛУЧАЈ СА АФРИКОМ И СОМАЛИЈОМ.

Навешћу конкретан пример како ЕУ и НАТО сарађују. Европски савет је у децембру 2017. позвао Људске ресурсе, Комисију и државе чланице да предложе иницијативе о војној мобилности, и у контексту PESCO и у контексту сарадње између ЕУ и НАТО. Војна мобилност је алат који ће донети корист многим, омогућавајући брзо распоређивање снага, које иначе дуго траје или је чак често неизводљиво. Радили смо заједно, почевши од дефиниције војних захтева и добро напредујемо. Још једна област сарадње је у приближавању Процеса планирања у ЕУ и Процеса планирања одбране НАТО-а.

Шта су биле главне тачке Ваше посете и састанака са званичницима Републике Србије, Министарства одбране и Војске Србије?

– Током боравка у Београду имао сам прилику да се сретнем са начелником ГШ ВС генералом Миланом Мојсиловићем и министрима Александром Вулином и Ивицом Дачићем. Разменили смо ставове о неколико важних аспеката од заједничког интереса, посебно у контексту одбране и безбедности, као и сарадње између институција ЕУ и земаља Западног Балкана.

Јасно сам осетио посвећеност Србије наставку напретка на њеном путу ка пуноправном чланству у Европској унији. Српске власти пренеле су ми своју намеру да појачају сарадњу са Бриселом и искористе могућности које механизми ЕУ нуде у сектору безбедности, као што су PESCO, Европски фонд за одбрану (EDF) и Европски фонд за мир (EPM). Лично сам похвалио учешће Србије у активностима унутар Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ, посебно учешће медицинског особља у мировним мисијама. Имао сам прилику да посетим и Војномедицинску академију, којој нема много равних у Европи у погледу квалитета и широког спектра услуга које пружа.

Поред тога, српски званичници поменули су могућност додатног доприноса у особљу, мисијама и операцијама Заједничке безбедносне и одбрамбене политике, као опипљив доказ посвећености Глобалној стратегији Европске уније.

Каква је, по Вашем мишљењу, улога Војске Србије у европској безбедности?

– Војска Србије брзо се развија и већ пружа одличан и специфичан допринос нашим мисијама и операцијама. Наравно, гледајући у будућност, ми увек поздрављамо сваки додатни допринос Београда, посебно у оним мисијама

и операцијама које тренутно имају проблем са недостатком особља, као што је то случај са Африком и Сомалијом.

У децембру 2016. године, као начелник Генералштаба Оружаних снага Италије, присуствовали сте испраћају српских мировњака упућених у Либан где чине део италијанског контингента. Колико сте упознати са резултатима које је Војска Србије постигла приликом учешћа у мултинационалним мировним операцијама?

– Сећам се тог дана веома добро. Заједно са генералом Љубишом Диковићем, који је у то време био начелник Генералштаба, посетио сам Специјалну бригаду у Панчеву и присуствовао церемонији испраћаја. Био нам је приказан и тактичко-технички збор наоружања и војне опреме које користе падобранци, извиђачи, рониоци и остали припадници противтерористичких јединица.

Српски мировњаци упућују се у Либан још од 2010. године, где одлично служе мисији коју веома добро познајем, будући да сам три године био командант UNIFIL, од самог почетка. Чињеница је да учешће у међународним мисијама помаже снагама да изграде невероватно искуство за веома кратко време, да имају интеракцију са мултинационалним окружењима и прилику да у пракси примене све оно што су учили током година обуке и припрема у својој домовини. Због тога подстичем сваког војника, колико год је то могуће, да учествује у мировним мисијама.

Италијански контингент у оквиру КФОР-а на територији Косова и Метохије имао је значајан утицај, а и даље утиче на подизање степена безбедности српског становништва. Па ипак, ситуација је и даље веома тешка. Како Ви то видите?

– То је политичко питање које, као што разумете, превазилази мој мандат. Оно што могу рећи као председавајући Војног комитета ЕУ, јесте да поздрављам исказану намеру за интензивирање дијалога између Београда и Приштине. Ви, као и ја, знате да *status quo* није одржив. Договорено решење, постигнуто правно обавезујућим споразумом о нормализацији односа са Србијом, биће кључно за Косово и Србију, како би наставили на својим појединачним путевима ка Европи. На крају, остаје на Београду и Приштини да закључе одржив договор о свим отвореним питањима и да реше спор који већ дуго постоји. У том контексту, ЕУ је спремна да обезбеди форум за разговор и подржи решење прихватљиво за обе стране.!

Фото: Срђан Хајстев

Међународни сајам „Arms and security 2019” у Кијеву

ВОЈНА ТЕХНИКА У ЦЕНТРУ ПАЖЊЕ

Текст и фото Владе РАДУЛОВИЋ

Кијев је друге недеље октобра био домаћин 16. међународног сајма наоружања и војне опреме „Arms and security 2019”. Иако је од последње манифестације тог типа у овом граду прошло тек годину дана, бројни излагачи из 16 земаља света представили су своја достигнућа у области одбране и заштите на око 34.000 квадратних метара изложбеног простора. Сајам су посетиле званичне делегације из 21 земље, потписано је неколико стратешких уговора, а укупан број посетилаца премашио је 20.000.

Октобарски сајам наоружања и војне опреме највећи је догађај тог типа у Украјини и јединствена прилика да се на једном месту домаћој и светској јавности представе достигнућа у области одбрамбене индустрије и производњи робе двоструке намене.

По угледу на сличне догађаје у свету, и овогодишња изложба у Кијеву интегрисала је више међународних поставки у једну манифестацију, па је на тај начин организатор покрио широк спектар безбедносних питања. Очекивано, централни догађај припао је наоружању, војној и специјалној опреми под називом „Arms and Security”. Осим њега, у халама је одржана и међународна изложба „Expert Security”, на којој су представљени домети у индустрији безбедности и заштите имовине, лица и пословања, као и међународна изложба „Protection Technologies/FireTech”, на којој су приказана средства за спасавање и заштиту од пожара. Такође, током трајања сајма реализовано је и 36 научних, практичних и едукативних догађаја и радионица.

ИЗЛАГАЧИ

Домаћини су се потрудили да и овога пута угосте бројне излагаче из земље и света. Тако је на око 34.000 квадратних метара отвореног и затвореног простора, своје идеје, концепте,

готове производе и услуге представило око 400 компанија. Традиционално, централни простор припао је државном концерну „Укроборонпром”, на коме се представило 36 компанија које послују у његовом систему, а поставка је подразумевала 135 различитих експоната, од којих су шест овом приликом доживели своју премијеру. Други по јачини домаћи излагач била је „Лига одбрамбених компанија Украјине”, у оквиру које су се представила 23 предузећа, а своје домете на овом сајму приказала су и два предузећа Државне свемирске агенције Украјине.

Поред земље домаћина, изложбени простор искористило је више од 50 излагача из 16 земаља света. Међу њима водеће место заузели су представници Турске, који су у свом представили 16 компанија. На другом месту биле су САД са 10 компанија, док су се као излагачи појавили и представници фирми из Чешке, Пољске, Литваније, Белорусије, Аустрије, Казахстана, Италије и других земаља.

АНТОНОВ ЗА МУП, ОТАМАН-3 ЗА ЈАВНОСТ

Првог дана сајма на централном штанду државног концерна „Укроборонпром” потписан је Меморандум о сарадњи између украјинског министарства унутрашњих послова и државне компаније „Антонов”. Документ су потписали ресорни министар Арсен Аваков и председник компаније „Антонов” Александар Донец, >

Нови оклопни транспортер „отаман-3”

Унутрашњост кабине лансера BM-21 „берест”

чиме је и званично отпочела процедура за набавку 13 транспортних авиона нове генерације Ан-178 за потребе МУП-а.

На тај начин Украјина ће први пут у оперативну употребу увести авионе тог типа, а како је најављено, девет ваздухоплова ће бити стављено на располагање Државној служби за ванредне ситуације, док ће преостала четири користити Национална гарда.

Иако је реч о платформи која представља даљи развој двомоторних млазних транспортних авиона Ан-148/Ан-158, у нови Ан-178 уткана су вишедеценијска искуства и иноватив-

ТУСКЕ РАДИО-СТАНИЦЕ ЗА УКРАЈИНСКУ ВОЈСКУ

Другог дана сајма украјинска државна компанија „Спецтехноекспорт” потписала је са турском компанијом „Аселсан” уговор вредан шест милиона долара. Тиме су се стекли услови за почетак испоруке нове серије савремених турских радио-станица Министарству одбране Украјине. План је да се нове серије војних комуникационих система распореди украјинским трупама до 2020. године и да њихова производња отпочне у Украјини.

нија светска технологија. Тиме се ова компанија за разлику од неких ранијих времена сада ослања на западне технологије и то пре свега у погледу интеграције савремене европске авионике и авио-мотора америчке производње. Осим Министарства унутрашњих послова, очекује се да ускоро тај тип авиона буде и у процедури набавке у Оружаним снагама Украјине, а осим земље домаћина, за његову набавку заинтересовани су и Перу, Саудијска Арабија и Ирак.

Поред свечаног потписивања меморандума, још један догађај обележио је први дан сајма у Кијеву. Реч је о представљању новог оклопног транспортера „отаман-3”, који је израђен у производним погонима приватне компаније „Практика” из Кијева у кооперацију са још неколико предузећа из концерна „Укроборонпром” и у сарадњи са добављачима из Немачке и САД.

Реч је о прототипу возила последње генерације из породице „отаман”, а нова верзија креирана је у складу са захтевима и техничким спецификацијама добијеним од украјинских оружаних снага, са идејом да се замене постојећи БТР-60 и БРДМ, који и даље заузимају значајно место у украјинској војсци, возилом које може да превезе девет особа – шест војника и три члана посаде.

„Отаман-3” покреће дизел-мотор од 558 КС, немачке компаније „Deutz”, док је шестостепена аутоматска трансмисија америчког произвођача „Алисон”. Поседује изузетно висок степен балистичке заштите STANAG 4569 нивоа 4 (са керамичком заштитом) и нивоом 2 у основној верзији. Противминска заштита подвозја је на нивоу 3а/3б (отпорност до 8 kg TNT-а). Погон је на свих шест точкова, а возило поседује и амфибијске карактеристике. Иначе, зависно од варијанти, ова платформа може се прилагодити за функцију класичног оклопног транспортера, борбеног возила пешадије, амбулантног возила, самоходног минобацача, као и за улогу командног, односно извиђачког возила.

Ракетни комплекс „нептун”

Шлема за виртуелну стварност компаније „Лимпид”

Макета нове самонаводеће ИЦ главе за ракете ваздух-ваздух

Када је реч о наоружању, на платформу треће генерације „отамана” постављен је чувени борбени модул БМ-7 „парус”, харковског конструкторског бироа „А. А. Морозова”, па посада има на располагању широк спектар наоружања – од аутоматског топа 30 mm и митраљеза 7,62 mm, до противоклопних ракета Barriер, домета до 5 km. Занимљиву иновацију представља увођење прозирне кабине, односно шлема за виртуелну стварност компаније „Лимпид”. Она је повезана са сетом спољашних камера и пружа на екранима кациге командира или другог члана посаде ре-

алан приказ ситуације око возила, са панорамским погледом од 360 степени.

БМ-21 БЕРЕСТ

Највише интересовања публике привукао је вишецевни лансер ракета у калибру 122 mm „берест”. Иако је реч о познатом систему БМ-21 „град”, Шепетовски ремонтни завод модернизовао је систем и знатно повећао његове способности. Систем се налази на шасији украјинског КрАЗ-а 5401, а лансирни контејнер уместо ранијих 40, сада прима 50 пројектила истог кали-

НОВИТЕТИ

Концерн „Укроборонпром” представио је на сајму шест новитета: ракетни комплекс „нептун”, који поред лансираног возила и ракете Р-360 чине још и возило за пуњење лансера и командно возило; радарску станицу 90К6Е, односно мобилни 3Д радар намењен за откривање циљева који лете на ниским, средњим и великим висинама; нову инфрацрвену главу за навођење ракета ваздух-ваздух, која омогућава детекцију, хватање и аутоматско праћење циљева дању и ноћу; ОПСН-И – оптичко-нишанску станицу која је осмишљена за имплементацију на различите платформе, укључујући оклопна возила, беспилотне летелице, хеликоптере и бродове; универзалну вођену ракету РК-10 која се у зависности од бојеве главе може користити против земаљских и циљева у ваздуху, те симулатор за индивидуалну обуку послужилаца преносног ракетног комплекса „корсар”.

бра. Модернизацијом „береста” повећана је ватрена моћ, унапређена прецизност дејства и извршена комплетна интеграција система за управљање и артиљеријско навођење. Систем одликује већа покретљивост у односу на претходника, као и краће време потребно за припрему дејства.

У производњи „береста” користе се само украјинске компоненте, а његова главна карактеристика јесте дигитални систем за управљање ватром који омогућава посади да се припреми и изврши лансирање по добијеним координатама, без напуштања пилотске кабине. Посада добија прорачуне, координате и информације о стању на бојном пољу у обрађеном облику од беспилотних летелица, радара и других система за извиђање и надзор, који су повезани у једну целину, а укупно време потребно за заузимање ватреног положаја, припрему и дејство из свих 50 цеви, као и напуштање положаја, мање је од пет минута. |

Армија Северне Македоније

ИЗАЗОВИ ЕВРОАТЛАНТИЗМА

Током претходна два века простор данашње Северне Македоније представљао је позорницу и поприште укрштања међусобно супротстављених интереса великих сила и суседних земаља. На тој невеликој и нејакој земљи настајале су и нестајале националне државе, потврђивале се као велике, али и пропадале светске империје.

Пише Александар ЖИВОТИЋ

Конституисана као саставни део федералне и социјалистичке Југославије, а потом као самостална држава, Северна Македонија је током прве две деценије свог самосталног државног живота представљала крхку политичку творевину, која је свој новообликовани идентитет и суштински ограничен државни суверенитет темељила на доследном праћењу политике Западних сила у региону, оштром дистанцирању и негирању сваке реалне и историјске везе са Србијом као свом северном суседу и излажењу у сусрет нагло ојачалом и политички, економски, па и војно набујалом алабанском фактору. Иако се током последње деценије XX века чинило да је Македонија успела да одоли изазовима унутрашњих међуетничких сукоба и очува унутрашњу политичку стабилност, албанска побуна која је уследила 2001, а потом и постизање Охридског споразума, уз каснију Тиранску платформу и Преспански споразум, учинили су Северну Македонију дуалном и консензуалном државом, што је у основи угрозило суштину њене државности. На другој страни, најављени улазак у НАТО отворио је евроатлантску перспективу Северне Македоније. Да ли и у којој мери будуће чланство у северноатлантском војном савезу гарантује опстанак и територијалну целовитост Северне Македоније, остаје отворено питање које ће у будућности оптерећивати и тестирати односе између те земље и западног света.

СОПСТВЕНИ СИСТЕМ БЕЗБЕДНОСТИ

Од момента нестанка југословенске државе и проглашења македонске независности након спроведеног референдума, у чију су регуларност и легитимност сумњали многи њени гра-

ђани, та некадашња југословенска република приступила је изградњи сопственог система безбедности. Из периода југословенске државе наслеђене су структуре Министарства унутрашњих послова, али је војску требало стварати од почетка. Наиме, након споразума између македонског државног вођства и челних људи Југословенске народне армије, започело је повлачење ЈНА с територије Македоније. Постигнутим споразумом ЈНА је задржала право да сву своју покретну имовину, осим радара на скопском аеродрому и скопске војне болнице, извуче с простора Македоније. Осим неколико застарелих и неисправних средстава за које није постојао интерес да буду однета из Ма-

Захваљујући стираним донацијама, које су у озбиљнијем обиму уследиле њочейком 1999. године, када је Бујарска донирала Македонији око 150 њенкова њиша Т-55 и још њолико њежих арњињеријских оруђа, а њоњом и од Грчке и Турске, Македонија је зајочела инњензивније ојремање својих оружаних снаја.

кедоније, тој новој држави насталој на рушевинама југословенске федерације остало је наоружање и војна опрема њене територијалне одбране. Зато је нову војску требало стварати на постојећим структурама Територијалне одбране, њеном првенствено лаком наоружању, у коме су доминирали старији модели, и по-

стојећој војној опреми намењеној њеном функционисању, као и разгранатој и развијеној инфраструктури наслеђеној од некадашње ЈНА. Повољну околност представљао је долазак знатног броја официра и подофицира ЈНА пореклом из Македоније, који су на бази постигнутог споразума почели да почетком 1992. пристижу у своју матичну републику. Они нису са собом донели само знање и искуство стечене током година школовања и службе у ЈНА, већ и драгоцену ратно искуство стечено у дотадашњим борбама на просторима Словеније и Хрватске. У наредном периоду представљали су стручну и кадровску окосницу македонске армије. На тај начин некадашњи југословенски старешински кор у Македонији избегао је судбину својих колега на простори-

ма осталих отцепљених југословенских република који су по завршетку ратова убрзано замењивани новим – у рату стасалим кадровима без одговарајућег војног образовања и моралног интегритета.

Новостворена Македонска армија није била у стању да гарантује безбедност рањивој македонској држави, па се влада обратила међународној заједници како би мировне снаге – УНПРАДЕП надзирале њену северну границу, што није представљао пријатељски акт према тадашњој Савезној Републици Југославији, која ничим није испољавала агресивне намере према свом јужном суседу.

ОПРЕМАЊЕ И СТРУКТУРА

Захваљујући страним донацијама, које су у озбиљнијем обиму уследиле почетком 1999. године, када је Бугарска донирала Македонији око 150 тенкова типа Т-55 и још толико тежих артиљеријских оруђа, а потом и од Грчке и Турске, Македонија је започела интензивније опремање својих оружаних снага. Уз набавке савременијих средстава, превасходно оклопне и ваздухопловне технике, као и артиљеријских оруђа у земљама некадашњег Совјетског Савеза и тадашњој Савезној Републици Југославији, али и добијањем знатне количине наоружања и војне опреме на бази споразума с Генералштабом Војске Југославије, Македонија је у време које је непосредно претходило албанској побуни 2001. и након тога успела да солидно опреми своју војску и оформи ваздухопловне снаге.

Након низа мањих реорганизација дошло се и до садашње структуре Армије Северне Македоније. Главни војноструктурни орган је Генералштаб, који је као део Министарства одбране задужен за планирање организације, употребе, обуке, кадровске политике, обавештајног и контраобавештајног рада, логистичке подршке, финансијских средстава и цивилно-војне сарадње, као и командно-информационог система. У складу с уставним и законским прописима,

начелник Генералштаба је увек Македонац, док је његов заменик албанске националности, чиме је принцип националног дуалитета наметнут и војној организацији, што умногоме девалвира основне принципе војне организације, стручности и професионализма. Генералштабу су потчињени Здружена оперативна команда, Команда за обуку и доктрину, као и пук за специјалне операције, центар за електронско извиђање и батаљон за почаст.

Здружена оперативна команда задужена је за обуку, припрему и употребу готових снага. Стожер њених копнених снага представља 1. механизована пешадијска бригада, коју поред команде са штабом чине четири механизована пешадијска батаљона, оклопни, инжињеријски и артиљеријски батаљон, као и самосталне командна чета, чета за везу и чета АБХО. Под командом Здружене оперативне команде је и македонско ваздухопловство организовано у Ваздухопловну бригаду, која је састављена од команде са штабом, сквадрона борбених хеликоптера МИ-24, сквадрона транспортних хеликоптера МИ-17, батаљона ваздушног осматрања и јављања, батаљона противваздухопловне опреме, флајта за обуку и тренинг с авионима типа „злин“ 143Л и 242Л, као и сквадрона за ваздухопловнотехничко одржавање и чете за подршку. У саставу Ваздухопловне бригаде је и мањи број хеликоптера америчке производње типа „бел“ 206 и „бел“ УХ 1Х. Логистичка бригада има команду са штабом и штабним водом, три логистичка батаљона, техничко-ремонтни центар, војномедицински центар и центар за снабдевање и транспорт. Осим тога, Здруженој оперативној команди припадају и самостални батаљони за везу и војне полиције, као и Команда резервних снага задужена за обуку и припрему резервног састава која има задатак да у случају рата развије 4. пешадијску бригаду.

Команда за обуку и доктрину задужена је за обуку и наставу у војсци и покрива читав спектар наставних по-

слова од индивидуалне обуке до различитих видова усавршавања официрског и подофицирског састава Армије Северне Македоније. У складу с тим, она за извршење своје мисије и задатака укључује центре за индивидуалну обуку, за обуку питомца, за подршку процесу обуке, за израду доктринарних правила, упутстава и научене лекције, за учење страних језика и за одгајање и обуку службених паса. За извођење специјалних дејстава задужен је Пук за специјалне операције, који обједињује јединице посебне намене Армије Северне Македоније. Њега, поред команде са штабом, чине штабна чета, чета за логистичку подршку, батаљон за специјалну намену и ренџерски батаљон.

ПУТ У НАТО

Северна Македонија је с мањим контингентима војних лица и инструктора за обуку учествовала у операцијама НАТО-а у Авганистану и Ираку, док су њене јединице биле ангажоване и у операцијама подршке миру у Босни и Херцеговини и подршке КФОР-у. Између 2008. и 2016. македонске оружане снаге учествовале су и у мировној операцији Уједињених нација у Либану. Учешћа у здруженим операцијама су упркос ограниченим македонским могућностима и скромним ресурсима имала преваходно демонстрационо-манифестациони карактер, који је требало да у реалним условима потврди македонску опредељеност за приступање Северноатлантском пакту.

У моментима кад чланство Северне Македоније у НАТО представља сасвим извештан наставак процеса започетог пре готово три деценије, чију је судбину дефинитивно одредио Преспански споразум, њене оружане снаге налазе се на новом испиту. Бројна отворена безбедносна питања, непредвидив ток и нејасна перспектива решавања нагомиланих унутрашњих проблема, опасност од могућег нарастања кризних изазова у региону и сасвим предвидива перспектива албанских политичких аспирација у блиској будућности чине положај македонске војске крајње специфичним, а њене домете несигурним и неизвесним.!

Поводом књиге Игора Николајевича Панарина

ХИБРИДНО РАТОВАЊЕ КОЈЕ ЖИВИМО

У години у којој се срећу сећања на важне историјске догађаје који су одредили судбину српског народа и усмерили наш ход у времену, суду наших читалаца, пре свега стручњака из области безбедности, доносиоцима одлука и академској јавности, свима онима који желе да виде даље и спознају више, предајемо српско издање књиге *Хибридни рат: теорија и пракса* истакнутог политиколога и врхунског интелектуалца Игора Николајевича Панарина.

Пише Елизабета РИСТАНОВИЋ

Терминолошки нов појам хибридни ратови не представља само тековину модерног времена и технологија, о чему сведоче декриптована и детаљно анализирана богата историјска искуства, баш као и стратегије, инструменти и технологије њиховог вођења. У том контексту посебно се обрађују тероризам, обојене револуције, сајбер операције и информациони рат, стратегијска анализа и интеграција, управљање информационим токовима у кризним ситуацијама и ситуационо моделирање глобалних процеса у контексту хибридног рата, као и улога и задаци свих структура колективне и националне безбедности.

ЖИГ СОПСТВЕНОГ ИСКУСТВА

Србија и српски народ су само у последњој деценији XX века искусили све методе и технологије вођења оружаног и неоружаног рата, од насилног разбијања државе за коју су страдали милиони Срба, преко стравичне медијске сатанизације, незапамћене еко-

Професор Панарин се у својој књизи често осврће на водеће руске теоријичаре чији су ставови актуелни и данас, када се одвијају покушаји прекомоновања света и истрајне промене односа моћи, док с друге стране, жестока криза уздрмава темеље западне цивилизације, у складу са цикличним историјским закономernosћима

номске блокаде. Уз све то одвијала се борба за душе људи, за њихово одвајање од идеолошке и духовне матрице, посебно припадника наше интелектуалне и политичке елите, као и усађивање клице вредности које су нам апсолутно стране и којима цивилизацијски не припадамо. Нисмо постали нити одустали од одбране права на постојање.

У операцијама „Бљесак” и „Олуја”, које су интегрисале многе компоненте хибридног рата, са подручја Републике Хрватске протерано је више стотина хиљада Срба. Република Српска створена је тешком борбом

српског народа у Босни и Херцеговини, који је против себе имао удружене муслиманско-хрватске снаге, цихадисте и вехабије, о којима смо информисали свет. Није било адекватног одговора.

Када смо за тренутак помислили да је нашим мукама стигао крај, подстакнут је сепаратистички покрет козовских Албанаца. Уследило је и извођење терористичких акција од оружаних формација обучаваних у најмоћнијим земљама света и сурова одмазда 19 земаља НАТО-а које су, без одобрења Савета безбедности УН, бомбардовале Србију. Седамдесет и осам дана над нама су тестирали најсавременија средства, засипајући нас тонама осиромашеног уранијума. На стотине хиљада тона најотровнијих хемикалија излило се из наших рафинерија, електроенергетских постројења, фабрика наоружања и заувек ушло у ланце исхране и екосистеме. За овај надзлочин нико није одговарао, већ његови починиоци без стида и срама и даље деле лекције о демократији.

Одбранили смо земљу, а проблем изнели на врх светске пирамиде моћи, како би био решаван у складу са Повешом УН и Резолуцијом 1244. Пред Србијом је био нови изазов – да не заборава страдање, да се брине о онима којима је потребна помоћ, мобилише снаге за обнову и даљи развој. Нису нам дозволили. Требало је над нама испробати још једну алатку хибридног рата. Обојена револуција куцала је на врата, а модел који је успешно примењен код нас, коришћен је касније у многим земљама света. У невероватној замени улога од целата су направљене жртве, а наше државно и војно руководство оптужено је за ратне злочине и процесуирано у Хашком трибуналу. Био је то пример како ће проћи сви они који се супротставе закону силе. Настављен је процес распарчавања државе.

Ипак, данас нам се поново чини да није све изгубљено и да визија света није тако апокалиптична. Проклијало је семе еманципације, пробудили су се успавани цинови и свет поново постаје мултиполаран, а можда

Бригадни генерал проф. др Мирослав Талијан, проф. др Елизабета Ристановић, академик Игор Панарин, проф. др Мирослав Младеновић и генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић на промоцији у Дому Војске

ће постати и праведнији. Дижу глас и европски интелектуалци, оживљава визија Европе нација, Кина је постала економски колос, а глас народа у САД није више тих и нечујан, упркос загушујућој медијској буци и високим тоновима транснационалних корпорација. Битка се наставља, а примењују се и нова оружја и технологије.

ПЕТО БОЈНО ПОЉЕ

Хибридни рат као начин модерног ратовања укључује сајбер нападе, пропаганду, невладине организације, економске блокаде, тероризам, етничке и религиозне сукобе, корупцију и све друге начине деловања који нису облик класичног рата. Сајбер простор постао је легитимно, пето бојно поље, признато у стратешким документима већине држава, уз копно, ваздух, море и свемир. Питање оружја за масовно уништење је у фокусу интересовања, користи се врло ефикасно, ефективно и селективно и често је постављено као црвена линија и повод за офанзивне одговоре. Тероризам, кога теоретичари дефинишу као злочин, као болест и као рат, осим конвенционалног добија и форме супертероризма.

Више од 100.000 људи годишње у свету умире од авганистанске дроге.

Њен главни транзитни пут ка Америци и Европи води преко Косова и Метохије. Тероризам и свет наркотика увек су били нераскидиво повезани, па није изузетак ни ИСИЛ, коме аутор такође посвећује пажњу, као инструменту хибридног рата.

Неподношљиво сурова историја човечанства сведочи да је ђаво у човеку, да човек носи и специфичну љубав према злу, коју је непрекидно усавршавао, нарочито када је наука померала тајне природних закона. О овим опасностима писао је давно ДостојеВСки у *Зайисима из њодземља...*

Од духовног ропства могу да нас спасу најумнији, самопожртвовани, трудољубиви. Свети Лука Симферополски и Кримски, о коме пише професор Панарин, спасао је животе многим рањеницима. Њему је посвећен параклис Војномедицинске академије. Овај светитељ овенчан је Стаљиновом Медаљом за доприносе у Великом отаџбинском рату.

О Стаљину као виртуозу у супротстављању хибридном рату такође пише Игор Панарин. Као и о покушајима да се обезвреде грандиозне заслуге Црвене армије у победи над фашизмом, да се Руси прогласе кривцима за Други светски рат, док је кривица за Први светски рат резервиса-

на за Србе. И то је део стратегије хибридног рата.

ДУХОВНОСТ, ДРЖАВНОСТ, ДОСТОЈАНСТВО

Савремено ратовање укључује и једну другу форму, која се може сматрати медицинско-биолошком. То је рат за душе људи. Тешка морална болест човечанства које седи на узаврелом вулкану духовне и физичке погибије, уништава младе, одевена у костиме хуманости. Кроз насиље, медије и лаж насрће на чула сваког појединца. И то је наш заједнички непријатељ. Како да се заштитимо? Тако што ћемо се посветити духовном узрастању, усправљању, једноставно истрајати и издржати уз светле примере наших предака.

Победа припада онима који посвећено служе своме роду, што су показали и наши заједнички преци који су пре 75 година ослободили Београд, онима који не заборављају своју историју, препознају садашњост и улажу у будућност и омладину, нашу главну стратешку снагу у временима која долазе.

Професор Панарин се у својој књизи често осврће на водеће руске геополитичаре чији су ставови актуелни и данас, када се одвијају покушаји прекомпоновања света и трајне промене односа моћи, док с друге стране, жестока криза уздрмава темеље западне цивилизације, у складу са цикличним историјским закономernosћима. Изгледа да се сада решава будућност и да ће године које следе дати коначан одговор на питање да ли ће то бити свет Хантингтоновог „сукоба цивилизација”, или свет дијалога и узајамног поштовања.

Нама који се налазимо на геополитичкој и геоекономској раскрсници путева, цивилизација, вера и интереса, у овом историјском тренутку потребно је много мудрости, знања, просвећености, патриотизма, духовне и стваралачке снаге како би опстали и остали верни идеалима три Д (духовност, државност, достојанство) о којима говори професор Панарин. |

Министарство одбране и Војска Србије на 64. Међународном сајму књига у Београду

КЊИГОМ ПРОТИВ ЗАБОРАВА

„Остати равнодушан према књизи, значи лакомислено осиромашити свој живот”. Тим речима описао је једном своју љубав према писаној речи наш нобеловац Иво Андрић. На штанду Министарства одбране и Војске Србије током 64. Међународног сајма књига у Београду, тог празника у славу књиге, бројним посетиоцима ове манифестације ускраћено је управо то – да се кућама врате без емоција и без успомена.

Пише Никола ДРАЖОВИЋ

За осам сајамских дана под слоганом „Памтимо књигом” Медија центар „Одбрана” је на више од две стотине квадратних метара, уз сва досадашња, представио и 27 нових издања. На свакодневним промоцијама и трибинама ова установа угостила

је 110 говорника, а презентација система одбране крунисана је „Специјалним признањем за издавачки подухват”, и то за капитални пројекат „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива” које је Медија центру „Одбра-

на” доделио стручни жири овогодишњег Сајма књига.

– Бескрајно смо поносни што смо сто година након завршетка Првог светског рата коначно смогли снаге, воље, жеље и енергије да бар попишемо сва она имена наших мученика и наших страдалника – истакао је

Новe наслове државном секретару Александру Живковићу представио је Мирослав Тохољ, начелник издавачке делатности

министар одбране Републике Србије Александар Вулин у обраћању посетиоцима једне од промоција на штанду Министарства одбране, говорећи о награђеном пројекту. Том приликом је нагласио да се Србија управо на штанду бори са неправдом и заборавом, и да се ту исправља оно што се плански и намерно ради како би се наша војска и држава унизили и умањили.

– Још једном смо показали да смо поносни на све наше команданте и ратнике, а да они којима смета што српски народ постоји, што се српски народ бранио и брани, могу само да

знају да је њихова, а не борба српског народа узалудна – поручио је Вулин.

ДО ИСТИНЕ НА ТРИ ФРОНТА

Да се на штанду Министарства одбране и Војске Србије на овогодишњем Сајму књига у Београду спремала снажна битка против неправде и заборавља, и то књигом, било је јасно већ од првог дана. Борба се водила на три главна фронта. Први су чинила представљања нових књига у издању Медија центра „Одбрана”. На другој линији посетиоци су, кроз презентације разних организационих целина си-

ЈОШ ЈЕДНОМ СМО ПОКАЗАЛИ ДА СМО ПОНОСНИ НА СВЕ НАШЕ КОМАНДАНТЕ И РАТНИКЕ, А ДА ОНИ КОЈИМА СМЕТА ШТО СРПСКИ НАРОД ПОСТОЈИ, ШТО СЕ СРПСКИ НАРОД БРАНИО И БРАНИ, МОГУ САМО ДА ЗНАЈУ ДА ЈЕ ЊИХОВА, А НЕ БОРБА СРПСКОГ НАРОДА УЗАЛУДНА – ИЗЈАВИО ЈЕ МИНИСТАР ОДБРАНЕ АЛЕКСАНДАР ВУЛИН

стема одбране, могли боље да се информишу о раду овог министарства и српске војске, док су на крају, попут бедема, снажне и несавладиве, поменуте „неправде” дочекивале занимљиве, понекад провокативне, а готово увек отрежњујуће трибине са својим најснажнијим оружјем – говорницима истакнутих биографија и богатог животног искуства.

Оно по чему ће се памтити 64. Међународни сајам књига у Београду, бар када је реч о војном издаваштву, јесте награда за издавачки подухват године. Говорећи о настанку идеје за стварање „Пописа војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату” директор Војног архива капетан бојног брода Горан Петровић истакао је да је обележавање стогодишњице од завршетка Првог светског рата, који је дубоко урезан у српски национални идентитет, и одржавање Версајске мировне конференције била прилика да се са временском дистанцом, неопходном за историјску науку, сагледа ратно време и продубе сазнања о утицају рата на све сегменте српског друштва.

– Нема бољег пута да се историја једног народа осветли, објасни и поколењима приближи од објављивања резултата истражене архивске грађе и излагања описа материјалних историјских извора. У том циљу, Војни архив је 2013. године започео истраживачки рад на евидентирању података војних губитака у људству Краљевине Србије у Првом светском рату, заснован на архивској грађи коју баштини наша значајна институција – поручио је Петровић, истакавши да се у бази података војних и цивилних губитака у људству у Првом светском рату >

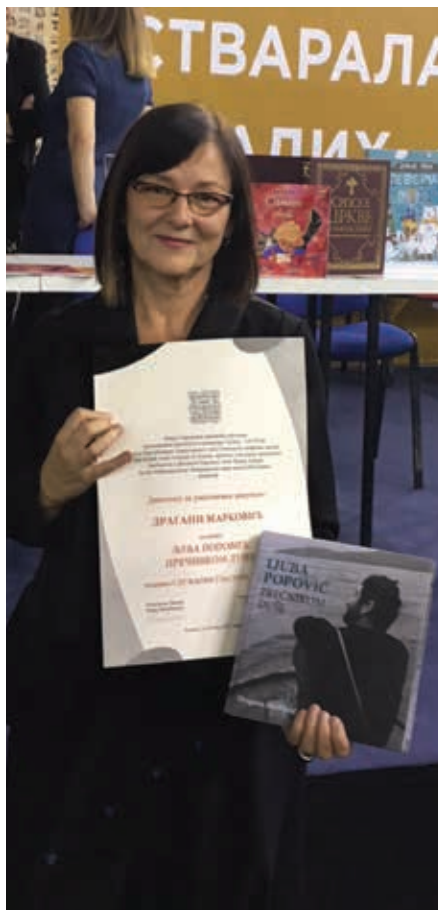
и у Балканским ратовима, која је сажета у 14 томова, после одстрањивања дуплираних, налази укупно 281.711 имена. Тиме је, како су оценили говорници на промоцији овог капиталног дела, коначно било могуће зауставити лицитацију и манипулисање бројкама, будући да су први пут од завршетка Великог рата за сваку жртву записану у „Попису” расположиви тачни подаци – име и презиме, моменат страдања и понеки биографски податак.

КЊИЖЕВНИ ВРЕМЕПЛОВ

Баш као што је то био случај са награђеним „Пописом”, и остатак презентације система одбране на Сајму књига био је попут времеплова. Промоције и трибине водиле су нас од савременог доба до давног 19. века и назад, заустављајући се на најважнијим станицама које су утицале на садашњост, али и будућност Србије и њеног народа.

Ако је истина да се најсигурнији путеви, а поготово они који нас воде будућности заснованој на праведној и истинитој писаној речи, граде постепено и квалитетном грађом, онда је Медија центар „Одбрана” и ове године у томе успео. Уз сва већ позната дела и њихове ауторе, који су ову установу сврстали у сам врх домаћег издаваштва, Медија центар „Одбрана” се на 64. Међународном сајму књига са поносом представио и новим уџбеницима, монографијама, књигама из области историје, медицине, геополитике, записима и сведочанствима о судбини српског народа и војске кроз различите временске периоде, власти, државе и утицаје који одувек кроје јуче, данас и сутра на никад мирном Балкану.

Промоција издања Медија центра „Одбрана” започела је представљањем монографије „Спомен-собе у Министарству одбране и Војсци Србије – огледало историје и традиције 1804–1918”, објављене на српском, руском и француском језику. Одмах потом пред сајамску публику стигло је и треће допуњено издање спомен-књиге „Јунаци отаџбине”, израђено на предлог мини-

НАГРАДА УЛУПУДС-а ЗА ГЛАВНОГ И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА МАГАЗИНА „ОДБРАНА”

Књига „Љуба Поповић – Пречником душе” Драгана Марковић добитник је награде УЛУПУДС-а у категорији уметнички документ на 64. Међународном сајму књига у Београду. У образложењу жирија се, између осталог, наводи да ауторка представља интимну биографију великог уметника, састављену из интервјуа који су се спорадично одвијали током више година професионалног дружења. Реч је о билингвалном, српском и француском издању, чији је издавач „Службени гласник”. „Велики број мојих интервјуа са Љубом Поповићем који се налазе у књизи објављен је у „Војсци” и „Одбрани”, зато ову награду доживљавамо и као признање војном новинарству” – каже Драгана Марковић.

стра одбране, а посвећено успомени на припаднике Војске и МУП-а и њихове несебичне жртве у борбама током НАТО агресије 1999. У наставку је промовисано и дело „Војска Југославије у одбрамбеном рату 1999. године”, а говорници, међу којима су били генерал-мајор у пензији Лука Кастратовић, генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, затим генерал-мајор у пензији Радован Томановић и адмирал у пензији Бошко Антић, подсетили су на важност тога да се делима попут овог као опомена и поука чува сећање на 1999. годину и подухвате Војске Југославије у одбрани земље од НАТО агресора.

Као издавач војне литературе, Медија центар „Одбрана” се може похвалити богатим опусом у који спадају и књиге из области медицине. За потребе Медицинског факултета Војномедицинске академије, ове године објавио је чак седам уџбеника. Нови наслови Медија центра „Одбрана” и активности Војнофилмског центра „Застава филм” представљени су и изасланицима одбране акредитованим у Републици Србији. Тематске садржаје које су за 64. Међународни сајам књига приредили Министарство одбране и Војска Србије високим страним официрима презентовао је директор Медија центра „Одбрана” пуковник Стевица С. Карапанџин, који је, говорећи о новима издањима, истакао да је тежиште и овогодишње промоције Министарства одбране и Војске Србије на обележавању двадесете годишњице одбране отаџбине од НАТО агресије, и у том смислу на едицији „Ратник”, покренутој прошле године.

Велику пажњу посетилаца привукла је и промоција књиге „Скок на Слатину – руски батаљон на Косову и Метохији”, коју је приредио начелник Одељења за издавачку делатност „Војна књига” Медија центра „Одбрана” Мирослав Тохол. Према његовим речима, у едицији „Ратник” забележена су сведочења генерала Павковића, генерала Лазаревића, Бошка Антића, приче са Паштрика и Кошара, „али је подједнако важно да имамо и

ова сведочења из периода пред крај агресије”. У књизи је описан усиљени марш батаљона Ваздушнодесантне војске Оружаних снага Руске Федерације, који су у најстрожој тајности, оклопним транспортерима прешли 620 километара до Косова и Метохије и стигли до Аеродрома „Слатина” пре снага НАТО-а.

Једно у низу нових издања представљених на овогодишњем Сајму књига је и монографија „Страни утицај на развој српске војне доктрине у XIX и првој деценији XX века”, а из опуса нових дела представљене су и књиге Александра Животића „Путникова школа ратне вештине”, затим „Белешке са министарских седница уочи Великог рата – Душана П. Стефановића”, издања из едиције „Историја” – „Од сурове стварности до алтернативне реалности – Пропаганда Владе Милана Недића (1941–1944)”, ауторке Маријане Мравовић, и „Официр са пет досијеа – Живот Димитрија Цветковића”, коју је написао генерал у пензији Светко Ковач. Велико интересовање владало је и на промоцији књиге „Мирис барута и смрти на Косову и Метохији 1999. године”, коју потписује генерал Небојша Павковић, као и на представљању оне која доноси генералова „Сведочења из Финске”, а која су, у тој земљи на северу Европе, забележили Драгана Марковић и Раденко Мутавић.

Дела о славним српским војсковођама, поготово оним неправедно запостављеним увек су привлачила пажњу, па је тако било и овог пута, када је представљана књига „Војвода Петар Бојовић – Разматрања војне моћи” из едиције „Историја”, коју је приредио и за њу написао уводну студију директор Медија центра „Одбрана” пуковник Стевица С. Карапанџин. У истом духу промовисани су и „Ратни дани ратне морнарице – дневник од 23. марта до 16. јуна 1999” из едиције „Ратник”, чији је аутор адмирал у пензији Бошко Антић. Сазнали смо и ко су били „Срби – чувари границе Хабзбуршке монархије” у делу Душана Бабца, али смо приуштили себи и посебан визуални ужитак у

зборнику „Дипломе и повеље XIX и XX века”, чији је аутор Душанка Маричић. Последњег дана Сајма књига на штанду Министарства одбране и Војске Србије представљене су књиге из области геополитике, „Земља безнађа – Босна и Бошњаци између јуче и сутра” и „Бела Рус на коридору великих ратова”, о којима су говорили њихови аутори Џевад Галијашевић и Срећко Ђукић.

Част да званично затворе овогодишњу презентацију система одбране на Сајму књига припала је делима „Судија у земљама безакоња” аутора Кристера Карпхамара, из едиције „Косово и Метохија”, затим „У зони уништења – Ратни пут 5. ракетног дивизи-

она”, коју је написао Зоран Ђорђевић за едицију „Искусство ратовања”, и „Државна управа и управљање људским ресурсима” Ивице Лазовића из едиције „Фокус”.

ТРИБИНЕ ЗА КОЈЕ СЕ ТРАЖИЛО МЕСТО ВИШЕ

Упоредо са промоцијама, гости Сајма књига на штанду Министарства одбране и Војске Србије могли су да уживају у бројним другим активностима, а осим писаних, било је ту и много изговорених речи, поготово на трибинама које су годинама уназад заштитни знак презентације система одбране. Угледни говорници, >

Презентација система одбране крунисана је „Специјалним признањем за издавачки подухват“, и то за капитални пројекат „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива“

међу којима је било активних и пензионисаних припадника Министарства одбране и Војске Србије, истакнутих писаца, научника, новинара, фотографа, ратних и животних хероја који су присутнима, свако из свог угла, објаснили због чега је, зарад будућности, важно учити из прошлости, поштовати традицију и – „Памтити књигом“.

Дебатовало се тако о концепту тоталне одбране у савременим условима, новинама у концепту обуке становништва за одбрану земље, искуствима у ангажовању капацитета Санитетске службе ВЈ у току агресије НАТО-а на СРЈ 1999. године, и искуствима српских војних лекара у мировним мисијама, изазовима војне дипломатије, геополитичким аспектима безбедно-

сти Републике Србије, војном шкољству и војном позиву, искуствима из одбране у току НАТО агресије, поучама и искуствима медијског рата вођеног у то време, а представљени су и различити сегменти и организационе целине система одбране са циљем да се публици приближи рад Министарства одбране и Војске Србије.

Вратимо ли се сада Андрићу, јасно је да смо и ове године, не дајући предаха и мира интелекту, али ни срцу љубитеља књиге, обогатили животе многих и наставили са просветитељском мисијом војне писане речи. Јер, како је то истакао министар Вулин, смисао српске војске је увек био да се бори против неправде. И баш због тога Министарство одбране и јесте на Сајму књига, да се избори са свим неправдама које муче и брину наш народ – „Памтећи књигом“!

Фото: Лола Ђорђевић, Уна Шкандро

„Радост Европе“ ИГРА У ТАКТУ ВОЈНОГ ОРКЕСТРА

Игра, песма, другарство, разумевање другог и другачијег, дечје стваралаштво синоними су за сусрет деце „Радост Европе“, који је и ове године, по традицији, одржан у Београду од 2. до 5. октобра. Око хиљаду малишана из двадесет земаља Европе, обучених у своје традиционалне ношње, учествовало је у музичко-сценском програму и креативним радионицама на Тргу републике, свечаном дефилеу у Кнез Михаиловој улици и церемонији отварања на Калемегдану.

Најраспеванија, најразвијенија и најлепша дечја међународна манифестација почела је карневалом у центру Београда. Свечани дефиле у Кнез

Михаиловој предводили су чланови Војног оркестра из Ниша, под диригентском палицом мајора Ђорђевића. Извели су познате корачнице и композиције које су део традиције српског народа и измамили аплауз окупљених грађана. Као много пута до сада и на домаћим и на међународним манифестацијама у оквиру цивилно-војне сарадње, Војни оркестар Ниш

представио се у најлепшем светлу и достојно презентовао Војску Србије и систем одбране.

Оснивач и покровитељ Међународног сусрета деце Европе била је Градска управа града Београда, а извршни продуцент Дечји културни центар Београд.

Специјални гости са другог континента била су деца из Кине.!

7. CISM светске војне игре

ТРИ МЕДАЉЕ ЗА СРБИЈУ

Седме CISM светске војне игре одржане су од 18. до 27. октобра у кинеском граду Вухан. Игре је отворио председник Народне Републике Кине Си Ђинпинг, који је поводом ове велике спортске манифестације изразио наду да ће „моћ спорта бити и мост комуникације међу различитим културама и окупити заједно народе у једно срце мира”.

Пише Раденко МУТАВЦИЋ

Кина ће дати пуни допринос супротстављању безбедносним претњама и изазовима у циљу изградње и очувања мира у свету и стварања заједнице народа која дели хуману и бољу будућност, изјавио је председник Народне Републике Кине Си Ђинпинг поводом 7. CISM светских

војних игара, које је отворио 18. октобра у Спортском центру у Вухану, пред 60.000 гледалаца и 9.308 војних спортиста из 109 држава чланица Међународног савета за војне спортове – CISM.

Током девет дана учесници су се такмичили у 27 дисциплина на рекордних 329 спортских догађаја. О квалитету и конкуренцији игара нај-

боље говори податак да је међу учесницима 67 победника олимпијских игара и светских првенстава.

Због великог броја учесника и броја дисциплина CISM светске војне игре називају и војне олимпијске игре. То је потврдила и свечаност отварања са рекордним бројем учесника, а културно-уметнички програм био је истински мултимедијал-

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА СРБИЈЕ

Вођа репрезентације: бригадни генерал Сениша Радовић, шеф делегације Србије при CISM Шеф мисије мајор др Дениел Пешић

Стрељаштво

Мушка екипа: поручник Петар Николић (вођа екипе стрелаца), заставник Саша Мудринић и Димитрије Гргић

Женска екипа на пиштољу:

поручник Тамара Ђорђевић, Јасмина Миловановић и Зорана Аруновић

Женска екипа на пушци: Сања

Вукашиновић, Ивана Анђушић Максимовић и Андреа Арсовић

Рвање: Виктор и Мате Немеш**Бокс:** Владан Бабић**Теквондо:** Тијана Богдановић

Џудо: потпоручник Весна Ракић, Бојан Дошен, Влада Станковић, Милош Симоновић, Жарко Ђулум и Александар Кукољ

Оријентиринг: мајор Милован Милић и капетани Жељко Ћорић, Слободан Ивковић, Дејан Поповић и Сениша Савић

Атлетика: Михаил Дудаш и Милица Емини и маратонци: потпуковник Ненад Милосављевић, капетани Блажо Максимовић и Невена Јовановић, десетар Ђуро Борбељ и Наташа Ђулафић

Пливање: Велимир Стјепановић

Триатлон: заставници Игор Вуковић и Игор Соколовски и Дарко Савић

Падобранство: потпуковник Слободан Јовановић, заставник прве класе Мирољуб Јанићијевић, заставници Радмила Ђурић, Милан Светозаревић и Сениша Мићић и старији водник Дејан Цветковић

Вође екипа: Давор Штефанек, капетан Филип Стошић и Снежана Станчетић

Судије: Момчило Јаковљевић,

Ненад Стојиљковић и Иван

Ранђеловић

Физиотерапеути: Милош

Милосављевић и Предраг Раднић

Медијска подршка: потпуковник Зоран Бобар и Раденко Мутавић

ни доживљај са представљањем древне кинеске традиције и порукама за мир широм света.

У олимпијском селу у Вухану такође су свечано подигнуте заставе свих држава учесница овогодишњих игара.

Међународни савет за војне спортове (CISM) формиран је 18. фебруара 1948. у Ници (Француска) на темељима идеје о успостављању мирног и безбедног света и мисијом да се припадници оружаних снага широм света боре и надмећу на спортском уместо на бојном пољу. Филозофија и идеали организације уграђени су у званични слоган CISM – „Friendship Through Sport” (Пријатељство кроз спорт). CISM тренутно укључује оружане снаге 138 земаља света.

ВОЈНИ СПОРТИСТИ СРБИЈЕ

Република Србија примљена је у Међународни савет за војне спортове (CISM) као његова 127. чланица на 58. Генералној скупштини и Конгресу CISM, 15. маја 2003. у Дубаију (Уједињени Арапски Емирати), са циљем да доприноси светском миру и унапређивању међуармијске сарадње, поверења и помирења у региону кроз спорт.

Војни спортисти Србије до сада су учествовали на око 150 активности из програма CISM, од којих су најзначајнији наступи на светским војним играма (Катанија – Италија 2003, Хајдерабад – Индија 2007, Рио де Жанеиро – Бразил 2011. и Мунгјанг – Јужна Кореја 2015. године).

На летњим светским војним играма 2003. године у Катанији наш војник Младен Тепавчевић успео је да се окити златном и бронзаном медаљом у пливању, а очекивања да се на играма у Вухану може освојити медаља са значајно ојачаним спортским тимом потврђена су са три бронзане медаље.

МЕДАЉЕ ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

Највећи успех од наших спортиста на 7. CISM светским војним играма остварили су браћа Мате и Виктор Немеш, у рвању грчко-римским сти-

лом, који су освојили бронзане медаље, и Сања Вукашиновић, у гађању из пушке, која је такође освојила бронзану медаљу.

Од бољих резултата наших репрезентативаца издвајамо четири пета места, једно осмо и једно девето место. Џудиста Бојан Дошен пласирао се у полуфинале, али је због повреде морао одустати и такмичење је завршио на петом месту. На тој позицији је и Тијана Богдановић у теквондоу, Милица Емини у трци на 100 метара са препонама и пливач Велимир Стјепановић у трци на 400 метара слободно, док је на 200 метара делфин у финалу био осми. Жарко Ђулум је у џудоу освојио 9. место.

Успех је остварио и десетар Ђуро Борбељ новим рекордом Војске Србије у маратону са 2:29:23. Тако је оборио претходни рекорд који је од 1995. држао пуковник Бранко Бошковић.

По укупном броју освојених медаља репрезентација Војске Србије, са три бронзане медаље, налази се на 35. месту од 109 земаља учесница, а према рангирању медаља је на 54. месту.

Репрезентација Војске Србије имала је 41 такмичара који су наступили у 10 дисциплина: рвање, теквондоу, оријентирингу, џудоу, боксу, пливању, атлетици, падобранству, стрељаштву и триатлону.

На челу репрезентације Војске Србије био је бригадни генерал Сениша Радовић, шеф делегације Србије при CISM, а шеф мисије Србије на играма мајор др Дениел Пешић, лекар на ВМА.

Показало се да је за јачање војног спорта важно формирање спортске јединице, односно Одељења за спорт у саставу Универзитета одбране. Одељење за спорт организацијски је подељено у две групе, Групу за спортску делатност и Групу за војни спорт, односно спортску јединицу. То је овога пута омогућило слање знатно јаче репрезентације Војске Србије на војне игре, повећало шансе за освајање медаља и успех није изостао.

– Посебно бих истакао изванредну организацију ових игара – каже Дениел Пешић, шеф мисије Србије. – Ву-

Репрезентација Војске Србије

ОСВАЈАЧИ МЕДАЉА

Сања Вукашиновић: Ове године ушла сам у доста финала на великим светским такмичењима. Срећна сам што сам на овако престижном такмичењу, у заиста јакој конкуренцији, успела да се пласирам међу прве три и узмем своју прву велику медаљу – бронзу.

Мате Немеш: Јако сам поносан што сам добио прилику да учествујем на овом војном такмичењу и да узмем медаљу.

Виктор Немеш: Дошли смо, узели медаље и можемо бити задовољни јер је конкуренција веома јака и ово такмичење долази на ниво великих светских надметања најбољих. ➤

Кула жутог ждрала – симбол Вухана

хан је учинио све да такмичења и наш боравак овде буду на што вишем нивоу и у томе је потпуно успео. Указао бих и на велику конкуренцију у свим дисциплинама, тако да се војне игре изједначавају са светским и олимпијским такмичењима. Борбеност и спортски дух наших такмичара били су на високом нивоу и успели смо да освојимо три бронзане медаље, а неколико наших такмичара постигло је личне рекорде или резултат на нивоу својих ранијих учинака. Све то потврђује да је формирање Спортске јединице допринело јачању спорта у Војсци и са таквим приступом треба наставити како бисмо имали још спремније спортисте за овако изазовна такмичења. Важно је и да су спортисти прошли без озбиљнијих повреда. Укупан утисак је да су ове игре за нашу репрезентацију успешне и охрабру-

јуће за даље развијање спорта у Војсци Србије – изјавио је мајор Пешић по завршетку игара у Вухану.

ВУХАН – ГРАД ДОМАЋИН

CISM светске војне игре одржавају се од 1995. године, сваке четврте године. Први пут сва такмичења одржана су у једном граду, а Вухан је уложио заиста велики напор да обезбеди одличну организацију и реализацију игара.

За 7. CISM светске војне игре изграђено је или обновљено 35 спортских објеката по међународним стандардима. За смештај учесника изграђено је олимпијско село са 30 објеката који имају по 20–30 спратова и 1.958 апартмана који могу да приме више од 10.000 учесника. Градња је трајала две године, а сваких пет дана ницао је један спрат.

Ту су и бројни пратећи објекти, конференцијске сале, здравствена установа, медија центар, фитнес-клуб, радње са сувенирима, мењачница, кантина која у одвојеним салама нуди интернационална, медитеранска, европска, кинеска и јела за припаднике исламске религије. Од олимпијског села до спортских центара такмичаре је развозило неколико стотина аутобуса високе класе. За бољу комуникацију изграђена је нова метро-линија која води од олимпијског села до најближе метро-станице.

У сваком моменту 26.000 волонтера љубазно је пружало потребну помоћ учесницима, а у целокупну организацију било је укључено 212.000 лица.

Занимљиво је да је за време одржавања игара обустаљена свака изградња у граду, а радно време људи и продајних објеката прилагођено је бољој реализацији спортских догађаја, тако да није било никакве гужве у саобраћају. И временске прилике ишле су на руку спортистима јер је углавном било сунчано и топло.

Од градских знаменитости најзначајнија је Кула жутог ждрала, симбол и препознатљиви знак Вухана, стара више од хиљаду година, која чува историју неколико династија које су владале овим простором 1.700 година, а први подаци о Вухану датирају од пре 3.500 година.

Убрзани развој град бележи последњих деценија, када је израстао у један од водећих индустријских, инфорационих и образовних центара у Кини, са близу 11 милиона становника. Главни је град провинције Хубеј, која има око 700 река и језера, а кроз Вухан протиче највећа кинеска река Јангце. Са аеродрома у Вухану полећу авиони на директним линијама за све континенте. Укупна дужина метроа је 334 километра и има 225 станица. Вухан је и туристички град и има значајно место у стратегији развоја „Један појас – један пут“.

Одржавање 7. CISM светских војних игара у Вухану део је обележавања 70. годишњице стварања Народне Републике Кине. |

Поштовани читаоци,

На ваша питања правне природе у магазину „Одбрана” одговара потпуковник дипл. правник Александар Гавриловић. Потребно је да јасно формулисана питања пошаљете писмом или мејлом на адресу редакције најкасније до 15. у текућем месецу.

Потпуковник дипл. правник
Александар Гавриловић

ЖИВОТ ЧЕСТО НАМЕЋЕ
СПЕЦИФИЧНЕ ПРАВНЕ
СИТУАЦИЈЕ КОЈЕ ПОНЕКАД
НИСУ САСВИМ ПОКРИВЕНЕ
ПОСТОЈЕЋОМ ПРАВНОМ
РЕГУЛАТИВОМ, ТЕ СЕ
ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ КАКО
ПОСТУПИТИ У ПОЈЕДИНИМ
ОКОЛНОСТИМА МОРА
ПОТРАЖИТИ ТУМАЧЕЊЕМ
ПОСТОЈЕЋИХ ПРОПИСА.

Радноправни статус професионалних војних лица – родитеља малолетне деце

У последњих десетак година у систему одбране ради значајан број жена. Оне раде равноправно са својим мушким колегама као професионална војна лица, односно као официри, подофицири и професионални војници. У складу са овим променама, дошло је и до одговарајућих промена на социјалном и породичном плану – тако имамо значајан број породица са малолетном децом, где су оба родитеља професионална војна лица. То отвара интересантна питања примене постојеће правне регулативе на њихова права и обавезе као запослених у систему одбране, у односу на њихова права као родитеља малолетног детета.

Између осталог, једно питање издвојило се као значајно за породице са малолетном децом, а то је:

Како се регулише дежурство и рад ван радног времена за професионална војна лица – родитеље малолетног детета, када је један од супружника ангажован на теренском раду и да ли оба родитеља могу у исто време бити ангажовани на теренском раду?

На првом месту треба поменути члан 8. став 5. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – Одлука Уставног суда и 36/18), који прописује да се на права и дужности професионалних војних лица и војних службеника који нису уређени овим или посебним законом или другим прописом, примењују прописи о државним службеницима, општи

прописи о раду и посебан колективни уговор за државне органе.

Ова упућујућа норма Закона о Војсци Србије у тражењу одговора на постављено питање усмерава нас на Породични закон („Службени гласник РС”, бр. 18/05, 72/11, 6/15), који у свом члану 7. регулише да родитељско право припада мајци и оцу заједно, да су родитељи равноправни у вршењу родитељског права, као и да усвојитељи имају правни положај родитеља. Поменућемо и веома значајну обавезу родитеља, прописану чланом 69. став 3. Породичног закона, који каже да родитељи не смеју остављати без надзора дете предшколског узраста.

У наведеним одредбама Породичног закона налази се одговор на други део постављеног питања, односно јасно је да уколико су оба родитеља професионална војна лица и имају малолетно дете предшколског узраста, не могу бити истовремено ангажовани на теренском раду, јер бар један родитељ мора обављати своју породичну дужност, при чему то могу бити отац или мајка равноправно. У ситуацијама када се ради о самохраном родитељу или родитељу коме је после развода брака поверено малолетно дете предшколског узраста на самостално вршење родитељског права, ако је тај родитељ професионално војно лице, онда не би могао бити упућен на теренски рад уколико има дете овог узраста.

По питању примене општих прописа о раду, навешћемо значајан члан 91. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, >

75/14, 13/17 – Одлука Уставног суда, 113/17, 95/18 – Аутентично тумачење), који у ставу 1. прописује да један од родитеља са дететом до три године живота може да ради прековремено, односно ноћу само уз своју писмену сагласност, а у ставу 2. да самохрани родитељ који има дете до седам година живота (дете предшколског узраста) или дете које је тежак инвалид може да ради прековремено, односно ноћу само уз своју писмену сагласност.

Овде треба поменути и члан 93. Закона о раду, који наведена права из поменутог члана 91. признаје и усвојиоцу, хранитељу и старатељу детета.

На основу поменутих одредби Закона о раду можемо закључити да у ситуацијама када су професионална војна лица родитељи малолетног детета до три године живота, само један од њих може радити прековремено или ноћу, али и тада само уз своју писмену сагласност. Ако се ради о професионалном војном лицу које се само стара о детету до седам година живота или детету које је тежак ин-

валид, за прековремени рад или рад ноћу, такође је неопходна његова писмена сагласност.

Међутим, битно је напоменути да у складу са Законом о раду, прековремено рад представља рад дужи од пуног радног времена које износи осам сати, али не дуже од дванаест сати у току 24 сата, као и рад ноћу, ниједан од ова два облика радног ангажовања не подразумевају рад у трајању од 24 сати непрекидно па се дежурство у систему одбране не би могло подвести под ове две категорије радног ангажовања.

У складу са наведеним, по питању прековременог рада за професионална војна лица који су родитељи малолетног детета примењује се члан 91. Закона о раду, а ако се ради о дежурству које траје 24 сата или теренском раду у трајању од једног или више дана, применићемо осим поменуте одредбе Закона о раду и наведене одредбе Породичног закона.

На основу одредби поменутих прописа, можемо закључити да ниједан од родитеља – професионалних

војних лица са дететом до три године живота не може бити одређен на дежурство, прековремено рад или теренски рад уколико то не жели, а уколико жели и тада само један и то уз своју писмену сагласност, а ако је самохрани родитељ онда се ово изузеће односи на дете до седам година или дете које је тежак инвалид.

Уколико су професионална војна лица родитељи детета од три до седам година, а у питању је теренски рад, они не могу истовремено бити одсутни на теренском раду, односно неопходно је да један остане уз дете, а у случају самохраног родитеља – професионалног војног лица, он не може бити ангажован на теренском раду до седме године дететовог живота.

Такође, ако је један од супружника – професионалних војних лица са дететом од три до седам година ангажован на теренском раду, тада супружник који је остао уз дете по питању прековременог рада или одређивања на дежурство има статус самохраног родитеља у смислу наведених прописа.¹

ИНФОРМАЦИЈЕ**МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ**

Сектор за људске ресурсе

ИНФОРМАЦИЈА

Сектор за људске ресурсе Министарства одбране расписао је Конкурс за доделу ученичких стипендија за школску 2019/2020. годину, који траје до 15. новембра 2019. године.

Конкурс се налази на сајту Министарства одбране у рубрици „Конкурси”, на интернет адреси www.mod.gov.rs.

ИНФОРМАЦИЈА

Руководство Фудбалског клуба „Црвена звезда” је након више заједничких активности са Одељењем за цивилно-војну сарадњу Генералштаба Војске Србије омогућило бесплатан улазак припадницима Министарства одбране и Војске Србије на стадион „Рајко Митић” за све утакмице Суперлиге и Купа Србије.

Припадници МО и ВС могу да остваре ову погодност стављањем на увид војне легитимације на посебном шалтеру (са „Мозарт спортом”) благајне стадиона „Рајко Митић”, код северне трибине. На основу увида у војну легитимацију, припадницима Министарства и Војске биће омогућено да подигну карту за северну или источну трибину. Бесплатне карте могле су да се подигну од 18. октобра, када је одржана утакмица између фудбалских клубова Црвена звезда и Рад.

**УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
У БЕОГРАДУ**
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ
расписује
ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање наставника у образовно-научном пољу медицинских наука

Расписује се конкурс за избор у звање наставника:

- једног наставника за ужу научну област фармакологија и токсикологија у звање доцента;
- једног наставника за ужу научну област имунологија у звање доцента;
- једног наставника за ужу научну област дерматовенерологија у звање доцента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира;
2. да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
3. да је кандидат професионално војно лице/војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист”, бр. 21/16 и 3/17);
2. кандидати за избор у звање доцента приступно предавање одржаће 4. децембра 2019. године; приступно предавање траје најдуже 20 минута; тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

1. документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и израду извештаја за избор у звање наставника (одлуке Сената број 7/56 од 20. октобра 2016. г. и број 9/66 од 21. априла 2017. г.), које је објављено на интернет страници Универзитета одбране (Медицинског факултета ВМА);
2. попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника;
3. уверење надлежног органа МУП о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подносе се на адресу **Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране: Црнотравска 17, Београд са назнаком „конкурс за избор у звање наставника”**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

**УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
У БЕОГРАДУ**
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ
расписује
ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање сарадника

Расписује се конкурс за избор у звање сарадника:

1. једног сарадника за ужу научну област оториноларингологија са максилофацијалном хирургијом у звање асистента;
2. једног сарадника за ужу научну област биологија са хуманом генетиком у звање асистента;
3. два сарадника за ужу научну област дерматовенерологија у звање асистента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да је кандидат професионални припадник Војске Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- 1) да је кандидат завршио одговарајућу здравствену специјализацију (на клиничком предмету или на претклиничком предмету за који постоји здравствена специјализација);
- 2) да је кандидат уписао докторске академске студије или му је као магистру наука одобрена тема за израду докторске дисертације;
- 3) да је кандидат студије завршио са просечном оценом најмање осам (8);
- 4) да кандидат има најмање један рад *in extenso*, као први аутор у часопису са рецензијом.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати треба да приложе:

1. биографске податке и доказе о испуњености услова конкурса;
2. библиографију објављених научних и стручних радова са копијама примерака научних радова и других публикација.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање сарадника подносе се на адресу **Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране Црнотравска 17, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање сарадника”**. У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за коју се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

**МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**
СЕКТОР ЗА ЦИВИЛНУ ОДБРАНЕ
И ПРИПРЕМЕ ОДБРАНЕ
Управа за обавезе одбране
расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем у професионалну војну службу попуна формацијских места: Управа за обавезе одбране

у радни однос на неодређено време

I Назив организационе јединице Министарства одбране Републике Србије у којој се врши попуна формацијских места: Управа за обавезе одбране

ФОРМАЦИЈСКА МЕСТА КОЈА СЕ ПОПУЊАВАЈУ:

Регионални центар Министарства одбране Београд

1. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Вождовац, место рада Београд – 1 извршилац,
2. референт за обуку грађана С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Звездара, место рада Београд – 1 извршилац,
3. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Звездара, место рада Београд – 1 извршилац;

Регионални центар Министарства одбране Нови Сад

4. референт за војну, радну и материјалну обавезу, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Нови Сад, место рада Нови Сад – 1 извршилац,
5. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Нови Сад, место рада Нови Сад – 1 извршилац,
6. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Сремска Митровица, место рада Сремска Митровица – 2 извршиоца,
7. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Сомбор, место рада Сомбор – 1 извршилац,
8. референт за обуку грађана, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Кикинда, место рада Кикинда – 1 извршилац,
9. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Кикинда, место рада Кикинда – 1 извршилац,
10. референт, ССС, у Центру МО за локалну самоуправу Кикинда, место рада Кикинда – 1 извршилац;

Регионални центар Министарства одбране Ваљево

11. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Ваљево, место рада Ваљево – 1 извршилац,
12. референт за радну и материјалну обавезу, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Ваљево, место рада Ваљево – 1 извршилац,
13. референт, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Ваљево, место рада Ваљево – 1 извршилац,

14. референт, у Центру МО за локалну самоуправу Шабац, место рада Шабац ССС – 2 извршилаца;

Регионални центар Министарства одбране Ниш

15. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Врање, место рада Врање – 1 извршилац,

16. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Врање, место рада Прешево – 1 извршилац,

17. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Зајечар, место рада Зајечар – 1 извршилац,

18. референт за координацију послова цивилне заштите, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Бор, место рада Бор – 1 извршилац,

19. референт за обуку грађана, С2С/ВСС у Центру МО за локалну самоуправу Пирот, место рада Пирот – 1 извршилац;

Регионални центар Министарства одбране Крагујевац

20. референт за координацију послова цивилне заштите, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Крагујевац Управе Регионалног центра МО Крагујевац, место рада Крагујевац – 1 извршилац,

21. референт за војну, радну и материјалну обавезу, С2С/ВСС у Центру Министарства одбране за локалну самоуправу Крагујевац Управе Регионалног центра МО Крагујевац, место рада Крагујевац – 1 извршилац,

22. референт за обуку грађана, С2С/ВСС у Одељењу за планирање припрема за одбрану Управе Регионалног Центра МО Крагујевац, место рада Крагујевац – 1 извршилац,

23. референт за координацију послова цивилне заштите, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Пожаревац, место рада Пожаревац – 1 извршилац,

24. референт ССС у Центру МО за локалну самоуправу Пожаревац, место рада Мало Црниће (Пожаревац) – 1 извршилац,

25. референт за координацију послова цивилне заштите, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Смедерево, место рада Смедерево – 1 извршилац,

26. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Смедерево, место рада Велика Плана – 1 извршилац,

27. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Смедерево, место рада Смедеревска Паланка – 1 извршилац,

28. референт, ССС у Центру МО за локалну самоуправу Нови Пазар место рада Тутин – 1 извршилац.

УСЛОВИ КОНКУРСА

На конкурс могу учествовати професионални припадници Војске Србије на служби у Војсци Србије и Министарству одбране који испуњавају следеће услове:

а) општи услови:

– да је држављанин Републике Србије,

– да је здравствено и психофизички способан за службу у Министарству одбране и Војсци Србије,

– да није осуђиван на казну затвора од најмање шест месеци,

– да је безбедно проверен и да нема безбедносних сметњи за пријем у професионалну војну службу, у складу са прописима којима је уређено вршење безбедносне провере у Министарству одбране;

б) посебни услови:

– за формацијска места под редни бројем 2, 3, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 21 и 22 да има стечено високо образовање – завршене основне академске студије у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова;

– за формацијска места под редним бројем 1, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 16, 20, 23, 24, 25, 26, 27 и 28 стечена средња стручна спрема у четворогодишњем трајању.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА:

Полуњавање пријаве на конкурс у државном органу, која треба да садржи: податке о конкурсу; личне податке; адресу становања; телефон, електронску адресу; образовање, стручне и друге испите подносиоца пријаве који су услов за заснивање радног односа; податке о знању рада на рачунару; податке о знању страног језика; додатне едукације; радно искуство; посебне услове; добровољно дату изјаву о припадности националној мањини; посебно изјаву од значаја за учешће у конкурсним поступцима у државним органима.

Образац пријаве на конкурс у државном органу тражити од органа персоналне службе у својој јединици.

Уз пријаву кандидат прилаже следећа документа:

– за радна места под редни бројем 2, 3, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 21 и 22 оверену копију дипломе о стеченом високом образовању,

– за радно место под редним бројем 1, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 16, 20, 23, 24, 25, 26, 27 и 28 оверену копију дипломе о стеченом средњем образовању и оверену копију сведочанства за завршен сваки разред средње школе,

– попуњен и оверен образац и сагласност за извршење безбедносне провере (тражити у команди јединице у којој се налази на служби).

Команде јединица–установа, уз пријаву кандидата, прибављају и прилажу следећа документа:

– уверење о држављанству (оригинал или оверена копија);

– извод из матичне књиге рођених (оригинал или оверена копија);

– уверење надлежног старешине о стажу осигурања из програмског пакета КаИС;

– оверени образац КОЛП из програмског пакета КаИС.

ИЗБОР КАНДИДАТА ЗА ПОПУНУ ФОРМАЦИЈСКИХ МЕСТА:

У изборном поступку биће примењени критеријуми прописани Одлуком о утврђивању мера за спровођење стратегије каријерног вођења и саветовања у Републици Србији у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”,

бр. 10/12, 6/14, 23/15 и 30/17), а који обухватају просек оцена са последњег нивоа школовања (40% од укупног броја бодова) и психолошку процену кандидата (40% од укупног броја бодова) и разговор са кандидатом (20% од укупног броја бодова).

Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запослење на формацијским местима за која конкуришу биће упућени на психолошку процену капацитета у надлежне војноздравствене установе. Наведена процена врши се путем стандардизованих тестова. О датуму, времену и месту обављања процене психолошких капацитета кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на психолошку процену или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

Са кандидатима који задовоље процену психолошких капацитета биће обављен разговор. О датуму, времену и месту обављања разговора кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

За кандидате који испуњавају услове конкурса, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера у складу са Правилником о безбедносним проверама лица које обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који се не одазову у било којој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о општој здравственој способности.

Рок за подношење пријаве на интерни конкурс је осам дана и почиње да тече од наредног дана од дана оглашавања у магазину „Одбрана”.

Све информације везане за конкурс могу се добити на телефон 011/3201-084 (цивилни) и 23-084 (војни).

Пријаве кандидата са неопходном документацијом команда јединице–установе службеном поштом доставља Управи за обавезе одбране Сектора за цивилну одбрану и припреме одбране Министарства одбране Републике Србије, појединачно у затвореној коверти, са назнаком „За конкурсну комисију”.

Напомена: Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве, уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној код јавног бележника–нотара, биће одбачене решењем.

Сагласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије, додатно се вреднује чињеница да је кандидат супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда за добијених у вршењу службе у Војсци Србије, дете палог борца, супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања и супружник односно члан породице професионалног војног лица.

Интерни конкурс спроводи конкурсна комисија коју именује министар одбране. Овај конкурс објављује се на веб-страници Министарства одбране Републике Србије и у магазину „Одбрана”.

Конкурси су отворени од 2. новембра, другог дана од објављивања „Одбране”

